ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
នឹង
សេចក្ដីប្រែជាភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន
ទុតិយភាគ
៧៣

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ទុតិយភាគ

៧៣

ព. ស. ២៥០២

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទុតិយោ ភាគោ

ឯកាទសមោ ភិក្ខាទាយិវគ្គោ

បឋមំ ភិក្ខាទាយកត្ថេរាបទានំ

(១) សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ អាហុតីនំ បដិគ្គហំ
បវនា(១) អភិនិក្ខន្តំ វនា និព្វានមាគតំ(២) ។
កដច្ឆុភិក្ខំ បាទាសឹ សិទ្ធត្ថស្ស មហេសិនោ
បញ្ញស្ស ឧបសន្តស្ស មហាវីរស្ស តាទិនោ ។
បទេនានុបទាយន្តំ(៣) និព្វាបេន្តំ(៤) មហាជនំ
វិត្តិ មេ បាហុនា តាវ ពុទ្ធស្សាទិច្ចពន្ធុនោ(៥) ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ភិក្ខាទានស្សិទំ ផលំ ។

១ ម. បវរា ។ ២ ម. វនា និព្វានមាគតំ ។ ៣ ម. បទេនានុបទាយន្តំ និព្វាបេន្តំ មហាជនំ ឧឡារា វិត្តិ មេ ជាតា ពុទ្ធេ អាទិច្ចពន្ធុនេ ចិត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ទុតិយភាគ

ភិក្ខាទាយិវគ្គ ទី ១១

ភិក្ខាទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១

(១) ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធមានវណ្ណៈដូចមាស ទ្រង់គួរទទួលគ្រឿងបូជា ទ្រង់ចេញចាកព្រៃដ៏ក្រាស់ មកកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ខ្ញុំទៅតាមស្នាមព្រះបាទនៃព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ញ៉ាំងជនច្រើនឲ្យរលត់ទុក្ខ ហើយបានថ្វាយភិក្ខាមួយវែក ដល់ព្រះមហេសីព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ទ្រង់មានប្រាជ្ញា មានព្រះហឫទ័យស្ងប់រម្ងាប់ មានព្យាយាមច្រើន ទ្រង់មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ សេចក្ដីត្រេកអររបស់ខ្ញុំ មានប្រមាណច្រើន ចំពោះព្រះពុទ្ធ ជាអាទិច្ចពន្ធុ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃការថ្វាយភិក្ខា ។

សត្តាសីតិម្ហិតោ កប្បេ មហារេណុស្ស នាមកា
សត្តរតនសម្បន្នា សត្តេតេ ចក្កវត្តិនោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ភិក្ខាទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ភិក្ខាទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ ញាណសញ្ញិកត្ថេរាបទានំ

(៦) សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ និសភាជានិយំ យថា
តិធាបភិន្នំ មាតង្គំ កុញ្ជរំវ មហេសិនំ ។
ឱភាសេន្តំ ទិសា សព្វា សាលរាជំវ បុប្ផិតំ(១)
រថិយា បដិបជ្ជន្តំ លោកជេដ្ឋំ នរុត្តមំ ។
ញាណេ ចិត្តំ បសាទេត្វា បគ្គហេត្វាន អញ្ជលឹ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ សិទ្ធត្ថំ អភិវាទយឹ ។

---

១ ម. ទេវ្យាកដំ បូរិតំ ។

ក្នុងកប្បទី ៨៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៧ ជាតិ ព្រះនាមមហារេណុដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះភិក្ខាទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ភិក្ខាទាយកត្ថេរាបទាន ។

ញាណសញ្ញិកត្ថេរាបទាន ទី ២

(៦) (ខ្ញុំបានឃើញ) នូវព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណៈដូចមាស ទ្រង់ដូចគោអាជានេយ្យដ៏ប្រសើរ ឬទ្រង់ដូចដំរីឈ្មោះមាតង្គៈ ដែលចុះប្រេងបីយ៉ាង ព្រះអង្គស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ទ្រង់ញុំាងទិសទាំងពួងឲ្យភ្លឺច្បាស់ ទ្រង់ដូចដើមសាលរាជមានផ្ការីកហើយ ទ្រង់ជាច្បងក្នុងត្រៃលោក ទ្រង់ខ្ពង់ជាងនរៈ ទ្រង់ស្តេចនិមន្តទៅតាមច្រក បានញុំាងចិត្តខ្ញុំឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងញាណ (របស់ព្រះអង្គ) ខ្ញុំបានផ្គងអញ្ជលី មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ហើយថ្វាយបង្គំព្រះសិទ្ធត្ថៈ ។

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករិំ តទា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ញាណសញ្ញាយិទំ ផលំ ។
តេសត្តតិម្ហិតោ កប្បេ សោឡសាសុំ នរុត្តមា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ញាណសញ្ញិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ញាណសញ្ញិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ ឧប្បលហត្ថិយត្ថេរាបទានំ

(៣) តិវរាយំ និវសិំ[១] អហោសិំ មាលិកោ តទា
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ សិទ្ធត្ថំ លោកបូជិតំ ។

១ ម. និវសហំ ។

ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសេចក្តីសំគាល់ក្នុងញាណ ។ ក្នុងកប្បទី ៧៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ជាស្តេចឧត្តមជាងជន ប្រុងបរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះញាណសញ្ញិកត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ញាណសញ្ញិកត្ថេរាបទាន ។

ឧប្បលហត្ថិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៣) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាអ្នកក្រងផ្កា នៅនាស្រុកក្នុងក្រុងឈ្មោះតិវរ បានឃើញព្រះពុទ្ធព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ មានធូលីគឺរាគៈទៅប្រាសហើយ ដែលសត្វលោកបូជាហើយ ។

បសន្នចិត្តោ សុមនោ   បុប្ផហត្ថំ អទាសហំ
យត្ថ យត្ថុបបជ្ជាមិ   តស្ស កម្មស្ស វាហសា ។
អនុភោមិ ផលំ ឥដ្ឋំ   បុព្វេ(១) សុកតមត្តនោ
បរិក្ខិត្តោ សុមល្លេហិ   សសញ្ញាយ ឥទំ ផលំ(២) ។
ឆន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឆន្នវុតេ ឧបាទាយ   ឋបេត្វា វត្តមានកំ
បញ្ច រាជសតា តត្ថ   នជ្ជុបមសនាមកា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧប្បលហត្ថិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧប្បលហត្ថិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. បុព្វេ ។ ២ ម. បុប្ផទានស្សិទំ ផលំ ។

ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយផ្កា ១ ក្ដាប់ ខ្ញុំទៅកើតក្នុងភពណា ៗ តែងសោយផលជាទីប្រាថ្នាដែលខ្លួនធ្វើល្អហើយក្នុងកាលមុន (ក្នុងភពនោះ ៗ) ដោយអំណាចអានិសង្សនៃកម្មនោះ ខ្ញុំមានផ្កាម្លិះក្រងព័ទ្ធហើយ នេះជាផលនៃសេចក្ដីសំគាល់ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៦ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ អាស្រ័យកប្បទី ៩៦ រៀរលែងកប្បបច្ចុប្បន្ននេះចេញ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេច ៥០០ ជាតិ ព្រះនាមនជ្ជុបមៈ ដូចគ្នា ក្នុងកប្បនោះ ៗ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧប្បលហត្ថិយត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧប្បលហត្ថិយត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ បាទបូជកត្ថេរាបទានំ

(៦) សិទ្ធត្ថស្ស ភគវតោ ជាតិបុប្ផមទាសហំ
បាទេសុ សត្ត បុប្ផានិ ហាសេនោកិរិតានិ(១) មេ ។
តេន កម្មេនហំ អជ្ជ អភិភោមិ នរាមរេ
ធារេមិ អន្តិមំ ទេហំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បុប្ផបូជាយិទំ ផលំ ។
សមន្តគន្ធនាមាសុំ តេរស ចក្កវត្តិនោ
ឥតោ បញ្ចមកេ កប្បេ ចាតុរន្តា គណាធិបា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បាទបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បាទបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. ហាសេនោក្កិរិតានិ ។

បាទបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៦) ខ្ញុំបានថ្វាយផ្កាម្លិះ ដល់ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្រះនាម សិទ្ធត្ថៈ ខ្ញុំបានរោយរាយផ្កា ៧ ត្រង់ព្រះបាទ ដោយសេចក្ដីរីករាយ ។ ខ្ញុំគ្របសង្កត់នូវពួកមនុស្សនិងទេវតាក្នុងថ្ងៃនេះ ដោយកុសលកម្មនោះ ខ្ញុំទ្រទ្រង់នូវកាយជាទីបំផុត ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាផ្កា ។ ក្នុងកប្បទី ៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ១៣ ជាតិ ព្រះនាមសមន្តគន្ធៈដូចគ្នា ទ្រង់ផ្សាយអាណាចក្រទៅដល់ទីសមុទ្រទាំង ៤ ជាទីបំផុត ទ្រង់ជាធំជាងពួកជនៈ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបាទបូជកត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បាទបូជកត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ មុដ្ឋិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៥] សុទស្សនោតិ នាមេន មាលាការោ អហំ តទា

អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ លោកជេដ្ឋំ នរាសភំ ។

ជាតិបុប្ផំ គហេត្វាន បូជយឹ បទុមុត្តរំ

វិសុទ្ធចក្ខុ សុមនោ ទិព្វចក្ខុំ សមជ្ឈគំ ។

ឯតិស្សា បុប្ផបូជាយ ចិត្តស្ស បណិធីហិ ច

កប្បានំ សតសហស្សំ ទុគ្គតឹ នុបបជ្ជហំ ។

សោឡសាសីសុ ឥតោ ទេវុត្តរសនាមកា

ឆត្តឹសត្តិ ឥតោ កប្បេ ចក្កវត្តី មហព្វលា ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មុដ្ឋិបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មុដ្ឋិបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

មុដ្ឋិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៥) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាអ្នកក្រងផ្កា ឈ្មោះសុទស្សនៈ បានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គប្រាសចាកធូលីគឺកិលេស ជាច្បងក្នុងលោក ទ្រង់ប្រសើរជាងនរជន ។ ខ្ញុំកាន់យកផ្កាម្លិះ បូជាចំពោះព្រះបទុមុត្តរៈ ខ្ញុំមានចក្ខុស្អាត មានចិត្តរីករាយ បានសម្រេចទិព្វចក្ខុ ។ ខ្ញុំមិនដែលទៅកាន់ទុគ្គតិអស់មួយសែនកប្ប ដោយការបូជាផ្កានេះផង ដោយការតាំងទុកនូវចិត្តផង ។ ក្នុងកប្បទី ១៦ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមទេវុត្តរៈដូចគ្នា មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមុដ្ឋិបុប្ផិយត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មុដ្ឋិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ ឧទកបូជកត្ថេរាបទានំ

(៦) សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ គច្ឆន្តំ អនិលញ្ជសេ
ឃតាសនំវ ជលិតំ អាទិត្តំវ ហុតាសនំ ។
បាណិនា ឧទកំ គយ្ហ អាកាសេ ឧក្ខិបឹ អហំ
សម្បដិច្ឆិ មហាវីរោ ពុទ្ធោ ការុណិកោ ឥសិ(១)។
អន្តលិក្ខេ ឋិតោ សត្ថា បទុមុត្តរនាមកោ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ ឥមា គាថា អភាសថ ។
ឥមិនា ទកទានេន បីតិឧប្បាទនេន ច
កប្បសតសហស្សម្បិ ទុគ្គតឹ នុបបជ្ជសិ ។
តេន កម្មេន ទ្វិបទិន្ទ លោកជេដ្ឋ នរាសភ
បត្តោម្ហិ អចលំ ឋានំ ហិត្វា ជយបរាជយំ ។
សហស្សរាជនាមេន តយោ តេ ចក្កវត្តិនោ
បញ្ចសដ្ឋិកប្បសតេ ចាតុរន្តា ជនាធិបា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ម. ឥសី ។

ឧទកបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៦) ព្រះសម្ពុទ្ធមានវណ្ណៈដូចមាស ស្តេចនិមន្តទៅក្នុងអាកាស រុងរឿងដូចភ្លើងឆេះឆៅខ្លាញ់ ឬដូចភ្លើងកំពុងឆេះភ្លឺស្វាល ។ ខ្ញុំកាន់យកទឹកដោយដៃ សាចទៅឯអាកាស ព្រះពុទ្ធមានព្យាយាមធំ ប្រកបដោយសេចក្តីករុណាជាឥសី ទ្រង់ទទួល (នូវទឹកនោះ) ព្រះសាស្តាព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ឋិតនៅឯអាកាស ទ្រង់ជ្រាបនូវតម្រិះរបស់ខ្ញុំ ហើយទ្រង់សំដែងគាថាទាំងនេះថា គន់ ១ សែនកប្ប អ្នកនឹងមិនទៅកាន់ទុគ្គតិ ដោយការឲ្យទឹកនេះផង ដោយការញុំាងបីតិឲ្យកើតឡើងផង ។ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាច្បងក្នុងលោក ទ្រង់ប្រសើរជាងពួកនរៈ ខ្ញុំព្រះអង្គលះបង់នូវសេចក្តីឈ្នះនឹងការចាញ់ហើយ បានដល់នូវអចលដ្ឋានដោយកុសលកម្មនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ១៦៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៣ ដង ទ្រង់ព្រះនាមសហស្សរាជដូចគ្នា ទ្រង់ផ្សាយអាណាចក្រទល់នឹងសមុទ្រទាំង ៤ ទ្រង់ជាធំជាងពួកជន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧទកបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧទកបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ ឆដ្ឋំ ។

សត្តមំ នឡមាលិយត្ថេរាបទានំ

(៧) បទុមុត្តរពុទ្ធស្ស លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ
តិណត្ថរេ និសិន្នស្ស ឧបសន្តស្ស តាទិនោ ។
នឡមាលិំ គហេត្វាន ពន្ធិត្វា វីជនិំ(១) អហំ
ពុទ្ធស្ស ឧបនាមេសិំ ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ ។
បដិគ្គហេត្វា សព្វញ្ញូ វីជនិំ លោកនាយកោ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ ឥមំ គាថំ អភាសថ ។
យថា មេ កាយោ និព្វាយិ បរិឡាហោ ន វិជ្ជតិ
តថេវ តិវិធគ្គីហិ ចិត្តំ តវ វិមុច្ចតុ ។

១ ម. ពិន្ធិត្វា ពិជនិ ។

បានឮថា ព្រះឧទកបូជកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧទកបូជកត្ថេរាបទាន ។

នឡមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

(៧) ព្រះបទុមុត្តរសម្ពុទ្ធ ជាច្បងក្នុងលោក ជាតាទិបុគ្គល ទ្រង់គង់លើកម្រាលស្មៅ មានព្រះហឫទ័យស្ងប់ល្ងាប់ ទ្រង់មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ខ្ញុំកាន់យកផ្កាបបុស ចងធ្វើជាផ្លិត បង្អោនថ្វាយព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ជាធំជាងសត្វជើងពីរ ព្រះអង្គមិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ព្រះសព្វញ្ញូជាលោកនាយក ទ្រង់ទទួលផ្លិតហើយ ទ្រង់ជ្រាបនូវតំរិះរបស់ខ្ញុំ ទើបទ្រង់សំដែងគាថានេះថា កាយរបស់តថាគត រលត់ទុក្ខហើយ សេចក្តីក្តៅក្រហាយមិនមានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ចិត្តរបស់អ្នក ចូររួចស្រឡះចាកភ្លើងទាំងបីប្រការ យ៉ាងនោះដែរ ។

សង្ខេប ខ្សែមាលិយាស្លោកទាំ

សព្វេ ទេវា សមាគន្ត្វា យេ កេចិ វននិស្សិតា
សោស្សាម ពុទ្ធវចនំ ហាសយន្តញ្ច ទាយកំ ។
និសិន្នោ ភគវា តត្ថ ទេវសង្ឃបុរក្ខតោ
ទាយកំ សម្បហំសេន្តោ ឥមា គាថា អភាសថ ។
ឥមិនា វីជនិទានេន ចិត្តស្ស បណិធីហិ ច
សុភូតោ នាម នាមេន ចក្កវត្តិ ភវិស្សតិ ។
តេន កម្មវិសេសេន សុក្កមូលេន ចោទិតោ
មាលុតោ នាម នាមេន ចក្កវត្តិ ភវិស្សតិ ។
ឥមិនា វីជនិទានេន សម្មានវិបុលេន ច
កប្បសតសហស្សម្ហិ ទុគ្គតឹ នុបបជ្ជតិ ។
តឹសកប្បសហស្សម្ហិ សុភូតា អដ្ឋតឹស តេ
ចតុសដ្ឋិសហស្សម្ហិ អដ្ឋ មាលុតនាមកា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡាភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ខ្សែមាលិយាស្លោកទី ៨

ទេវតាណាមួយ អាស្រ័យដើមឈើ ទេវតាទាំងអស់នោះ មកប្រជុំគ្នា (ដោយបំណងថា) ពួកយើងនឹងស្តាប់ នូវពុទ្ធវចនៈ ដែលញ៉ាំងទាយកឱ្យរីករាយ ។ ឯព្រះមានព្រះភាគ មានពួកទេវតាហែហម ទ្រង់គង់លើកម្រាលនោះ ទ្រង់ញ៉ាំងទាយកឱ្យរីករាយ ហើយសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះថា កុលបុត្តនេះ នឹងកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មាននាមថាសុភូតក ដោយការហុចនូវផ្លិតនេះផង ដោយការតាំងចិត្តផង កុល-បុត្តនោះ ជាបុគ្គលត្រូវកុសលមូលដាស់តឿនហើយ នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិទៀត មាននាមថាមាលុតក ដោយសេសសល់នៃកម្មនោះ ។ ក្នុង ១ សែនកប្ប កុលបុត្តនេះមិនដែលទៅកាន់ទុគ្គតិ ដោយការហុចផ្លិតនេះផង ដោយការបរិចាគនឹងទូលាយផង ។ ក្នុង៣០.០០០កប្ប នឹងបានជាក្សត្រ ៣៨ ជាតិ ក្សត្រទាំងនោះ ព្រះនាមថាសុភូតក, ក្នុង ៦៤.០០០ កប្ប បានជាក្សត្រ៨ជាតិ ទ្រង់ព្រះនាមមាលុតក ។ បដិ-សម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ៨ និងអភិញ្ញា៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ធម្មមាលិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ធម្មមាលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ ភាណវារំ ។

អដ្ឋមំ អាសនុបដ្ឋាយកត្ថេរាបទានំ

(៨) កាននំ វនមោគយ្ហ អប្បសទ្ទំ និរាកុលំ
សីហាសនំ មយា ទិន្នំ អត្ថទស្សិស្ស តាទិនោ ។
មាលាហត្ថំ គហេត្វាន កត្វា ច នំ បទក្ខិណំ
សត្ថារំ បយិរុបាសិត្វា បក្កាមឹ ឧត្តរាមុខោ ។
តេន កម្មេន ទិបទិន្ទ លោកជេដ្ឋ នរាសភ
សន្តាបេមិ(១) អត្តានំ ភវា សព្វេ សមូហតា ។
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សីហាសនស្សិទំ ផលំ ។

១ ឧ. សន្តាបេមិ ។ កត្ថចិ បោត្ថកេ យំ ញាបេសិ អត្តានំ ទិស្សតិ ។

បានឮថា ព្រះធម្មមាលិយត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ធម្មមាលិយត្ថេរាបទាន ។

ចប់ភាណវារៈ ទី ៧ ។

អាសនុបដ្ឋាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៨) ខ្ញុំចូលទៅកាន់ព្រៃធំ ដ៏ស្ងាត់មិនមានសំឡេង មិនវឹកវរ ខ្ញុំថ្វាយសីហាសនៈ ដល់ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមអត្ថទស្សី ទ្រង់មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ខ្ញុំកាន់យកផ្កាមួយក្តាប់ ធ្វើប្រទក្សិណព្រះអង្គ ហើយចូលទៅគាល់ព្រះសាស្តា រួចដើរចេញទៅ បែរមុខទៅកាន់ទិសខាងជើង ។ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ទ្រង់ជាច្បងក្នុងលោក ទ្រង់ប្រសើរជាងជន ខ្ញុំដុតនូវកិលេស ឥតមានសេសសល់ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងហើយ ដោយសារកម្មនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ១.៨០០ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសីហាសនៈ ។

ឥតោ សត្តកប្បសតេ សន្និព្ពាបកខត្តិយោ(១)
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អាសនុបដ្ឋាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អាសនុបដ្ឋាយកត្ថេរស្ស អបទានំ(២) សមត្តំ ។

នវមំ ពិឡាលិទាយកត្ថេរាបទានំ

(៩) ហិមវន្តស្ស អវិទូរេ វសាមិ បណ្ណសន្ថរេ
ឃាសេសុ គេធមាបន្នោ សេយ្យសីលោ ចហំ តទា ។
ខណមាលុកលម្ពេ(៣) ពិឡាលិតក្កលានិ ច
កោលំ ភល្លាតកំ ពេល្លំ(៤) អាហត្វា បដិយាទិតំ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ អាគច្ឆិ មម សន្តិកំ ។

១ ម. សន្និព្ពោ នាម ខត្តិយោ ។ ២ ម. អាសនុបដ្ឋាហកត្ថេរស្សាបទានំ ។ ៣ ម. ខណន្តាលុកលម្ពានិ ។ ៤ ម. ពិល្លំ ។

ក្នុងកប្ប ទី ៧០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសន្និព្វាបកៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអាសនុបដ្ឋាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អាសនុបដ្ឋាយកត្ថេរាបទាន ។

ពិឡាលិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩

(៩) ខ្ញុំនៅជិតព្រៃហិមពាន្ត អង្គុយលើកម្រាលស្លឹកឈើ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមានសេចក្តីជាប់ចំពាក់ ក្នុងគ្រឿងទទួលទាន ដូចបុរសល្មោភដេក ។ ខ្ញុំកំពុងជីកមើមដំឡូងជ្វាផង ដំឡូងល្ហុងផង ដំឡូងដៃខ្លា និងដំឡូងជ្រូកផង ខ្ញុំនាំមកនូវផ្លែពុទ្រា ផ្លែក្រទុប និងផ្លែព្នៅដែលខ្ញុំកាត់តែងហើយ ។ ព្រះលោកវិទូ ទ្រង់ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ គួរទទួលគ្រឿងបូជា ទ្រង់ជ្រាបនូវតំរិះរបស់ខ្ញុំ ទើបនិមន្តមកកាន់សំណាក់ខ្ញុំ ។

ឧបាគតំ មហានាគំ   ទេវទេវំ នរាសភំ
ពិឡាលឹ បគ្គហេត្វាន   បត្តម្ហិ ឱកិរឹ អហំ ។
បរិភុញ្ជិ មហាវីរោ   តោសយន្តោ មមំ តទា
បរិភុញ្ជិត្វាន សព្វញ្ញូ   ឥមំ គាថំ មភាសថ ។
សកំ ចិត្តំ បសាទេត្វា   ពិឡាលឹ មេ អទា តុវំ
កប្បានំ សតសហស្សំ   ទុគ្គតឹ នុបបជ្ជសិ ។
ចរិមំ វត្តតេ មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
ធារេមិ អន្តិមំ ទេហំ   សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
ចតុបញ្ញាសិតោ កប្បេ   សុមេខលិយសវ្ហយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពិឡាលិទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពិឡាលិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ខ្ញុំបានឃើញនូវព្រះមហានាគជាទេវតា ប្រសើរជាងទេវតា ជានរាសភៈ ទ្រង់ចូលមកដល់ ខ្ញុំក៏យកដំឡូងដាក់ក្នុងបាត្រ ។ ក្នុងកាលនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធជាមហាវីរៈ ទ្រង់ញុំាងខ្ញុំឲ្យត្រេកអរហើយ ទ្រង់សោយ លុះព្រះសព្វញ្ញូសោយរួចហើយ ទើបសំដែងគាថានេះថា អ្នកបានញុំាងចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា ហើយបានឲ្យដំឡូងដល់តថាគត អ្នកនឹងមិនទៅកាន់ទុគ្គតិ អស់១សែនកប្ប ។ ភពជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំកំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ភពទាំងអស់ខ្ញុំបានគាស់រំលើងហើយ ខ្ញុំទ្រទ្រង់នូវកាយជាទីបំផុត ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី៥៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះសុមេខលិកជ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ៧ប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពិឡាលិទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពិឡាលិទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ វេណុបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(១០) សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ សតរំសឹវ ភាណុមំ
ឱភាសេន្តំ ទិសា សព្វា ឧឡុរាជំវ បូរិតំ ។
បុរក្ខតំ សាវកេហិ សាគរេវ មេទនឹ
នាគំ បគ្គយ្ហ វេណុម្ហិ វិបស្សិស្សាភិរោបយឹ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ វេណុមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បញ្ចតាឡីសិតោ កប្បេ វេណុ នាមាសិ ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វេណុបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វេណុបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

វេណុបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

(១០) ព្រះសម្ពុទ្ធ មានវណ្ណៈដូចមាស ទ្រង់ដូចព្រះអាទិត្យ មានរស្មីច្រើន ញុំាងទិសទាំងពួងឲ្យភ្លឺស្វាង ឬដូចព្រះចន្ទពេញវង់ ទ្រង់មានពួកសាវ័កហែហមរោម ដូចផែនដីមានសមុទ្រ (ព័ទ្ធជុំវិញ) ខ្ញុំយកលំអងផ្កាឫស្សីទាំងឡាយបូជាចំពោះព្រះវិបស្សី ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាលំអងផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៤៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១ អង្គ ទ្រង់ព្រះនាមវេណុកផ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវេណុបុប្ផិយត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វេណុបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

ភិក្ខាទាយី ញាណសញ្ញី ហត្ថិយោ បទបូជកោ

មុដ្ឋិបុប្ផី ឧទកទោ នឡមាលី និធារកោ(១)

ពិឡាលិទាយិ រេណុ ច គាថាយោ ឆ ច សដ្ឋិ ច ។

ភិក្ខាទាយិវគ្គោ ឯកាទសមោ ។

---

១ ម. នឡមាលិ ឧបដ្ឋាកោ ។

ឧទ្ទាន

ភិក្ខាទាយកត្ថេរាបទាន ១ ញាណសញ្ញិកត្ថេរាបទាន ១ ឧប្បល-ហត្ថិយត្ថេរាបទាន ១ បទបូជកត្ថេរាបទាន ១ មុដ្ឋិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ឧទកបូជកត្ថេរាបទាន ១ នឡមាលិយត្ថេរាបទាន ១ អាសនុបដ្ឋាហកត្ថេរាបទាន ១ ពិឡាលិទាយកត្ថេរាបទាន ១ រេណុបូជកត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៦៦ ។

ចប់ភិក្ខាទាយិវគ្គ ទី ១១ ។

ទ្វាទសមោ មហាបរិវារវគ្គោ

បឋមំ មហាបរិវារកត្ថេរាបទានំ

(១១) វិបស្សី នាម ភគវា លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
អដ្ឋសដ្ឋិសហស្សេហិ បាវិសិ ពន្ធុមំ តទា ។
នគរា អភិនិក្ខម្ម អគមំ ទីបចេតិយំ
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ អាហុតីនំ បដិគ្គហំ ។
ចុល្លាសីតិសហស្សានិ យក្ខា មយ្ហំ ឧបន្តិកេ
ឧបដ្ឋហន្តិ សក្កច្ចំ(១) ឥន្ទំវ តិទសា គណា ។
ភវនា អភិនិក្ខម្ម ទុស្សំ បគ្គយ្ហហំ តទា
សិរសា អភិវាទេសិំ តញ្ចាទាសិំ មហេសិនោ ។
អហោ ពុទ្ធា អហោ ធម្មា អហោ នោ សត្ថុសម្បទា
ពុទ្ធស្ស អានុភាវេន វសុធាយំ បកម្បថ ។
តញ្ច អព្ភុតកំ ទិស្វា អព្ភុតំ លោមហំសនំ
ពុទ្ធេ ចិត្តំ បសាទេមិ ទិបទិន្ទម្ហិ តាទិនេ ។

១ ម. ឧបដ្ឋហន្តិ មំ និច្ចំ ។

មហាបរិវារវគ្គ ទី ១២

មហាបរិវារកត្ថេរាបទាន ទី ១

(១១) ក្នុងកាលនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ស្ដេចចូលទៅកាន់ក្រុងពន្ធុមៈ ជាមួយនឹងពួកភិក្ខុ ៦៨.០០០ អង្គ ។ ខ្ញុំចេញទៅអំពីក្រុង ដើរសំដៅទៅកាន់ទីបចេតិយ បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ មានធូលីគឺកិលេសទៅប្រាសហើយ ទ្រង់ទទួលនូវគ្រឿងបូជា ។ ពួកយក្ស ៨៤.០០០ រូប តែងបំរើខ្ញុំ ដោយគោរព ដូចពួកទេវតា បម្រើព្រះឥន្ទ្រ ។ គ្រានោះ ខ្ញុំចេញអំពីលំនៅ កាន់យកសំពត់ រួចថ្វាយបង្គំដោយសិរសា ហើយថ្វាយសំពត់នោះដល់ព្រះមហេសីសម្ពុទ្ធ (ដោយសេចក្ដីជ្រះថ្លាថា) ឱព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ឱព្រះធម៌ទាំងឡាយ ឱសម្បទារបស់ព្រះសាស្ដានៃយើង ផែនដីនេះញាប់ញ័រ ដោយអានុភាពរបស់ព្រះពុទ្ធ ។ ខ្ញុំឃើញនូវហេតុដ៏អស្ចារ្យ ចំឡែក គួរព្រឺរោមនោះ ក៏ញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ ជាធំជាងសត្វជើងពីរ ទ្រង់មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។

សោហំ ចិត្តំ បសាទេត្វា ទុស្សំ ទត្វាន សត្ថុនោ
សរណញ្ច ឧបាគញ្ឆឹ សាមច្ចោ សបរិជ្ជនោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ បណ្ណរសេ កប្បេ សោឡសាសឹសុ ភូបតា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មហាបរិវារោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មហាបរិវារត្ថេរស្ស អបទានំ(១) សមត្តំ ។

ទុតិយំ សុមង្គលត្ថេរាបទានំ

(១៦) អត្ថទស្សី ជិនវរោ លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
វិហារា អភិនិក្ខម្ម តឡាកំ ឧបសង្កមិ ។

១ ម. មហាបរិវារត្ថេរស្សាបទានំ ។

លុះខ្ញុំញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាហើយ ក៏ថ្វាយសំពត់ដល់ព្រះសាស្តា ខ្ញុំព្រមទាំងអាមាត្យ និងជនជាបរិវារ ក៏បានដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ១៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ទ្រង់ព្រះនាមភូបាលៈ ជួបត្ថា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមហាបរិវារត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មហាបរិវារត្ថេរាបទាន ។

សុមង្គលត្ថេរាបទាន ទី ២

(១៦) ព្រះជិនស្រីដ៏ប្រសើរ ព្រះនាមអត្ថទស្សី ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ស្តេចចេញអំពីវិហារ ចូលសំដៅទៅកាន់ស្រះ ។

ទុតិយំ សុមង្គលត្ថេរាបទានំ

ញ្ហាត្វា បិត្វា ច សម្ពុទ្ធោ ឧត្តរិត្វេកចីវរោ
អដ្ឋាសិ ភគវា តត្ថ វិលោកេន្តោ ទិសោទិសំ ។
ភវនេ ឧបវិដ្ឋាហំ អទ្ទសំ លោកនាយកំ
ហដ្ឋោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន អប្ផោដេសិ(១) មហំ តទា ។
សតរំសិវ ជោតន្តំ បភាសន្តំ កញ្ចនំ(២)
នច្ចេ គីតេ ច យុត្តោហំ បញ្ចង្គតុរិយេន ច(៣)
យំ យំ យោនុបបជ្ជាមិ ទេវត្តំ អថ មានុសំ
សព្វេ សត្តេ អភិភោមិ វិបុលោ ហោតិ មេ យសោ ។
នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ នមោ តេ បុរិសុត្តម
អត្តានំ តោសយិត្វាន បរេ តោសេសិ ត្វំ មុនិ ។
បរិគ្គហិត្វា(៤) និសីទិត្វា ហាសំ កត្វាន សុព្វតេ
ឧបដ្ឋហិត្វាន សម្ពុទ្ធំ តុសិតំ ឧបបជ្ជហំ ។
សោឡសិតោ កប្បសតេ ទ្វិនវ ឯកចិន្តិតា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា ។

១ ម. អប្ផោដេសិំ ។ ២ កត្ថចិ ហេដ្ឋេ កញ្ចនំ ទិស្សតិ ។ ៣ ម. បញ្ចង្គតុរិយេហិ ច ។
៤ ម. បរិគ្គហេន ។

សុមង្គលត្ថេរាបទាន ទី ២

លុះព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ស្រង់ទឹករួចហើយ ទ្រង់មានតែចីវរមួយស្ដេចយាងឡើងមក ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ឈរក្រឡេកមើលទិសតូចទិសធំ ក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំចូលទៅក្នុងលំនៅបានឃើញព្រះលោកនាយក កាលនោះខ្ញុំជាអ្នកត្រេកអរ ក៏ទះដៃដោយចិត្តត្រេកអរ ។ ទើបខ្ញុំប្រកបក្នុងការរាំច្រៀង និងប្រគំតូរ្យតន្ត្រីប្រកបដោយអង្គ ៥ (ប្រាំ) ចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់រុងរឿងដូចព្រះអាទិត្យ ភ្លឺច្រាលដូចមាស ខ្ញុំទៅកើតក្នុងកំណើតណា ។ គឺទេវតា ឬមនុស្ស ខ្ញុំតែងគ្របសង្កត់នូវសត្វទាំងពួងបាន ខ្ញុំមែនមានយសធំ ។ បពិត្រព្រះអង្គ ជាបុរសអាជានេយ្យ ខ្ញុំសូមនមស្ការចំពោះព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ខ្ញុំសូមនមស្ការចំពោះព្រះអង្គ បពិត្រព្រះមុនី ព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើព្រះអង្គឲ្យត្រេកអរ ហើយធ្វើអ្នកដទៃឲ្យត្រេកអរផង ។ ខ្ញុំកាន់យកលំនៅធ្វើនូវសេចក្ដីរីករាយ ជាអ្នកមានវត្តល្អ បម្រើនូវព្រះសម្ពុទ្ធ ហើយបានទៅកើតក្នុងតុសិត ។ ក្នុងកប្បទី ១.៦០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ១៨ ជាតិ ព្រះនាមឯកចិន្តិតៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សុមង្គលោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុមង្គលត្ថេរស្ស អបទានំ សត្តមំ ។

តតិយំ សរណាគមនិយត្ថេរាបទានំ

(១៣) ឧភិន្នំ ទេវរាជូនំ សង្គាមោ សមុបដ្ឋិតោ[១]
អហោសិ សមុបព្យូឡ្ហោ មហាឃោសោ អវត្តថ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
អន្តលិក្ខេ ឋិតោ សត្ថា សំវេជេសិ មហាជនំ ។
សព្វេ ទេវា អត្តមនា និក្ខិត្តកវចាវុធា
សម្ពុទ្ធំ អភិវាទេត្វា ឯកគ្គាសិំសុ តាវទេ ។

១ ម. សមុបត្ថិតោ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុមង្គលត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុមង្គលត្ថេរាបទាន ។

សរណាគមនិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

(១៣) សង្គ្រាមរបស់ពួកទេវរាជទាំងពីរព្រះអង្គ តាំងផ្ដើមឡើង មានពលទ័ពតាំងឡើងព្រម សំឡេងគឹកកងខ្លាំងប្រព្រឹត្តទៅ ។ ព្រះលោកវិទូ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គទ្រង់ទទួលនូវគ្រឿងបូជា ជាព្រះសាស្ដា ទ្រង់ឋិតនៅនាអាកាស ហើយញុំាងមហាជនឲ្យកើតសង្វេគ ទេវតាទាំងអស់ មានចិត្តរីករាយ ក៏ទំលាក់អាវក្រោះនិងអាវុធចុះ ហើយថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធ ជាពួកទេវតាមានចិត្តមូលតែមួយក្នុងវេលានោះ ។

មយ្ហំ សក្កច្ចមញ្ញាយ ភគវា សកិមុនីរយំ
អនុកម្បកោ លោកវិទូ ឥញ្ញបេសិ មហាជនំ ។
អនុដ្ឋិតេត្វា មនុជោ ឯកំ តាណំ វិហេឋយំ
តេន ចិត្តប្បសាទេន អតាយំ ទុបបជ្ជតិ ។
សត្តមសីសេ ឆាតោ ពហុតាណេ វិហេឋយំ
ឥញ្ញាបេជ សកំ ចិត្តំ នា ហញ្ញិត្ថ បុនប្បុនំ ។
ទុន្ទុភិ យក្ខាកជ្ជនំ សេណាបិ សមិតា អហុ(១)
សរណាញ្ច ទុតាគញ្ញុំ លោកជេដ្ឋំ សុតាធិនំ ។
សញ្ញាបេត្វាន ជនតំ ទុន្នីរ បន ចក្ខុមា
បេក្ខាមាគោ ឆេវហិ បញ្ញាមំ ទុក្ខកមុខោ ។
បឋមំ សរណំ គញ្ចឹ ឆិបនិទ្ធស្ស តាធិនោ
កប្បានំ សតសហស្សំ ទុគ្គតឹ ទុបបជ្ជហំ ។
មហាចុន្ទកិនាមា ច សោឡសាសុំ រថេសភា
តំសកប្បសហស្សម្ហិ ភជាតោ ចក្កវត្តិនោ ។

១ ឧ. សេណា សេណ្ណិកា អហុ ។

ព្រះលោកនាថទ្រង់អនុគ្រោះ ទ្រង់ជាបន្ទាត់ប្រយោជន៍ ហើយ ទ្រង់បន្ទូលទ្រង់ឲ្យមហាជនក្រោម ទ្រង់ញ៉ាំងមហាជនឲ្យលេកទុក្ខ (ដោយព្រះពុទ្ធដីកាថា) មនុស្សមានចិត្តប្រទូស្ត បៀតបៀន នៃសត្វមួយ នឹងទៅកើតក្នុងអបាយដោយចិត្តប្រទូស្តនោះ ។ អាត្មាអញបៀតបៀនសត្វដែលមិនមានបាបកម្ម ក៏បៀតបៀនសត្វជាច្រើនដែលចិត្តរបស់ខ្ញុំមិនស្ងប់ ក៏ប្រព្រឹត្តចៀសចេញពីអំពើអាក្រក់នោះហើយ ។ ឯពួកសេនារបស់ស្តេច ក៏នាំគ្នាត់ស៊ប់ស្ងប់ ហើយ បានដល់នូវព្រះលោកជេដ្ឋ ជាតាទិបុគ្គលដ៏ប្រសើរជាទីពឹង ។ ព្រះពុទ្ធសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ធ្វើប្រជុំជនឲ្យយល់ច្បាស់ ទ្រង់ស្រោចស្រង់ប្រជុំជន ហើយទ្រង់ក្រឡេកមើល បែរព្រះភក្ត្រទៅកាន់ទក្ខិណទិស បៀសចេញទៅកាន់ក្នុងនោះ ។ ខ្ញុំបានដល់នូវសរណគមន៍ជាដំបូង ចំពោះព្រះពុទ្ធជាទីពឹងដ៏ប្រសើរ ជាតាទិបុគ្គល ខ្ញុំមិនដែលទៅកាន់ទុគ្គតិអស់ ១សែនកប្ប ។ ក្នុងកប្បទី ៣០,០០០ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ទ្រង់ព្រះនាមមហាទុន្ទុភិ ដូចគ្នា ទ្រង់ប្រសើរក្នុងរថ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សរណគមនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សរណគមនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ចតុត្ថំ ឯកាសនិយត្ថេរាបទានំ

(១៤) វរុណោ នាម នាមេន ទេវរាជា អហំ តទា
ឧបដ្ឋហេសិំ សម្ពុទ្ធំ សយោគ្គពលវាហនោ
និព្វុតេ លោកនាថម្ហិ អត្ថទស្សិជិនុត្តមេ
តុរិយំ សព្វមាទាយ អគមំ ពោធិមុត្តមំ ។
វាទិតេន ច នច្ចេន សម្មតាឡសមាហិតោ
សម្មុខា វិយ សម្ពុទ្ធំ ឧបដ្ឋឹ ពោធិមុត្តមំ ។
ឧបដ្ឋហិត្វា តំ ពោធឹ ធរណីរុហបាទបំ
បល្លង្កំ អាភុជិត្វាន តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសរណគមនិយត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងហើយ នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សរណគមនិយត្ថេរាបទាន ។

ឯកាសនិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

(១៤) គ្រានោះ ខ្ញុំកើតជាទេវរាជឈ្មោះវរុណៈ មានយានពលវាហនៈ បានចូលទៅបំរើព្រះសម្ពុទ្ធ កាលព្រះអត្ថទស្សី ខ្ពង់ជាងសត្វលើលោក ជាលោកនាថ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំនាំយកតូរ្យតន្ត្រីទាំងពួង ទៅកាន់ពោធិព្រឹក្សដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំប្រមូលគ្រឿងដេញផ្គំទាំងអស់ ចូលទៅបម្រើដើមពោធិព្រឹក្សដ៏ប្រសើរ ដោយការប្រគំនិងការរាំ ដូចជាបម្រើព្រះសម្ពុទ្ធចំពោះព្រះភក្ត្រ ។ ខ្ញុំបម្រើដើមពោធិព្រឹក្សក្នុងទីនោះ ជាឈើដុះលើផែនដី ខ្ញុំអង្គុយពែនភ្នែន ធ្វើកាលកិរិយាក្នុងទីនោះ ។

បន្ត ឯកាសនិយត្ថេរាបទានំ

សកកម្មាភិរទ្ធោហំ   បសន្នោ ពោធិមុត្តមេ
តេន ចិត្តប្បសាទេន   និម្មានំ ឧបបជ្ជហំ ។
សដ្ឋី តុរិយសហស្សានិ   បរិវារេន្តិ មំ សទា
មនុស្សេសុ ច ទេវេសុ   វត្តមានំ ភវាភវេ ។
តិណគ្គី និព្វុតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
ធារេមិ អន្តិមំ ទេហំ   សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
សុពាហុ នាម នាមេន   ចតុត្តឹសាសុ ខត្តិយា
សត្តរតនសម្បន្នា   ចតុក្កប្បសតេ ឥតោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកាសនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកាសនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឯកាសនិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

ខ្ញុំប្រារព្ធនូវអំពើរបស់ខ្លួន មានចិត្តជ្រះថ្លាចំពោះពោធិព្រឹក្សដ៏ប្រសើរ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋាននិម្មានរតី ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ ។ តូរ្យតន្ត្រី ៦ ម៉ឺន តែងហែហមខ្ញុំសព្វកាល ដែលកំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងពួកមនុស្សនិងទេវតា ក្នុងភពតូចនិងភពធំ ។ ភ្លើង ៣ ប្រការរបស់ខ្ញុំរលត់ហើយ ភពទាំងអស់ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំទ្រទ្រង់នូវកាយ ជាទីបំផុតក្នុងសាសនា របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៤០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាក្សត្រ ៣៤ ជាតិ មានព្រះនាមសុពាហុដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកាសនិយត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកាសនិយត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ សុវណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១៥] វិបស្សី នាម ភគវា លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
និសិន្នោ ជនកាយស្ស ទេសេសិ អមតំ បទំ ។
តស្សាហំ ធម្មំ សុត្វាន ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ
សោវណ្ណបុប្ផានិ ចត្តារិ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយិំ ។
សុវណ្ណច្ឆទនំ អាសិ យាវតា បរិសា តទា
ពុទ្ធាភា ច សុវណ្ណាភា អាលោកោ វិបុលោ អហុ ។
ឧទគ្គចិត្តោ សុមនោ វេទជាតោ កតញ្ជលី
វិត្តិសញ្ជននោ តេសំ ទិដ្ឋធម្មសុខាវហោ ។
អាយាចិត្វាន សម្ពុទ្ធំ វន្ទិត្វាន ច សុព្វតំ
បាមោជ្ជំ ជនយិត្វាន សកំ ភវនុបាគមិំ ។
ភវនេ ឧបវិដ្ឋោហំ ពុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សរិំ
តេន ចិត្តប្បសាទេន តុសិតំ ឧបបជ្ជហំ ។

សុវណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

[១៥] ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមវិបស្សី ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ទ្រង់គង់សំដែងអមតបទដល់ពួកជន ។ ខ្ញុំស្តាប់ធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់ជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាតាទិបុគ្គល ហើយបានថ្វាយផ្កាជាវិការៈនៃមាស ៤ ទង ចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកាលនោះ បរិស័ទមានចំនួនត្រឹមណា ដំបូលជាវិការៈនៃមាស ក៏មានចំនួនត្រឹមនោះ ពន្លឺដ៏ធំទូលាយក៏កើតប្រាកដឡើង ព្រោះរស្មីព្រះពុទ្ធនិងរស្មីមាស ។ ខ្ញុំមានចិត្តខ្ពស់ឯក មានចិត្តរីករាយ មានសេចក្តីត្រេកអរកើតឡើង ខ្ញុំធ្វើអញ្ជលី ញុំាងបីតិឲ្យកើតឡើងចំពោះពួកជននោះ នាំមកនូវសេចក្តីសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទើបថ្វាយបង្គំអារាធនាព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់មានវត្តល្អ ញុំាងប្រាមោជ្យឲ្យកើត ហើយចូលទៅកាន់លំនៅរបស់ខ្លួន ។ លុះខ្ញុំចូលទៅកាន់លំនៅហើយ ក៏រឭកនូវព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ខ្ញុំក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតុសិត ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លានោះឯង ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយិំ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
សោឡសាសិំសុ រាជានោ នេមិសម្មតនាមកា
តេសដ្ឋិសេ ឥតោ កប្បេ ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សុវណ្ណបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុវណ្ណបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ ចិតកបូជកត្ថេរាបទានំ

(១៦) វសាមិ រាជាយតនេ សាមច្ចោ សបរិជ្ជនោ
បរិនិព្វុតេ ភគវតិ សិខិនោ លោកពន្ធុនោ ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ ចិតកំ អគមាសហំ
តុរិយំ តត្ថ វាទេត្វា គន្ធមាលំ សមោកិរឹ ។

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៦៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច ១៦ ជាតិ ព្រះនាម នេមិសម្មតៈ ដូចគ្នា ជាស្តេចចក្រពត្តិ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុវណ្ណបុប្ផិយត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងហើយ នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុវណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(១៦) ខ្ញុំនឹងអាមាត្យព្រមទាំងជនជាបរិវារ នៅក្បែររាជាយតនៈ (ដើមកែស) កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បរិនិព្វាន ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ដើរទៅកាន់ជើងថ្ករបស់ព្រះសិខី ជាលោកពន្ធុ ខ្ញុំប្រគំតូរ្យតន្ត្រី ហើយបានរោយរាយគ្រឿងក្រអូប និងផ្កាកម្រង ក្នុងទីនោះ ។

ចិតកម្ហិ បុប្ផំ កត្វាន វន្ទិត្វា ចិតកំ អហំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ សកំ ភវនុបាគមិំ ។
ភវេ ឧបបន្នោហំ ចិតកបូជំ អនុស្សរិំ
តេន កម្មេន ទិបទិន្ទ លោកជេដ្ឋ នរាសភ ។
អនុភោត្វាន សម្បត្តិំ ទេវេសុ មានុសេសុ ច
បត្តោម្ហិ អចលំ ឋានំ ហិត្វា ជយបរាជយំ ។
ឯកត្តិំសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយិំ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ចិតកបូជាយិទំ ផលំ ។
ឯកូនត្តិំសេ កប្បម្ហិ ឥតោ សោឡសរាជានោ
ឧគ្គតា នាម នាមេន ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចិតកបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចិតកបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ខ្ញុំបូជាជើងថ្ករហើយ ថ្វាយបង្គំជើងថ្ករ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ទើបចូលទៅកាន់លំនៅរបស់ខ្លួន ។ លុះចូលទៅក្នុងលំនៅហើយ ក៏រឭកនូវការបូជាជើងថ្ករ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ខ្ញុំសោយសម្បត្តិក្នុងទេវលោកនិងមនុស្សលោក លះបង់នូវការឈ្នះនិងការចាញ់ ហើយបានដល់នូវអចលដ្ឋាន ដោយកុសលកម្មនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាជើងថ្ករ ។ ក្នុងកប្បទី ២៩ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមឧគ្គតៈ ដ៏ប្រសើរ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចិតកបូជកត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ។

សត្តមំ ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

(១៧) យទា វិបស្សី លោកគ្គោ អាយុសង្ខារមោស្សជិ
បឋវី សម្បកម្បិត្ថ មេទនីជលមេខលា ។
ឱតតំ វិតតំ មយ្ហំ សុចិ ចិត្តំ បបញ្ចកំ(១)
ភវនំបិ បកម្បិត្ថ ពុទ្ធស្ស អាយុសង្ខយេ ។
តាសោ មយ្ហំ សមុប្បន្នោ ភវនេ សម្បកម្បិតេ
ឧប្បាទោ នុ កិមត្ថាយ អាលោកោ វិបុលោ មហា ។
វេស្សវណោ ឥធាគម្ម និព្វាបេសិ មហាជនំ
បាណភូតេ ភយំ នត្ថិ ឯកគ្គា ហោថ សំវុតា ។
អហោ ពុទ្ធោ អហោ ធម្មោ អហោ នោ សត្ថុសម្បទា
យស្មឹ ឧប្បជ្ជមានស្មឹ បឋវី សម្បកម្បតិ ។
ពុទ្ធានុភាវំ កិត្តេត្វា កប្បំ សគ្គម្ហិ មោទហំ
អវសេសេសុ កប្បេសុ កុសលំ ការិតំ(២) មយា ។

១ ឱ. ឧទិតំ វិត្តតំ មយ្ហំ សុចិចិត្តបផ្លកំ ។ ២ ម. ករិតំ ។

ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៧

(១៧) ព្រះវិបស្សីសម្ពុទ្ធ ជាកំពូលក្នុងលោក ទ្រង់ដាក់អាយុសង្ខារ ក្នុងកាលណា ផែនដីទាំងសមុទ្រក៏កម្រើកញាប់ញ័រ ក្នុងកាលនោះ ។ សម្បុរលំនៅរបស់ខ្ញុំដ៏វិចិត្រស្អាត ទូលាយ ប្រាកដដូចផ្កាកំបុះ ឃ្លាតចេញ ក៏កម្រើកញាប់ញ័រ ក្នុងកាលជាទីអស់ទៅ នៃព្រះជន្មាយុរបស់ព្រះពុទ្ធ ។ កាលដែលលំនៅនៃខ្ញុំញាប់ញ័រហើយ ខ្ញុំក៏មានសេចក្តីតក់ស្លុតកើតឡើងថា ពន្លឺដ៏ធំបានកើតឡើងហើយ ដើម្បីអ្វីហ្ន៎ ឯព្រះធុរាជវេស្សវណ្ណស្តេចមកក្នុងទីនេះ ញ៉ាំងមហាជនឲ្យរលត់ទុក្ខ ទៅថា ភ័យដែលកើតដល់សត្វមិនមានទេ ខ្ញុំអ្នកទាំងឡាយ ត្រូវតែមានសេចក្តីគោរព ត្រូវមានចិត្តនឹងតែមួយ ឱព្រះពុទ្ធ ឱព្រះធម៌ ឱសម្បទា របស់ព្រះសាស្តានៃយើង ព្រោះកាលដែលព្រះអង្គត្រាស់ឡើង (ក្នុងលោក) មហាប្រថពីក៏កម្រើក ញាប់ញ័រដែរ ។ ខ្ញុំសរសើរ នូវពុទ្ធានុភាព (យ៉ាងនេះ) ក៏បានរីករាយ ក្នុងឋានសួគ៌ អស់មួយកប្ប ថែមទាំងខ្ញុំធ្វើកុសលកម្ម ក្នុងកប្បដ៏សេសទាំងឡាយ ។

ឯកាទសេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធសញ្ញាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ ចុទ្ទសកប្បម្ហិ កជោ អាសី បតាបវា
សមិតោ នាម នាមេន ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពុទ្ធសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ មគ្គសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

(១៨) បទុមុត្តរពុទ្ធស្ស សាវកា វនចារិនោ
វិប្បនដ្ឋា ព្រហារញ្ញេ អន្ធាវ អនុសុយ្យរេ ។

ក្នុងកប្បទី ៤១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឱ្យសេចក្ដីសំគាល់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសេចក្ដីសំគាល់ក្នុងព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ១៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ មានព្រះនាមសមិតកជ ទ្រង់មានព្យាយាម មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងហើយ នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

មគ្គសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៨

(១៨) ពួកសាវ័ករបស់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាអ្នកត្រាច់ទៅក្នុងព្រៃ វង្វេងក្នុងព្រៃធំ ដូចជាមនុស្សខ្វាក់ ។

អដ្ឋមំ ខន្ធសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

អនុស្សរិត្វា សម្ពុទ្ធំ បទុមុត្តរនាយកំ

តស្ស តេ ឧដ្ឋិតោ ពុទ្ធា វិប្បនដ្ឋា មហាវនេ ។

ករោ ទិរុយ្ហិត្វាន អាគមឹ ភិក្ខុសន្តិកេ

តេសំ មគ្គញ្ច អាចិក្ខឹ ភោជនញ្ច អទាសហំ ។

តេន កម្មេន ទិបទិន្ទ លោកជេដ្ឋ នរាសភ

ជាតិយា សត្តវស្សេន អរហត្តំ អបាបុណឹ ។

សចក្ខុ នាម នាមេន ទ្វាទស ចក្កវត្តិនោ

សត្តរតនសម្បន្នា បញ្ចកប្បសតេ ឥតោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ខន្ធសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ខន្ធសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ខន្ធសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៨

ពួកសាវ័កទាំងនោះ ជាបុត្ររបស់ព្រះមុនីនោះ វង្វេងផ្លូវក្នុងព្រៃធំ ក៏ត្រាច់ទៅក្នុងព្រៃសព្វទីកន្លែង ដូចជាមនុស្សខ្វាក់ ។ ខ្ញុំក៏ចុះចាកលំនៅ ដើរមកក្នុងសំណាក់របស់ភិក្ខុ ហើយប្រាប់ផ្លូវផង ប្រគេនភោជនផង ដល់សាវ័កទាំងនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងសត្វលោកទាំងពួង ប្រសើរជាងបុរសក្នុងលោក ជានរាសភៈ ខ្ញុំមានអាយុ ៧ ឆ្នាំគិតពីកំណើត ក៏បានដល់នូវអរហត្ត ដោយកុសលកម្មនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៥០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ១២ ជាតិ ព្រះនាមសចក្ខុដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះខន្ធសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងហើយ នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ខន្ធសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

នវមំ បច្ចុបដ្ឋានសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

(១៩) អត្ថទស្សិម្ហិ សុគតេ និព្វុតេ សមនន្តរា
យក្ខយោនឹ ឧបបជ្ជឹ យសំ បត្តោ ចហំ តទា ។
ទុល្លទ្ធំ វត មេ អាសិ ទុប្បភាតំ ទុរុដ្ឋិតំ
យំ មេ ភោគេ វិជ្ជមានេ បរិនិព្វាយិ ចក្ខុមា ។
មម សង្កប្បមញ្ញាយ សាគតោ នាម សាវកោ
មមុទ្ធរិតុកាមោ សោ អាគញ្ឆិ មម សន្តិកេ ។
កឹ នុ សោចសិ មា ភាយិ ចរ ធម្មំ សុមេធស
អនុប្បទិន្នា ពុទ្ធេន សព្វេសំ វីជសម្បទា ។
យោ ច បូជេយ្យ សម្ពុទ្ធំ តិដ្ឋន្តំ លោកនាយកំ
ធាតុំ សាសបមត្តម្បិ និព្វុតស្សាបិ បូជយេ ។
សមេ ចិត្តប្បសាទម្ហិ សមំ បុញ្ញំ មហគ្គតំ
តស្មា ថូបំ ករិត្វាន បូជេហិ ជិនធាតុយោ ។

បច្ចុបដ្ឋានសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៩

(១៩) កាលព្រះសុគតព្រះនាមអត្ថទស្សី ទ្រង់បរិនិព្វាន ខ្ញុំបានទៅកើតក្នុងកំណើតយក្សក្នុងលំដាប់ស្និត កាលនោះ ខ្ញុំបានដល់នូវយស ។ ខ្ញុំគិតថា អត្តភាពជាមនុស្ស អាត្មាអញបានមិនល្អ ភ្លឺស្វាងមិនល្អ តាំងឡើងមិនល្អ ព្រោះថា កាលដែលភោគៈ របស់អាត្មាអញនៅមាន ព្រះសម្ពុទ្ធមានចក្ខុ ទ្រង់បរិនិព្វាន ។ សាវកឈ្មោះសាគតៈ ជ្រាបច្បាស់នូវតម្រិះ របស់ខ្ញុំ លោកប្រាថ្នានឹងស្រង់ខ្ញុំ ទើបចូលមកក្នុងសំណាក់ខ្ញុំ (ហើយពោលថា) នែបុរសអ្នកមានប្រាជ្ញាល្អ អ្នកយំសោកពីរឿងអ្វី អ្នកកុំខ្លាចឡើយ ចូរប្រព្រឹត្តធម៌ចុះ ការបរិបូណ៌ ដោយពូជគឺកុសល របស់សត្វទាំងអស់ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់បានប្រទានស្រេចហើយ ។ បុគ្គលណាបូជាព្រះសម្ពុទ្ធជាលោកនាយក ដែលទ្រង់គង់ព្រះជន្មនៅក្តី បូជាព្រះសារីរិកធាតុ ប្រមាណប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃ របស់ព្រះសម្ពុទ្ធដែលបរិនិព្វានហើយក្តី កាលបើចិត្តមានសេចក្តីជ្រះថ្លាស្មើ បុណ្យជាមហគ្គតកុសលស្មើគ្នា (គង់ចំរើនផលបុគ្គលនោះ) ហេតុនោះ អ្នកចូរធ្វើព្រះស្តូប បូជាព្រះសារីរិកធាតុ របស់ព្រះជិនស្រីចុះ ។

សាវកស្ស វចោ សុត្វា   ពុទ្ធថូបំ អកាសិហំ
បញ្ច វស្សេ បរិចរឹ   មុទិតោ ថូបមុត្តមំ ។
តេន កម្មេន ទិបទិន្ទ   លោកជេដ្ឋ នរាសភ
សម្បត្តិ អនុភោត្វាន   អរហត្តំ អបាបុណឹ ។
ឆព្វីសតិកប្បសតេ ចត្តារោ   សត្តកប្បសតេ ឥតោ
សត្តរតនសម្បន្នា   ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បទុមច្ឆាទនសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បទុមច្ឆាទនសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ ជាតិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៦០] ជាយន្តស្ស វិបស្សិស្ស អាលោកោ វិបុលោ អហុ
បឋវី ច បកម្បិត្ថ   សសាគរា សបព្វតា ។
នេមិត្តា ច វិយាកំសុ   ពុទ្ធោ លោកេ ភវិស្សតិ
អគ្គោ ច សព្វសត្តានំ   ជនតំ ឧទ្ធរិស្សតិ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់ពាក្យព្រះសាវកហើយ ខ្ញុំកសាងនូវពុទ្ធស្តូប ថែទាំព្រះស្តូបដ៏ប្រសើររបស់ព្រះមុនី អស់ ៥ ឆ្នាំ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ខ្ញុំសោយសម្បត្តិ បានដល់នូវអរហត្ត ដោយកុសលកម្មនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៧០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៤ ជាតិ ទ្រង់មានប្រាជ្ញាក្រាស់ដូចផែនដី បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបទុមច្ឆាទនសញ្ញកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយ នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បទុមច្ឆាទនសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

ជាតិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

(៦០) កាលព្រះវិបស្សីទ្រង់ប្រសូត ពន្លឺដ៏ធំកើតឡើង ទាំងផែនដី សមុទ្រនិងភ្នំ ក៏ញាប់ញ័រ ។ ពួកជនអ្នកទាយនិមិត្ត (ហោរ) បានទាយថា ព្រះសម្ពុទ្ធនឹងកើតឡើងក្នុងលោក ទ្រង់ជាកំពូលសព្វសត្វ នឹងស្រង់ឡើងនូវប្រជុំជន ។

នេមិត្តានំ សុណិត្វាន ជាតិបូជំ អកាសហំ
ឯទិសា បូជនា នត្ថិ យាទិសា ជាតិបូជនា ។
សង្ខរិត្វាន កុសលំ សកំ ចិត្តំ បសាទយឹ
ជាតិបូជំ ករិត្វាន តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
យំ យំ យោនូបបជ្ជាមិ ទេវត្តំ អថ មានុសំ
សព្វេ សត្តេ អភិភោមិ[១] ជាតិបូជាយិទំ ផលំ ។
ធាតិយោ មំ ឧបដ្ឋន្តិ មម ចិត្តវសានុគា
ន តេ សក្កោន្តិ កោបេតុំ ជាតិបូជាយិទំ ផលំ
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បូជមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ជាតិបូជាយិទំ ផលំ ។
សុបារិចរិយា នាម ចតុត្តឹស ជនាធិបា
ឥតោ តតិយកប្បម្ហិ ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---
១ ឱ. អតិភោមិ ។

ខ្ញុំបានឮពាក្យនៃពួកហោរហើយ ក៏ធ្វើនូវជាតិបូជា (បូជាក្នុងថ្ងៃប្រសូត) ជាតិបូជានេះ ឥតមានបូជាណាប្រៀបផ្ទឹមឡើយ ។ ខ្ញុំប្រមូលកុសល ធ្វើចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា លុះខ្ញុំធ្វើជាតិបូជាហើយ ក៏ធ្វើកាលកិរិយាក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំចូលទៅកើតក្នុងកំណើតណា ៗ ទោះបីជាទេវតា ឬជាមនុស្ស តែងខ្ពង់លើសពួកសត្វទាំងអស់ នេះជាផលនៃជាតិបូជា ។ ពួកស្រីមេនំតែងចាំបំរើខ្ញុំ ទាំងជនដ៏សេស ក៏លុះអំណាចចិត្តរបស់ខ្ញុំ ជនទាំងនោះមិនអាចនឹងធ្វើខ្ញុំឲ្យក្រោធឡើយ នេះជាផលនៃជាតិបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើបូជា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃជាតិបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៣៤ ជាតិ ព្រះនាមសុបារិចរិយៈ ដូចគ្នា ទ្រង់ជាធំជាងជន មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ប្រែ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ជាតិបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ជាតិបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

បរិវារសុមង្គល្យា សរណាសនបុប្ផិកា
ចិតកបូជី ពុទ្ធសញ្ញី មគ្គុបដ្ឋានជាតិកា(១)
គាថាយោ នវុតិ វុត្តា គណិតាយោ វិភាវិភិ ។

មហាបរិវារវគ្គោ ទុតិយោ ។

---

១ ម. បរិវារសុមង្គលា សរណាគមនអាសនំ សុវណ្ណបុប្ផចិតកបូជា ពុទ្ធសញ្ញា មគ្គដ្ឋានំ ជាតិជាតំ ទិស្សន្តិ ។

ប្រែ

បានឮថា ព្រះជាតិបូជកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយ នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ជាតិបូជកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

មហាបរិវារត្ថេរាបទាន ១ សុមង្គលត្ថេរាបទាន ១ សរណគមនិយត្ថេរាបទាន ១ ឯកាសនិយត្ថេរាបទាន ១ សុវណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ១ ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ មគ្គសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ បច្ចុបដ្ឋានសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ ជាតិបូជកត្ថេរាបទាន ១ ឯគាថា ៩០ អស់ ពួកអ្នកប្រាជ្ញបានរាប់ទុកច្បាស់ហើយ ។

ចប់ មហាបរិវារវគ្គ ទី ២ ។

តេរសមោ សេរេយ្យវគ្គោ

បឋមំ សេរេយ្យកត្ថេរាបទានំ

(៤១) អជ្ឈាយិកោ មន្តធរោ តិណ្ណំ វេទានបារគូ
អព្ភោកាសេ(១) ឋិតោ សន្តោ អទ្ទសំ លោកនាយកំ
សីហំ យថា វនចរំ ព្យគ្ឃរាជំវ និត្តសំ
តិធប្បភិន្នំ មាតង្គំ កុញ្ជរំ មហេសិនំ ។
សេរេយ្យកំ គហេត្វាន អាកាសេ ឧក្ខិបឹ អហំ
ពុទ្ធស្ស អានុភាវេន បរិវារេន្តិ សព្វសោ ។
អធិដ្ឋហិ មហាវីរោ សព្វញ្ញូ លោកនាយកោ
សមន្តា បុប្ផឆទនំ ឱកិរឹសុ នភសំ ។
តតោ សា បុប្ផកញ្ចុកា អន្តោវណ្ដា ពហិមុខា
សត្តាហំ ឆទនំ កត្វា តតោ អន្តរធាយថ ។
តញ្ច អច្ឆរិយំ ទិស្វា អព្ភុតំ លោមហំសនំ
ពុទ្ធេ ចិត្តំ បសាទេសឹ សុគតេ លោកនាយកេ ។
តេន ចិត្តប្បសាទេន សុក្កមូលេន ចោទិតោ

១ ឱ. អព្ភោកាសេ ។

សេរេយ្យវគ្គ ទី ១៣

សេរេយ្យកត្ថេរាបទាន ទី ១

(៤១) ខ្ញុំជាអ្នកស្វាធ្យាយមន្ត អ្នកចងចាំមន្ត អ្នកដល់នូវត្រើយនៃវេទទាំង ៣ កំពុងឈរនៅក្នុងទីវាល បានឃើញព្រះលោកនាយក ទ្រង់ស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ដូចជារាជសីហ៍ត្រាច់ទៅក្នុងព្រៃ ឬដូចស្តេចខ្លាដែលមិនតក់ស្លុត ឬក៏ដូចដំរីឈ្មោះមាតង្គៈ ដែលកំពុងចុះប្រេង ៣ កន្លែង ។ ខ្ញុំកាន់យកផ្កាសេរោធ៌ បោះឡើងទៅអាកាស ផ្កាទាំងនោះ ក៏ព័ទ្ធជុំវិញដោយអានុភាពព្រះពុទ្ធ ។ ព្រះសព្វញ្ញូជាលោកនាយក មានព្យាយាមធំ ទ្រង់អធិដ្ឋានថា ផ្កាទាំងឡាយចូររោយរាយជាទ្រុំផ្កាជុំវិញនភាគាស ដ៏ប្រសើរជាទីនោះ ។ លំដាប់នោះ សំណុំផ្កានោះ មានទងចូលក្នុង មានមុខចេញក្រៅ ធ្វើជារបាំងប្រក់អស់ ៧ ថ្ងៃ តពីនោះមក ក៏បាត់អស់ទៅ ។ លុះខ្ញុំបានឃើញហេតុជាអស្ចារ្យចម្លែក គួរព្រឺរោមនោះ បានញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ ជាព្រះសុគត លោកនាយក ។

កប្បានំ សតសហស្សំ ទុគ្គតិំ នុបបជ្ជហំ ។
បណ្ណរសសហស្សម្ហិ កប្បានំ បញ្ចវីសតេ
វិលាមាលសនាមា ច(១) ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សេរេយ្យកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សេរេយ្យកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ បុប្ផថូបិយត្ថេរាបទានំ

(២២) ហិមវន្តស្ស អវិទូរេ កុក្កុរោ នាម បព្វតោ
វេមជ្ឈេ តស្ស វសតិ ព្រាហ្មណោ មន្តបារគូ ។
បញ្ច សិស្សសហស្សានិ បរិវារេន្តិ មំ សទា
បុព្វុដ្ឋាយី ច តេ អាសុំ មន្តេសុ ច វិសារទា ។

១ ម. វិមលាសនាមា ច ។

ខ្ញុំព្រោះកុសលកម្មដែលសាងឡើង មិនដែលទៅកើត ក្នុងទុគ្គតិ អស់មួយសែនកប្ប ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ ។ ក្នុងកប្បទី ១៥.០២៥ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិច្រើនជាតិ ព្រះនាម វិលាមាលសនាមា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសេរេយ្យកត្ថេរមានអាយុ បានសម្ដែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សេរេយ្យកត្ថេរាបទាន ។

បុប្ផថូបិយត្ថេរាបទាន ទី ២

[២២] មានភ្នំមួយ ឈ្មោះកុក្កុរៈ នៅជិតព្រៃហិមពាន្ត ព្រាហ្មណ៍អ្នកដល់នូវត្រើយនៃមន្ត (គឺខ្ញុំនេះឯង) តែងអាស្រ័យនៅកណ្ដាលភ្នំនោះ ។ មានសិស្ស ៥.០០០ នាក់ ចោមរោមខ្ញុំសព្វ ៗ កាល សិស្សទាំងនោះ ក្រោកឡើងមុន ផង ជាអ្នកក្លៀវក្លា ក្នុងមន្តទាំងឡាយផង (ប្រាជ្ញក្លាហាន)

ពុទ្ធោ លោកេ សមុប្បន្នោ តំ វិជានាថ នោ វរំ
អសីតិ ព្យញ្ជនានស្ស ទ្វត្តឹស វរលក្ខណា ។
ព្យាមប្បភា ជិនវរោ អាទិច្ចោរិវ រោចតិ
សិស្សានំ វចនំ សុត្វា ព្រាហ្មណោ មន្តបារគូ ។
អស្សមា អភិនិក្ខម្ម ទិសំ បុច្ឆតិ ព្រាហ្មណោ
យម្ហិ ទេសេ មហាវីរោ វសតិ លោកនាយកោ ។
តាហំ ទិសា នមស្សិស្សំ ជិនំ អប្បដិបុគ្គលំ
ឧទគ្គចិត្តោ សុមនោ បូជេសិំ តំ តថាគតំ ។
ឯថ សិស្សា គមិស្សាម ទក្ខិស្សាម តថាគតំ
វន្ទិត្វា សត្ថុនោ បាទេ សោស្សាម ជិនសាសនំ ។
ឯកាហំ អភិនិក្ខម្ម ព្យាធិំ បដិលភឹ អហំ
ព្យាធិតោ បីឡិតោ សន្តោ សាលន្តោ សយិតុំ គមឹ ។

ព្រះសម្ពុទ្ធត្រាស់ហើយក្នុងលោក អ្នកទាំងឡាយចូរដឹងច្បាស់នូវព្រះសម្ពុទ្ធនោះ ថាជាបុគ្គលប្រសើររបស់យើងទាំងឡាយ ព្រះសម្ពុទ្ធនោះ ទ្រង់មានព្យញ្ជនៈ ៨០ មានលក្ខណៈដ៏ប្រសើរ ៣២ ព្រះជិនស្រីដ៏ប្រសើរ មានរស្មីមួយព្យាម តែងរុងរឿងដូចព្រះអាទិត្យ ។ ព្រាហ្មណ៍អ្នកដល់នូវត្រើយនៃមន្ត គឺខ្ញុំនេះឯង លុះឮពាក្យរបស់សិស្សហើយ ក៏ចេញអំពីអាស្រម សួររកទិសថា ព្រះលោកនាយក មានព្យាយាមធំ ស្តេចគង់នៅ ក្នុងប្រទេសណា ។ លុះខ្ញុំបានឃើញព្រះជិនស្រីអង្គនោះ មិនមានបុគ្គលប្រៀបផ្ទឹមហើយ ក៏បាននមស្ការ ខ្ញុំមានចិត្តអណ្តែតឡើង មានចិត្តរីករាយ បូជាចំពោះព្រះតថាគតនោះ ។ ខ្ញុំបបួលសិស្សថា នែសិស្សទាំងឡាយ អ្នកចូរមកពួកយើង នឹងទៅកាន់ព្រះតថាគត យើងនឹងថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងទ្វេរបស់ព្រះសាស្តា ហើយស្តាប់នូវពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះជិនស្រី ។ ខ្ញុំតែម្នាក់ឯង ចេញទៅ ខ្ញុំមានជម្ងឺ ត្រូវជម្ងឺបៀតបៀន ក៏ដើរទៅប្រុងនឹងដេក ក្រោមដើមឈើ ។

សព្វេ សិស្សេ សមានេត្វា អបុច្ឆឹ តេ តថាគតំ
កីទិសំ លោកនាថស្ស គុណំ បរមវុទ្ធិនោ ។
តេ មេ បុដ្ឋា ព្យាការឹសុ(១) យថា ទស្សាវិនោ តថា
សព្ពញ្ញុំ ពុទ្ធសេដ្ឋំ តំ ទស្សេសុំ មម សម្មុខា ។
តេសាហំ វចនំ សុត្វា សកំ ចិត្តំ បសាទយឹ
បុប្ផេហិ ថូបំ ការេត្វា តត្ថ កាលំកតោ អហំ ។
តេ មេ សរីរំ ឈាបេត្វា អគមុំ ពុទ្ធសន្តិកេ
អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន សត្ថារំ អភិវាទយុំ ។
បុប្ផេហិ ថូបំ ការេត្វា សុគតស្ស មហេសិនោ
កប្បានំ សតសហស្សំ ទុគ្គតឹ នុបបជ្ជហំ ។
ចត្តាលីសសហស្សម្ហិ កប្បេ សោឡស ខត្តិយា
នាមេនគ្គិសមា នាម ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
វីសកប្បសហស្សម្ហិ រាជានោ ចក្កវត្តិនោ
ឃដាសនសមា នាម អដ្ឋារស មហីបតី ។

១ ម. តេ មេ ពុទ្ធា វិយាកំសុ ។

ខ្ញុំប្រជុំពួកសិស្សទាំងអស់ ហើយបានសួរអំពីព្រះគោតម នឹងសិស្សទាំងនោះថា គុណរបស់ព្រះលោកនាថ ទ្រង់មានប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ តើដូចម្ដេច ។ ពួកសិស្សទាំងនោះដែលខ្ញុំសួរហើយ ក៏ព្យាករសំដែងអំពីព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរនោះ ដោយគោរពចំពោះមុខខ្ញុំ តាមដែលគេបានឃើញ ។ លុះខ្ញុំបានស្ដាប់ពាក្យរបស់ពួកសិស្សទាំងនោះហើយ ក៏ញុំាងចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា បានសាងព្រះស្តូបដោយផ្កាទាំងឡាយ ហើយក៏ធ្វើកាលកិរិយាក្នុងទីនោះ ។ ពួកសិស្សទាំងនោះ ដុតសរីរៈរបស់ខ្ញុំរួចហើយ នាំគ្នាទៅក្នុងសំណាក់របស់ព្រះសម្ពុទ្ធ ផ្គងអញ្ជលីថ្វាយបង្គំព្រះសាស្ដា ។ ខ្ញុំបានសាងព្រះស្តូបដោយផ្កាទាំងឡាយ ថ្វាយព្រះសុគតមហេសី ខ្ញុំមិនដែលទៅកាន់ទុគ្គតិអស់មួយសែនកប្បដោយកុសលនេះ ។ ក្នុងកប្បទី ៤០.០០០ ខ្ញុំបានកើតជាក្សត្រ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមអគ្គិសមៈ ដូចគ្នាដោយព្រះនាម ជាស្ដេចចក្រពត្តិ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ២០.០០០ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ១៨ ជាតិ ជាម្ចាស់ផែនដី ព្រះនាមឃដាសនសមៈ ដូចគ្នា ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា   សុប្បិយោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុប្បិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ បាយាសទាយកត្ថេរាបទានំ

(២៣) សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ   ពត្តឹសវរលក្ខណំ

បវនា អភិនិក្ខន្តំ   ភិក្ខុសង្ឃបុរក្ខតំ ។

សហត្ថា តំសមាទិយា   វឌ្ឍ្យា បាយាសំ អហំ

អាហុតិំ យិដ្ឋុកាមោ សោ   អគមឹ សក្កលឹ អហំ ។

ភគវា តម្ហិ សមយេ   លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ

ចង្កមំ សុសមារុឡ្ហោ   អម្ពរេ អនិលាយនេ ។

តញ្ច អច្ឆរិយំ ទិស្វា   អព្ភុតំ លោមហំសនំ

ឋបយិត្វា តំសមាជី   វិបស្សឹ អភិវាទយឹ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុប្បិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្ដែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុប្បិយត្ថេរាបទាន ។

បាយាសទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(២៣) ព្រះសម្ពុទ្ធមានវណ្ណៈដូចមាស មានលក្ខណៈដ៏ប្រសើរ ៣២ ប្រការ មានភិក្ខុសង្ឃចោមរោម ទ្រង់ចេញអំពីព្រៃធំ ខ្ញុំផ្គងបាយាសដាក់ក្នុងភាជនៈសម្រឹទ្ធិ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ខ្ញុំប្រាថ្នានឹងបូជានូវគ្រឿងបូជា ក៏ដើរសំដៅទៅកាន់ទីបូជា ។ ក្នុងសម័យនោះ ព្រះមានព្រះភាគជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ទ្រង់ឡើងកាន់ទីចង្ក្រម ក្នុងអាកាស ជាផ្លូវខ្យល់ ។ ខ្ញុំឃើញហេតុដ៏អស្ចារ្យ ចម្លែក ព្រឺរោមនោះ ក៏ដាក់ចុះនូវភាជនៈសម្រឹទ្ធិ ថ្វាយបង្គំព្រះវិបស្សី (ភាគ ៥ គាថា)

ពាហាសតាយកត្ថេរាបទានំ

ត្វំ ពុទ្ធោសិ(១) សព្វញ្ញូ   សទេវកេ សមានុសេ
អនុកម្បំ ឧបាទាយ   បដិគ្គណ្ហ មហាមុនិ ។
បដិគ្គណ្ហាសិ ភគវា   សព្វញ្ញូ លោកនាយកោ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ   សត្ថា លោកេ អនុត្តរោ(២) ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពាហាសតស្ស ឥទំ ផលំ ។
ឯកតាឡីសិតោ កប្បេ   ពុទ្ធោ នាមាសិ ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពាហាសតាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពាហាសតាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---
១ ម. ទេវសិ ។ ២ ម. មហាមុនិ ។

ពាហាសតាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

បពិត្រព្រះមហាមុនី ព្រះអង្គជាសព្វញ្ញូ ក្នុងមនុស្សលោក និងទេវលោក សូមព្រះអង្គអាស្រ័យសេចក្តីអនុគ្រោះ ទទួលយក ។ ព្រះមានព្រះភាគជាសព្វញ្ញូ លោកនាយក ជាសាស្តាដ៏ប្រសើរក្នុងលោក ទ្រង់ជ្រាបតម្រិះរបស់ខ្ញុំ ហើយទ្រង់ទទួលយក ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពាហាស ។ ក្នុងកប្បទី ៤១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១ អង្គ ព្រះនាមពុទ្ធ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពាហាសតាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពាហាសតាយកត្ថេរាបទាន

ឆដ្ឋំ គន្ធោទកិយត្ថេរាបទានំ

(៦៦) និសជ្ជ បាសាទវរេ វិបស្សឹ អទ្ទសំ ជិនំ
កកុធំ វិលសន្តំវ សព្វញ្ញុំ តមនាសកំ ។
បាសាទស្សាវិទូរេ ច គច្ឆតិ លោកនាយកោ
បភា និទ្ធាវតេ តស្ស សតរំសិម្ហិ ឧគ្គតេ(១) ។
គន្ធោទកញ្ច បគ្គយ្ហ ពុទ្ធសេដ្ឋំ សមោកិរឹ
តេន ចិត្តប្បសាទេន តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ គន្ធោទកមោកិរឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ សុគន្ធោ នាម ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា គន្ធោទកិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

គន្ធោទកិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---
១ ម. យថា ច សតរំសិនោ ។

គន្ធោទកិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៦៦) ខ្ញុំអង្គុយក្នុងប្រាសាទដ៏ប្រសើរ បានឃើញព្រះជិនស្រីព្រះនាមវិបស្សី ជាសព្វញ្ញូនាយកដ៏ឧត្តម ទ្រង់ល្អស ល្អដូចដើមចាន់ក្រៅឡូល ។ ព្រះលោកនាយក ទ្រង់យាងដំណើរទៅជិតប្រាសាទ កាន្តិរបស់ព្រះអង្គ ផ្សាយចេញក្នុងកាលព្រះអាទិត្យរះឡើង ។ ខ្ញុំកាន់យកទឹកអប់មកប្រោះព្រំព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ ខ្ញុំក៏ធ្វើកាលកិរិយាក្នុងទីនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំប្រោះព្រំទឹកអប់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសុគន្ធ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះគន្ធោទកិយត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ គន្ធោទកិយត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ សម្មាបរិក្តោបទានំ

(៦៨) ជាយមានេ វិបស្សិម្ហិ និមិត្តំ ព្យាករី អហំ
និព្វាបយិំ(១) ច ជនតំ ពុទ្ធោ លោកេ ភវិស្សតិ ។
យស្មឹ ច ជាយមានស្មឹ ទសសហស្សី បកម្បតិ
សោ ទានិ ភគវា សត្ថា ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា ។
យស្មឹ ច ជាយមានស្មឹ អាលោកោ វិបុលោ អហុ
សោ ទានិ ភគវា សត្ថា ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា ។
យស្មឹ ច ជាយមានស្មឹ សរិតាយោ ច សន្ទិំសុ(២)
សោ ទានិ ភគវា សត្ថា ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា ។
យស្មឹ ច ជាយមានស្មឹ អវីចគ្គិ ន បជ្ជលិ
សោ ទានិ ភគវា សត្ថា ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា ។
យស្មឹ ច ជាយមានស្មឹ បក្ខិសង្ឃោ ន សញ្ចរិ
សោ ទានិ ភគវា សត្ថា ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា ។
យស្មិញ្ច ជាយមានស្មឹ វាតក្ខន្ធោ ន វាយតិ
សោ ទានិ ភគវា សត្ថា ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា ។

---
១ ម. និព្វាបយំ ។ ២ ម. ន សន្ទយុំ ។

សម្មាបរិក្តោបទាន ទី ៥

(៦៨) កាលដែលព្រះវិបស្សីទ្រង់ប្រសូត ខ្ញុំបានទាយនិមិត្តថា ព្រះពុទ្ធនឹងញ៉ាំងប្រជុំជន ក្នុងលោកឲ្យរលត់ទុក្ខ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ទ្រង់ប្រសូត លោកធាតុ ១០.០០០ កែងញាប់ញ័រ ដូច្នេះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុ នឹងសំដែងធម៌ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ទ្រង់ប្រសូត ពន្លឺដ៏ធំកើតប្រាកដ ដូច្នេះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុ នឹងសំដែងធម៌ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ អង្គណា ទ្រង់ប្រសូត ស្ទឹងទាំងឡាយមិនហូរ ដូច្នេះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុ នឹងសំដែងធម៌ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ អង្គណា ទ្រង់ប្រសូត ភ្លើងអវិចិមិនឆេះ ដូច្នេះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុ នឹងសំដែងធម៌ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ទ្រង់ប្រសូត ពួកសត្វស្លាបមិនហើរ ដូច្នេះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុ នឹងសំដែងធម៌ ។

យស្មិញ្ច ជាយមានស្មឹ   សព្វេកេជាតិ ជោតិសុំ

សោភាតិ កតកំ សព្វា   ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា ។

យស្មិញ្ច ជាយមានស្មឹ   សព្វាសុំ បធវិក្កមា

សោភាតិ កតកំ សព្វា   ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា ។

ជាតមត្តោ សមុទ្ទោ   ទិសា សព្វា វិលោកយំ

វាចាសភិមុទីរេសិ   ឯសា ពុទ្ធាន ធម្មតា ។

សំវេជយិត្វា ជនតំ   ថវិត្វា លោកនាយកំ

សម្ពុទ្ធំ អភិវាទិត្វា   បក្កាមឹ បាចិនាមុខោ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ ពុទ្ធមភិថោមយឹ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ថោមនាយ ឥទំ ផលំ ។

កាលព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ទ្រង់ប្រសូត ដំនរឡល់មិន
បក់ចាក់ ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា
ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុ និងសម្តែងធម៌ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ
អង្គណា ទ្រង់ប្រសូត ពួកកែវទាំងពួងក៏រុងរឿង ឥឡូវនេះ
ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានចក្ខុ និង
សម្តែងធម៌ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ទ្រង់ប្រសូត
ទ្រង់ឈានទៅបាន ៧ ជំហាន ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះ
ភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុ និងសម្តែង
ធម៌ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធគ្រាន់តែទ្រង់ប្រសូតរួចភ្លាម ទ្រង់មើល
មើលសព្វទិស ទ្រង់បន្លឺ នូវវាចាដ៏អង់អាច នេះជាធម្មតា
របស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ។ ខ្ញុំញ៉ាំងប្រជុំជនឲ្យកើតសង្វេគ
ហើយសរសើរព្រះលោកនាយក ថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធ ហើយ
បែរមុខទៅកាន់ទិសខាងកើត ចេញទៅ ។ ក្នុងកប្បទី
៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែល ខ្ញុំបានសរសើរព្រះ
សម្ពុទ្ធ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការសរសើរ ។

បញ្ចប់ សង្ខេបវិសេសកថាទី៤

ឥតោ អសីតិកប្បម្ហិ   សមុទ្ទជីវកវ្ហយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បវរីទុន្តកោ នាម   ឯកូននវុតិម្ហិតោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
អដ្ឋាសីតិម្ហិតោ កប្បេ   ទុកាសោ នាម ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
សត្តាសីតិម្ហិតោ កប្បេ   សរិតច្ឆទនវ្ហយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
អគ្គិទាបនោ នាម   កប្បានំ ឆឡាសីតិយា
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
គជា ភគសេនោ នាម   កប្បានំ បញ្ចសីតិយា(១)
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
កដិបច្ឆទនោ នាម   កប្បានំ ចតុសីតិយា(២)
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
រតនប្បជ្ជលោ នាម   កប្បានំ តេអសីតិយា
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។

១ ម. បញ្ចសីតិយា ។ ២ ម. ចតុសីតិកា ។

ក្នុងកប្បទី ៨០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះ សមុទ្ទជីវកៈ ប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ៨៩ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះបវរីទុន្តកៈ ប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ៨៨ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំកើតជាក្សត្រ ឈ្មោះ ទុកាសកៈ ជាស្ដេចចក្រពត្តិ ប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ៨៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះសរិតច្ឆទនកៈ ប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការមានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ៨៦ ខ្ញុំកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះអគ្គិទាបនកៈ ប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ៨៥ ខ្ញុំកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះភគសេនកៈ ប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ៨៤ ខ្ញុំកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះកដិបច្ឆទនកៈ ប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ៨៣ ខ្ញុំកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះរតនប្បជ្ជលកៈ ប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។

មេឃវិក្កមោ នាម　　កប្បានំ ឆឡាសីតិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ　　ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។
រាជា វិលោកនោ នាម　　កប្បានំ ឯកសីតិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ　　ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។
គិរិសារោតិ នាមេន　　កប្បេសីតិម្ហិ ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ　　ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　　វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សម្មុខាថវិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សម្មុខាថវិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ កុសុមាសនិយត្ថេរាបទានំ

(៦៦) នគរេ ធញ្ញវតិយា　　អហោសិ ព្រាហ្មណោ តទា
លក្ខណេ ឥតិហាសេ ច　　សនិឃណ្ឌុសកេដុភេ ។

ក្នុងកប្បទី ៨៦ ខ្ញុំកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះមេឃវិក្កមនាមក ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ៨១ ខ្ញុំកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះវិលោកនាមក ទ្រង់បរិបូណ៌ ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ៨០ ខ្ញុំកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះគិរិសារនាមក ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសម្មុខាថវិកត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងហើយ នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សម្មុខាថវិកត្ថេរាបទាន ។

កុសុមាសនិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៦៦) គ្រានោះ ខ្ញុំបានកើតជាព្រាហ្មណ៍ នៅក្នុងក្រុងធញ្ញវតី ជាអ្នកឈ្លាស ក្នុងលក្ខណសាស្ត្រ ឥតិហាសសាស្ត្រ ព្រមទាំងនិឃណ្ឌុសាស្ត្រ និងកេដុភសាស្ត្រ ។

កុសុមាសនិយត្ថេរាបទាន

បទកោ វេយ្យាករណោ   និមិត្តេ កោវិទោ អហំ
មន្តេ ច សិស្សេ វាចេសិ   តិណ្ណំ វេទាន បារគូ ។
បញ្ច ឧប្បលហត្ថានិ   ចិតាយំ ឋបិតានិ មេ
អាហុតិំ យិដ្ឋុកាមោហំ   បិតុមាតុសមាគមេ ។
តទា វិបស្សី ភគវា   ភិក្ខុសង្ឃបុរក្ខតោ
ឱភាសេន្តោ ទិសា សព្វា   អាគច្ឆតិ នរាសភោ ។
អាសនំ បញ្ញាបេត្វាន   និមន្តេត្វា មហាមុនិំ
សន្ថរិត្វាន តំ បុប្ផំ   អភិនេសិំ សកំ ឃរំ ។
យំ មេ អត្ថិ សកេ គេហេ   អាមិសំ បច្ចុបដ្ឋិតំ
តាហំ ពុទ្ធស្ស បាទាសិំ   បសន្នោ សេហិ បាណិភិ ។
ភុត្តាវិំ កាលមញ្ញាយ   ឯកំ ហត្ថំ អទាសហំ
អនុមោទិត្វាន សព្វញ្ញូ   បក្កាមិ ទក្ខិណាមុខោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផមទទិំ តទា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ   បុប្ផទានស្សិទំ ផលំ ។

កុសុមាសនិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

ជាអ្នកឈ្លាស ក្នុងវេទ ក្នុងវេយ្យាករណ៍ ក្នុងនិមិត្ត នៃវេទត្រៃវេទ បានបង្រៀនមន្តដល់ពួកសិស្ស ។ ខ្ញុំតម្កល់ផ្កាចំប៉ា ៥ កម្រងលើខ្លួន ខ្ញុំមានប្រាថ្នា ដើម្បីបូជាក្នុងគ្រឿងបូជា ក្នុងការជួបជុំពិធីនិយាក ។ វេលានោះ ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមវិបស្សី ទ្រង់ជានាយកៈ មានកិត្តិសព្ទល្បីហោមហេម ទ្រង់ញាំងទិសទាំងពួងឲ្យភ្លឺ ហើយស្តេចនិមន្តមក ។ ខ្ញុំបានក្រាលអាសនៈ ហើយនិមន្តព្រះមហាមុនី បានក្រាលផ្កានោះហើយ នាំព្រះអង្គទៅកាន់ផ្ទះរបស់ខ្លួន ។ អាមិសៈណាដែលខ្ញុំបានតម្កល់ទុក មានក្នុងផ្ទះរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំជ្រះថ្លាបានថ្វាយអាមិសៈនោះចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។ ខ្ញុំដឹងនូវកាលដែលព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់សោយរួចហើយ ក៏បានថ្វាយផ្កាមួយក្តាប់ ព្រះសព្វញ្ញុ ទ្រង់អនុមោទនារួចហើយ បែរព្រះភក្ត្រទៅកាន់ទិសខាងត្បូង និមន្តចេញទៅ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃបុប្ផទាន ។

អនន្តរ ឥតោ កប្បេ   រាជាហុ វិបុលាភសោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កុសុមាសនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កុសុមាសនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ ផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(៦៧) អជ្ឈាយកោ មន្តធរោ   តិណ្ណំ វេទាន បារគូ
ហិមវន្តស្សាវិទូរេ   វសាមិ អស្សមេ អហំ ។
អគ្គិហុត្តញ្ច មេ អត្ថិ   បុណ្ឌរីកផលានិ ច
បុដកេ និក្ខិបិត្វាន   ទុមគ្គេ លគ្គិតំ មយា ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ   អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
មមុទ្ធរិតុកាមោ សោ   ភិក្ខន្តោ មមុបាគមិ ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ   ផលំ ពុទ្ធស្សទាសហំ
វិត្តិសញ្ជននោ មយ្ហំ   ទិដ្ឋធម្មសុខាវហោ ។

ក្នុងកប្បជាលំដាប់ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះវិបុលាភសៈ ប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកុសុមាសនិយត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កុសុមាសនិយត្ថេរាបទាន ។

ផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៧

(៦៧) ខ្ញុំជាអ្នកសូត្រមន្ត ទ្រទ្រង់មន្ត ចេះចប់ត្រៃវេទ នៅក្នុងអាស្រម ជិតព្រៃហិមពាន្ត ។ ការបូជាភ្លើង របស់ខ្ញុំក៏មាន ខ្ញុំដាក់ផ្លែឈូកទាំងឡាយក្នុងកញ្ចប់ ហើយព្យួរលើចុងឈើ ។ ព្រះលោកវិទូ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ទ្រង់មានប្រាថ្នា នឹងស្រង់ខ្ញុំ ស្តេចនិមន្តទៅដើម្បីភិក្ខា ក៏ចូលមកកាន់សំណាក់នៃខ្ញុំ ។

សង្ខេប ផលទាយកត្ថេរាបទានំ

សុវណ្ណវណ្ណោ សម្ពុទ្ធោ   អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
អន្តលិក្ខេ ឋិតោ សត្ថា   ឥមំ ការំ អកាសថ ។
ឥមិនា ផលទានេន   ចេតនាបណិធីហិ ច
កប្បានំ សតសហស្សំ   ទុគ្គតឹ នុបបជ្ជហំ ។
តេន សុក្កមូលេន   អនុភុត្វាន សម្បទា
បត្តោម្ហិ អចលំ ឋានំ   ហិត្វា ជយបរាជយំ ។
ឥតោ សត្តកប្បសតេ   រាជា អាសឹ សុមង្គលោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តី មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ផលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ផលទាយកត្ថេរាបទាន

ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តសោមនស្ស បានថ្វាយផ្លែឈើនោះ ចំពោះព្រះពុទ្ធ ព្រះសម្ពុទ្ធជាសាស្តា ទ្រង់មានវណ្ណៈដូចមាស ទ្រង់ញុំាងបីតិខ្ញុំឲ្យកើត ទ្រង់នាំមកនូវសេចក្តីសុខដល់ខ្ញុំក្នុងបច្ចុប្បន្ន គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ទ្រង់ឋិតនៅនាអាកាសហើយសម្តែងគាថានេះថា កុលបុត្តនេះ នឹងមិនទៅកាន់ទុគ្គតិអស់មួយសែនកប្ប ដោយផលនៃការថ្វាយផ្លែឈើនេះផង ដោយផលនៃការតម្កល់ទុកនូវចេតនានេះផង ។ ព្រោះកុសលមូលនោះឯង ខ្ញុំបានសោយសម្បត្តិទាំងឡាយ ហើយបានដល់នូវព្រះនិព្វាន ជាឋានមិនញាប់ញ័រ ខ្ញុំលះចោលការឈ្នះនិងការចាញ់ ។ ក្នុងកប្បទី ៧០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះសុមង្គលៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវទាំង ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះផលទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ ញាណសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

(៤៨) បព្វតេ ហិមវន្តម្ហិ វសាមិ បព្វតន្តរេ
បុលិនំ សោភនំ ទិស្វា ពុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សរឹ ។
ញាណេ ឧបនិធា នត្ថិ សង្ខារំ នត្ថិ សត្ថុនោ
សព្វធម្មំ អភិញ្ញាយ ញាណេន អធិមុច្ចតិ ។
នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ នមោ តេ បុរិសុត្តម
ញាណេន តេ សមោ នត្ថិ យាវតា ញាណមុត្តមំ ។
ញាណេ ចិត្តំ បសាទេត្វា កប្បំ សគ្គម្ហិ មោទហំ
អវសេសេសុ កប្បេសុ កុសលំ ចរិតំ(១) មយា ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ញាណសញ្ញាយិទំ ផលំ ។

១ ម. ករឹ ។

ញាណសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៤៨) ខ្ញុំនៅភ្នំហិមពាន្ត ឃើញផ្នែកខ្សាច់ដ៏ល្អក្នុងចន្លោះភ្នំ ខ្ញុំរឭកឃើញព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ការប្រៀបធៀប ក្នុងញាណ (របស់ព្រះសាស្តា) មិនមានឡើយ សង្ខាររបស់ព្រះសាស្តា ក៏មិនមានដែរ ព្រះសាស្តាបានជ្រាបនូវធម៌ទាំងពួង ទ្រង់ស៊ប់ស្ងួនដោយញាណ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសអាជានេយ្យ ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសដ៏ឧត្តម ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ សភាពដទៃស្មើដោយញាណរបស់ព្រះអង្គមិនមានឡើយ មានតែញាណរបស់ព្រះអង្គ ទើបឧត្តមជាងគេ ។ ខ្ញុំញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងញាណហើយ ក៏បានទៅត្រេកអរក្នុងឋានសួគ៌ អស់មួយកប្ប ខ្ញុំបានសាងកុសល ក្នុងកប្បដ៏សេស ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាននូវសេចក្តីសំគាល់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសេចក្តីសំគាល់ក្នុងញាណ ។

ឥតោ តេសត្តតិកប្បេ ឯកោ ពុញ្ញិឧប្បត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តី មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ញាណសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ញាណសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ គន្ធបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៤៩) សុវណ្ណវណ្ណោ ភគវា វិបស្សី ទក្ខិណារហោ
បុរក្ខតោ សាវកេហិ អារាមា អភិនិក្ខមិ ។
ទិស្វានហំ ពុទ្ធសេដ្ឋំ សព្វញ្ញុំ តមនាសកំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ កតមត្តំ អបូជយិំ ។
តេន ចិត្តប្បសាទេន និមន្តិស្ស តាទិនោ
ហដ្ឋោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន ពុទ្ធ វន្ទិំ កតញ្ជលី ។

ក្នុងកប្បទី ៧៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១ ជាតិ ព្រះនាមបុញ្ញិនបុប្ផិយៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និង អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះញាណសញ្ញកត្ថេរមានអាយុ បានសំដែង នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ញាណសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

គន្ធបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

(៤៩) ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមវិបស្សី មានវណ្ណៈដូចមាស ទ្រង់គួរទទួលនូវទក្ខិណាទាន មានពួកសាវ័កហែហម ស្តេច ចេញអំពីអារាម ។ ខ្ញុំឃើញព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ជាសព្វញ្ញូ មិនមានអាសវៈ ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តសោមនស្ស បាន បូជានូវផលស្តេចអំបូរទៅ ។ ខ្ញុំជាអ្នកក្រែកាយ មានចិត្តរីក រាយ ចំពោះព្រះសព្វញ្ញូជាតាទិបុគ្គល ប្រសើរជាងសត្វជើងពីរ ទើបថ្វាយបង្គំព្រះអង្គម្ដងទៀត ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឯកត្តាឡីសិតោ កប្បេ វរុណោ នាម(១) ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧទុម្ពរិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧទុម្ពរិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ បទុមបូជកត្ថេរាបទានំ

[៣០] ហិមវន្តស្សាវិទូរេ គោតមោ នាម បព្វតោ
នានារុក្ខេហិ សញ្ឆន្នោ មហាភូតគណាលយោ ។
វេមជ្ឈម្ហិ ច តស្សាសិ អស្សមោ អភិនិម្មិតោ
បុរក្ខតោ សសិស្សេហិ វសាមិ អស្សមេ អហំ ។

១ ម. យមណោ នាម ។

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ ដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៤១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំកើតជាក្សត្រ ចក្រពត្តិ ឈ្មោះវរុណៈ ប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧទុម្ពរិយត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ឧទុម្ពរិយត្ថេរាបទាន ។

បទុមបូជកត្ថេរាបទាន ទី ១០

[៣០] មានភ្នំ ១ ឈ្មោះគោតមៈ នៅក្បែរហិមពាន្ត ដេរដាសដោយដើមឈើផ្សេងៗ ជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកភូតច្រើន ។ ខ្ញុំបានសាងអាស្រម ត្រង់កណ្តាលភ្នំនោះ មានពួកសិស្សចោមរោម តែងនៅក្នុងអាស្រម (ខ្ញុំបបួលពួកសិស្សថា)

អាយន្តុ មេ សិស្សគណា បទុមំ អាហរន្តុ មេ
ទុទ្ទុភំ ការិស្សាមិ ធិមធិទ្ធស្ស តាធិនោ ។
ឋវត្តិ គេ បដិស្សុត្វា បទុមំ អាហរិំសុ តេ
តថា ធិមិត្តំ ការាហំ ពុទ្ធស្ស អភិកេបយិំ ។
សិស្សេ តថា សមាទេត្វា សាធុកំ អនុសាសហំ
មា ហោ ធុម្ហេ បមជ្ជិត្វា អប្បមាទោ សុខាវហោ ។
ឯវំ សមនុសាសិត្វា ស សិស្សេ វចនក្ខមេ
អប្បមាទគុណេ យុត្តោ តថា កាលំ ការោ អហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយិំ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឯកបញ្ញាសកប្បម្ហិ រាជា អាសិំ ជលុត្តមោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

សូមពួកសិស្ស មកកាន់សំណាក់យើង សូមពួកសិស្សនាំផ្កាឈូកមកឲ្យយើង ១ ទង យើងនឹងធ្វើពុទ្ធបូជា ចំពោះព្រះពុទ្ធជាតាទិបុគ្គលប្រសើរជាងសត្វជើងពីរ ។ ពួកសិស្សទាំងនោះ ទទួលពាក្យខ្ញុំថា យ៉ាងហ្នឹងហើយ ។ បាននាំយកផ្កាឈូកមកឲ្យខ្ញុំ ខ្ញុំធ្វើនិមិត្តតាមទំនងដូច្នោះហើយ បានបង្អោនថ្វាយដល់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានប្រជុំពួកសិស្ស ហើយប្រៀនប្រដៅដោយប្រពៃថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរកុំប្រមាទ សេចក្តីមិនប្រមាទជាគុណនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ។ ខ្ញុំនោះបានប្រៀនប្រដៅពួកសិស្សដែលជាអ្នកអត់ធន់ដល់ពាក្យនេះហើយ ខ្ញុំប្រកបក្នុងអប្បមាទគុណ ក៏បានធ្វើមរណកាលក្នុងពេលនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៥១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមជលុត្តមៈ ប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បទុមបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បទុមបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

សេរេយ្យកោ បុប្ផថូបិ បាយាសោ គន្ធបូជកោ(១)
អាសនី ផលសញ្ញី ច គន្ធបទុមបុប្ផិយោ
បញ្ចុត្តរសតា គាថា គណិតា អត្ថទស្សិភិ ។

សេរេយ្យវគ្គោ តេរសមោ ។

១ ឧ. បាយាសោ គន្ធោទកោ ។

បានឮថា បទុមបូជកត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងឡាយនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បទុមបូជកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

សេរេយ្យកត្ថេរាបទាន ១ បុប្ផថូបិយត្ថេរាបទាន ១ បាយាសទាយកត្ថេរាបទាន ១ គន្ធោទកិយត្ថេរាបទាន ១ ដោមកត្ថេរាបទាន ឬ សម្មុខាថវិកត្ថេរាបទាន ១ កុសុមាសនិយត្ថេរាបទាន ១ ផលទាយកត្ថេរាបទាន ១ ញាណសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ គន្ធបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ បទុមបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ១០៨ ពួកអ្នកប្រាជ្ញបានរាប់ហើយ ។

ចប់ សេរេយ្យវគ្គ ទី ១៣ ។

ចុទ្ទសមោ សោភិតវគ្គោ

បឋមំ សោភិតត្ថេរាបទានំ

(៣១) បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ

មហតោ ជនកាយស្ស ទេសេតិ អមតំ បទំ ។

តស្សាហំ វចនំ សុត្វា វាចាសភិមុទីរិតំ

អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន ឯកគ្គោ អាសហំ តទា ។

យថា សមុទ្ទោ ឧទធីនមគ្គោ

នេរុ នគានំ បវរោ សិលុច្ចយោ

តថេវ យេ ចិត្តវសេន វត្តរេ

ន ពុទ្ធញាណស្ស កលំ ឧបេន្តិ តេ ។

ធម្មវិធឹ ឋបេត្វាន ពុទ្ធោ ការុណិកោ ឥសិ

ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា ឥមា គាថា អភាសថ ។

យោ សោ ញាណំ បកិត្តេសិ ពុទ្ធម្ហិ លោកនាយកេ

កប្បានំ សតសហស្សំ ទុគ្គតឹ សោ ន គច្ឆតិ ។

សោភិតវគ្គ ទី ១៤

សោភិតត្ថេរាបទាន ទី ១

(៣១) ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាច្បងក្នុងលោក ទ្រង់ជានរាសភៈ ទ្រង់សំដែងធម៌ ជាចំណែកព្រះនិព្វាន ដល់ពួកជនច្រើន ។ កាលនោះ ខ្ញុំបានស្តាប់នូវព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះអង្គនោះ ដែលទ្រង់ពោលដោយវាចា ដ៏អង់អាច ខ្ញុំផ្គងអញ្ជលី មានចិត្តនឹងក្នុងអារម្មណ៍តែមួយ ។ សមុទ្រ ប្រសើរជាងស្ទឹងទាំងឡាយ ភ្នំព្រះសុមេរុ ប្រសើរជាងភ្នំ ទាំងឡាយ យ៉ាងណាមិញ ជនណាប្រព្រឹត្តដោយអំណាច ចិត្ត ជននោះមិនដល់មួយចំណិត នៃពុទ្ធញាណឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ លុះព្រះសម្ពុទ្ធជាឥសី ប្រកបដោយ សេចក្តីករុណា ទ្រង់បញ្ចប់នូវធម្មវិធី គង់ក្នុងកណ្តាលជំនុំ ភិក្ខុសង្ឃ ហើយសំដែងនូវគាថាទាំងឡាយនេះថា ជនណា បានសរសើរ នូវញាណនៃព្រះពុទ្ធ ជាលោកនាយក ជននោះឯង រមែងមិនទៅកាន់ទុគ្គតិ អស់មួយសែនកប្ប

កិលេសេ ឈាបយិត្វាន ឯកគ្គោ សុសមាហិតោ
សោភិតោ នាម នាមេន ហេស្សតិ សត្ថុសាវកោ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បញ្ញាសេ កប្បសហស្សម្ហិ សត្តេកសុំ សមុគ្គតា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សោភិតោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សោភិតត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ សុទស្សនត្ថេរាបទានំ

(៣២)វិន្តកាយ(១)នទិយា តីរេ បិលក្ខុផលិតោ(២) អហុ
តាហំ រុក្ខំ គវេសន្តោ អទ្ទសំ លោកនាយកំ ។

១ ម. វិនតា ។ ២ ម. បិលក្ខុផលិតោ ។

នឹងផុតចាកកិលេសទាំងឡាយ មានចិត្តនឹងនួនអារម្មណ៍តែមួយ មានចិត្តតម្កល់មាំ នឹងបាននាមថាសោភិតៈ ជាសាវ័កនៃព្រះសាស្ដា ។ ខ្ញុំបានផុតចាកកិលេសហើយ ភពទាំងពួងខ្ញុំបានដកចេញហើយ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។ ក្នុងកប្បទី ៥០.០០០ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ៧ ជាតិ ព្រះនាមសមុគ្គតៈដូចគ្នា ច្រើនបរិបូណ៌ដោយកែវទាំង ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសោភិតត្ថេរមានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សោភិតត្ថេរាបទាន ។

សុទស្សនត្ថេរាបទាន ទី ២

(៣២) ដើមឈើពិលក្ខុមានផ្លែ នៅឆ្នេរស្ទឹងវិនតៈ ខ្ញុំកំពុងស្វែងរកឈើនោះ បានឃើញព្រះលោកនាយក ។

កោតកំ(១) ពុទ្ធិតំ និស្វា វណ្ណា ចេត្វានហំ តទា
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសិំ សិទ្ធត្ថោ លោកនាយកោ។
យេន ញាណេន បត្តោសិ អច្ចុតំ អមតំ បទំ
តំ ញាណំ អភិបូជេសិំ ពុទ្ធសេដ្ឋ មហាមុនិ ។
ញាណម្ហិ ពូជំ កត្វាន មិលក្ខុំ អទ្ទសំ អហំ
បជ្ជលន្តម្ហិ តំ សញ្ញំ ញាណបូជាយិទំ ផលំ។
ឯកត្តិំសេ ឥតោ កប្បេ យំ ពុទ្ធមភិបូជយិំ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ញាណបូជាយិទំ ផលំ។
ឥតោ តេរសកប្បម្ហិ ទ្វាទសាសុំ ផលុគ្គតា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សុទស្សោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុទស្សនត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. កេតុំ ។

ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំឃើញដើមកេសមានផ្កាកើត ទើបកាច់ផ្កាតាំងទង នាំចូលទៅថ្វាយចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថ ជាលោកនាថ ក្រោយខ្ញុំលះ បពិត្រព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រសើរជាមហាមុនី ព្រះអង្គដល់ហើយ នូវអមតបទ ជាទីមិនឃ្លាតដោយញាណណា ខ្ញុំបូជាចំពោះញាណនោះ ។ លុះខ្ញុំធ្វើការបូជាចំពោះញាណហើយ ទើបបានឃើញនូវឈើមិលក្ខុ ខ្ញុំជាបុគ្គលបាននូវការសំគាល់នោះ នេះជាផលនៃញាណ-បូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃញាណបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ១៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១២ អង្គ ព្រះនាមផលុគ្គតៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុទស្សនត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុទស្សនត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ បន្ធុជីវកត្ថេរាបទានំ

[៣១] ចន្ទភាគានទីតីរេ អហោសឹ កិន្នរោ តទា
បុប្ផភក្ខោ ចហំ អាសឹ បុប្ផានំ វសនោ អហំ(១) ។
អត្ថទស្សី តុ ភគវា លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
បវនគ្គេន(២) និយ្យាសិ ហំសរាជាវ អម្ពរេ ។
នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ ចិត្តំ តេ សុវិសោធិតំ
បសន្នមុខវណ្ណោសិ វិប្បសន្នមុខិន្ទ្រិយោ ។
និរោហិត្វាន អាកាសា ភូរិបញ្ញោ សុមេធសោ
សង្ឃាដឹ បត្ថរិត្វាន បល្លង្កេន ឧបាវិសិ ។
វិលីនំ ចន្ទនាទាយ អគមាសឹ ជិនន្តិកេ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
អភិវាទេត្វាន សម្ពុទ្ធំ លោកជេដ្ឋំ នរាសភំ
បាមោជ្ជំ ជនយិត្វាន បក្កាមឹ ឧត្តរាមុខោ ។

---

១ ម. តទា ។ ២ ម. វិបនគ្គេន ។

បន្ធុជីវកត្ថេរាបទាន ទី ៣

[៣៣] គ្រានោះ ខ្ញុំកើតជាកិន្នរ នៅទៀបឆ្នេរស្ទឹងចន្ទភាគា ជាអ្នកទទួលទានផ្កាឈើ ជាអ្នកស្លៀកផ្កាឈើ ។ កាលនោះ ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមអត្ថទស្សី ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ស្តេចហោះទៅតាមទីចុងនៃព្រៃធំ ដូចស្តេចហង្ស (ហើរទៅ) តាមអាកាស (ខ្ញុំសរសើរដូច្នេះថា) បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសអាជានេយ្យ ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះអង្គ ព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះអង្គ ស្អាតល្អហើយ ព្រះអង្គមានសម្បុរព្រះភក្ត្រជ្រះថ្លា មានឥន្ទ្រិយគឺព្រះភក្ត្រស្រស់បស់ ។ លុះព្រះអត្ថទស្សី មានបញ្ញាដូចផែនដី មានបញ្ញាជាគ្រឿងពុះពារ ស្តេចចុះអំពីអាកាស ហើយក្រាលសង្ឃាដី ទ្រង់ចូលមកគង់ពែន ។ ខ្ញុំបានយកខ្លឹមចន្ទន៍ដ៏ល្អិតផង់ ហើយដើរចូលមកក្នុងសំណាក់ព្រះជិនស្រី ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តសោមនស្ស បានបូជាចំពោះព្រះពុទ្ធ ។ ខ្ញុំថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ហើយក៏កើតប្រាមោជ្យ ឈមមុខទៅកាន់ឧត្តរទិស ដើរចេញទៅ ។

អដ្ឋារសេ កប្បសតេ ពុទ្ធំ យំ អភិបូជយិំ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ចតុទ្ទសេ កប្បសតេ ឥតោ អាសិំសុ តេ តយោ
រោហិណី នាម នាមេន ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចន្ទបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចន្ទបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ ភាណវារំ ។

បញ្ចមំ បុប្ផច្ឆទនិយត្ថេរាបទានំ

[៣៤] សុនន្ទោ នាម នាមេន ព្រាហ្មណោ មន្តបារគូ
អជ្ឈាយកោ យាចយោគោ វាជបេយ្យំ អយាជយិ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អគ្គោ ការុណិកោ ឥសិ
ជនតំ អនុកម្បន្តោ អម្ពរេ ចង្កមី តទា ។

ក្នុងកប្បទី ១០៨ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ១០៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ៣ ជាតិ ព្រះនាមរោហិណីដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចន្ទបូជកត្ថេរមានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចន្ទបូជកត្ថេរាបទាន ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ៨ ។

បុប្ផច្ឆទនិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៣៤) មានព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ មាននាមសុនន្ទៈ ជាអ្នកចេះចប់មន្ត ស្វាធ្យាយមន្ត គួរគេសូមបាន បានបូជាយញ្ញឈ្មោះវាជបេយ្យៈ ។ កាលនោះ ព្រះលោកវិទូជាអគ្គបុរស ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ប្រកបដោយសេចក្ដីករុណា ទ្រង់ស្វែងរកនូវគុណ អនុគ្រោះដល់ពួកជន ស្ដេចចង្ក្រមនាអាកាស ។

ចង្កមិត្វាន សម្ពុទ្ធោ សព្វញ្ញូ លោកនាយកោ
មេត្តាយ ផរិ សត្តេ អប្បមាណេ និរូបធី(១) ។
វណ្ដំ ឆិត្វាន បុប្ផានិ ព្រាហ្មណោ មន្តបារគូ
សព្វេ សិស្សេ សមានេត្វា អាកាសេ ឧក្ខិបាបយិ ។
យាវតា ឆតំ អាសិ បុប្ផានំ ឆទនំ តទា
ពុទ្ធស្ស អានុភាវេន សត្តាហំ ន វិគច្ឆថ ។
តេនេវ សុក្កមូលេន អនុភោត្វាន សម្បទា
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ តិណ្ណោ លោកេ វិសត្តិកំ ។
ឯការសេ កប្បសតេ ចតុត្តឹសាសុ ខត្តិយា
អម្ពរំសសនាមា(២) ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បុប្ផឆទនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បុប្ផឆទនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ឱ. អប្បមាណេ និរូបធិ ។ ២ ឱ. កត្ថចិ បោត្ថកេ អម្ពរាមា ច អជារាមា ទិស្សន្តិ ។

លុះព្រះសម្ពុទ្ធ ជាសព្វញ្ញូ ជាលោកនាយក ទ្រង់ចង្រ្កមរួច ហើយ ក៏ផ្សាយមេត្តាចំពោះពួកសត្វ (សព្វទិស) មិនមានប្រមាណ មិនមានទីបំផុត ។ ព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកចេះចប់មន្ត បានបេះយកផ្កាចំទីទង ប្រជុំពួកសិស្សទាំងអស់ ហើយ បោះទៅលើអាកាស ។ ក្នុងកាលនោះ ក៏កើតមានគ្រឿង ប្រក់ដោយផ្កាជាកំណាត់ ហេតុតែអានុភាពនៃព្រះពុទ្ធ ផ្កា មិនបានរលាស អស់៧ថ្ងៃ ។ ដោយកុសលមូលនោះឯង ខ្ញុំបានសោយសម្បត្តិ កំណត់ដឹងនូវអាសវៈទាំងពួង ឆ្លងនូវតណ្ហាជាគ្រឿងជាប់ស្អិតក្នុងលោក ។ ក្នុងកប្បទី ១១០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ៣៤ ជាតិ មានព្រះនាមអម្ពរំសៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបុប្ផឆទនិយត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បុប្ផឆទនិយត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ រហោសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

[៣៩] ហិមវន្តស្សាវិទូរេ វសភោ នាម បព្វតោ
តស្មឹ បព្វតបាទម្ហិ អស្សមោ អាសិ មាបិតោ ។
តីណិ សិស្សសហស្សានិ វាចេសឹ ព្រាហ្មណោ តទា
សំហរិត្វាន តេ សិស្សេ ឯកមន្តំ ឧបាវិសឹ ។
ឯកមន្តំ និសីទិត្វា ព្រាហ្មណោ មន្តបារគូ
ពុទ្ធវេទំ គវេសន្តោ ញាណេ ចិត្តំ បសាទយឹ ។
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា និសីទឹ បណ្ណសន្ថរេ
បល្លង្កំ អាភុជិត្វាន តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ញាណសញ្ញាយិទំ ផលំ ។
សត្តវីសម្ហិ កប្បម្ហិ រាជា សិរីធរោ អហុ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

រហោសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៥

[៣៩] មានភ្នំមួយឈ្មោះវសភៈ នៅជិតព្រៃហិមពាន្ត ខ្ញុំសាងអាស្រមនៅជើងភ្នំនោះ ។ កាលនោះ ខ្ញុំជាព្រាហ្មណ៍ បានបង្រៀនសិស្សបីពាន់នាក់ លុះបង្រៀនសិស្សទាំងនោះរួចហើយ ក៏ចូលទៅកាន់ទីស្ងាត់ ។ លុះព្រាហ្មណ៍ គឺខ្ញុំនេះឯង ជាអ្នកចេះចប់មន្ត អង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ហើយ ស្វែងរកមើលវេទរបស់ព្រះពុទ្ធ ក៏បានញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងញាណ ។ លុះខ្ញុំញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងញាណនោះរួចហើយ ក៏អង្គុយលើកម្រាលស្លឹកឈើ ផ្គត់ភ្នែនធ្វើមរណកាលក្នុងទីនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានដល់នូវសញ្ញាសំគាល់ (ក្នុងញាណ) ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃញាណសញ្ញា ។ ក្នុងកប្បទី ២៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសិរីធរៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឃោសសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឃោសសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៣៦) កណិការំវ ជោតន្តំ និសិន្នំ បព្វតន្តរេ
ឱភាសេន្តំ ទិសា សព្វា ឱសធឹ វិយ តារកំ(១) ។
តយោ មាណវកា អាសុំ សកេ សិប្បេ សុសិក្ខិតា
ខារិភារំ គហេត្វាន អន្វេន្តិ មម បច្ឆតោ ។
បុដកេ សត្ត បុប្ផានិ និក្ខិត្តានិ តបស្សិនា
គហេត្វា តានិ ញាណម្ហិ វេស្សភុស្សាភិរោបយឹ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ញាណបូជាយិទំ ផលំ ។
ឯកូនតឹសកប្បម្ហិ វិហតាភាសនាមកោ(២)
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ(៣) ។

---

១ ម. ឱសធី វិយ តារកា ។ ២ ម. វិបុណ្ណកាសនាមកោ ។ ៣ ម. ករាហោសិ មហព្វលោ ។

បានឮថា ព្រះឃោសសញ្ញកត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឃោសសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៣៦) (ព្រះសម្ពុទ្ធ) ទ្រង់រុងរឿងដូចផ្កាកណិការ ទ្រង់គង់នៅតាមចន្លោះភ្នំ ញ៉ាំងទិសទាំងពួងឲ្យភ្លឺដូចផ្កាយព្រឹក មាណព ៣ នាក់ ជាអ្នកសិក្សាដោយល្អក្នុងសិល្បសាស្ត្ររបស់ខ្លួន នាំគ្នាកាន់គ្រឿងបរិក្ខារដើរមកអំពីក្រោយខ្ញុំ ខ្ញុំបានយកផ្កាទាំង ៧ ដែលតាបសដាក់ក្នុងកញ្ចប់នោះ ហើយបូជាផ្កាទាំងនោះចំពោះញាណ របស់ព្រះវេស្សភូសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃញាណបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២៩ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមវិហតាភាសៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចម្បកបុប្ផិយោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ ឆដ្ឋំ ។

សត្តមំ អត្ថសន្ទស្សកត្ថេរាបទានំ

(៣៧) វិសាលមាឡេ អាសីនោ អទ្ទសំ លោកនាយកំ
ខីណាសវំ ពលប្បត្តំ ភិក្ខុសង្ឃបុរក្ខតំ ។
សតសហស្សា តេវិជ្ជា ឆឡភិញ្ញា មហិទ្ធិកា
បរិវារេន្តិ សម្ពុទ្ធំ កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ។
ញាណេ ឧបមា យស្ស ន វិជ្ជតិ សទេវកេ
អនន្តញាណំ សម្ពុទ្ធំ កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចម្បកបុប្ផិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

អត្ថសន្ទស្សកត្ថេរាបទាន ទី ៧

(៣៧) ខ្ញុំអង្គុយនៅក្នុងរោងធំ បានឃើញ (ព្រះពុទ្ធអង្គ) ជាលោកនាយក ទ្រង់អស់អាសវៈ ទ្រង់ដល់នូវកំលាំង មានភិក្ខុសង្ឃហែហម ។ (ខ្ញុំសរសើរថា) ភិក្ខុសង្ឃទាំងមួយសែនអង្គ សុទ្ធតែជាអ្នកបានវិជ្ជា ៣ អភិញ្ញា ៦ មានឫទ្ធិច្រើន ក៏ហែហមព្រះសម្ពុទ្ធ អ្នកណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាបាន ។ (ក្នុងលោក) ព្រមទាំងទេវលោក ឥតមានញាណណានឹងប្រៀបផ្ទឹមនឹងញាណព្រះសម្ពុទ្ធបានឡើយ អ្នកណាឃើញព្រះសម្ពុទ្ធមានញាណរកទីបំផុតគ្មានហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាបាន ។

ធម្មកាយញ្ច ទីបេន្តិ(១)   កេវលំ រតនាករំ
វិកោបេតុំ ន សក្កោន្តិ   កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ។
ឥមាហិ តីហិ គាថាហិ   នារទោ បុរគច្ឆិ សោ(២)
បទុមុត្តរំ ថវិត្វាន   សម្ពុទ្ធំ អបរាជិតំ ។
តេន ចិត្តប្បសាទេន   ពុទ្ធសន្ថវនេន ច
កប្បានំ សតសហស្សំ   ទុគ្គតិំ នុបបជ្ជហំ ។
ឥតោ តិំសេ កប្បសតេ   សុមិត្តោ នាម ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អត្ថសន្ទស្សកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អត្ថសន្ទស្សកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ទីបេន្តិ។ ២ ម. ព្យាបូណោ ។

ម្យ៉ាងទៀត សាវកទាំងឡាយសម្ដែងនូវធម្មកាយ ជាទីកើតនៃរតនៈនៃបុណ្ណោះ តែមិនអាចឲ្យព្រះសម្ពុទ្ធកម្រើកបានទេ អ្នកណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាបាន ។ នារទបុរសខ្ញុំនោះ ដោយគាថាទាំង៣ ហើយពោលសរសើរ នូវព្រះបទុមុត្តរៈសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ឥតមានបុគ្គលណាផ្ចាញ់បាន ដោយគាថាទាំង៣នេះ ។ ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះផង ដោយការស្ទួស្ទាលនឹងព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ផង ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតក្នុងទុគ្គតិ អស់មួយសែនកប្ប ។ ក្នុងកប្បទី ១៣០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាក្សត្រចក្រពត្តិ ព្រះនាមសុមិត្តៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអត្ថសន្ទស្សកត្ថេរមានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់អត្ថសន្ទស្សកត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ ឯកាសនិយត្ថេរាបទានំ

[៣៨] នារទោ ឥតិ នាមេន កេសវោ(១) ឥតិ មំ វិទូ
កុសលាកុសលំ ឯសំ អគមំ ពុទ្ធសន្តិកំ ។
មេត្តចិត្តោ ការុណិកោ អត្ថទស្សី មហាមុនិ
អស្សាសយន្តោ សត្តេ សោ ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា ។
សកំ ចិត្តំ បសាទេត្វា សិរេ កត្វាន អញ្ជលឹ
សត្ថារំ អភិវាទេត្វា បក្កាមិំ បាចិនាមុខោ ។
សត្តរសេ កប្បសតេ រាជា អាសិំ មហីបតិ
អមិត្តមថនោ នាម ចក្កវត្តី មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកាសនិយោ(២) ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកាសនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ កត្ថចិ បោត្ថកេ កស្សបោតិ ទិស្សតិ ។ ២ ម. ឯកបទាសនិយោ ។

ឯកាសនិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៣៨) ខ្ញុំឈ្មោះនារទៈ តែគេស្គាល់ខ្ញុំថា កេសវៈវិញ ខ្ញុំកំពុងស្វែងរកកុសលអកុសល ក៏បានទៅកាន់សំណាក់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ។ ព្រះអត្ថទស្សីមហាមុនី មានព្រះហឫទ័យប្រកបដោយមេត្តាករុណា ព្រះចក្ខុមសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ញុំាងសត្វឲ្យស្រុះស្រួល ហើយទ្រង់តែងសំដែងធម៌ (ចំពោះសត្វ) ។ ខ្ញុំបានញុំាងចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា ហើយធ្វើអញ្ជលីលើសិរ្សៈ ថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តា រួចឈមមុខទៅកាន់បាចីន-ទិស ចៀសចេញទៅ ។ ក្នុងកប្បទី ១១៧ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិជាម្ចាស់ផែនដី ព្រះនាមអមិត្តមថនៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកាសនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកាសនិយត្ថេរាបទាន ។

នវមំ សាលទាយកត្ថេរាបទានំ

(៣៩) មិគរាជា តទា អាសឹ អភិជាតោស្មិ កេសរី
គិរិទុគ្គំ គវេសន្តោ អទ្ទសំ លោកនាយកំ
អយំ នុ ខោ មហាវីរោ និព្វាបេតិ មហាជនំ
យន្នូនាហំ(១) ឧបាសេយ្យំ ទេវទេវំ នរាសភំ ។
សាខំ សាលស្ស ភញ្ជិត្វា សកោសំ(២) បុប្ផមាហរឹ
ឧបគន្ត្វាន សម្ពុទ្ធំ អទាសឹ បុប្ផមុត្តមំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បុប្ផទានស្សិទំ ផលំ ។
ឥតោ ច នវមេ កប្បេ វិរោចនសនាមកា
តយោ អាសឹសុ រាជានោ ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សាលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សាលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. យំនូនាហំ ។ ២ ម. សកោសំ ។

សាលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩

(៣៩) គ្រានោះ ខ្ញុំកើតជាស្តេចម្រឹគរាជ ជាអភិជាត កំពុងស្វែងរកភ្នំដែលគេទៅបានដោយកម្រ ក៏បានឃើញព្រះលោកនាយក (ទើបគិតថា) ចុះ ព្រះមហាវីរៈនេះហើយ ទ្រង់ញុំាងមហាជន ឲ្យរលត់ទុក្ខ បើដូច្នោះ គួរតែអញចូលទៅអង្គុយជិតព្រះពុទ្ធនេះ ព្រះអង្គជាទេវតារបស់ទេវតា ជានរាសភៈ ។ ទើបខ្ញុំកាច់យកមែករាំង ព្រមទាំងចង្កោមផ្កា ចូលទៅគាល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ហើយថ្វាយផ្កាដ៏ប្រសើរ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃបុប្ផទាន ។ ក្នុងកប្បទី ៩ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៣ ជាតិ ព្រះនាមវិរោចនៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសាលទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សាលទាយកត្ថេរាបទាន ។

១៥៩. ផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(៦០) បរេវតោ(១) តទា អាសឹ បរមានុបនេតោ
បព្ភារេ សេយ្យំ កប្បេមិ អវិទូរេ សិខិសត្ថុនោ ។
សាយំ បាតញ្ច បស្សាមិ ពុទ្ធំ លោកគ្គនាយកំ
ទេយ្យធម្មោ ច មេ នត្ថិ ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ ។
បិយាលផលមាទាយ អគមំ ពុទ្ធសន្តិកំ
បដិគ្គហេសិ ភគវា លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ ។
តតោ បរំ ឧបាទាយ បរិចរឹ(២) វិនាយកំ
តេន ចិត្តប្បសាទេន អត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ អហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
ឥតោ បណ្ណរសេ កប្បេ តយោ អាសឹសុ មាលភិ(៣)
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។

---

១ ម. បារាវតោ ។ ២ ម. បរិចរឹ ។ ៣ ម. តយោ អាសុំ បិយាលិនោ ។

ផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០

(៦០) គ្រានោះ ខ្ញុំកើតជាសត្វបរេវតកៈ(១) ជាសត្វបរេវតកៈ យ៉ាងឧត្តមបំផុត ទទួលទានដំណេកនៅក្បែរភ្នំ ក្នុងទីជិតសំណាក់ព្រះសាស្តា ព្រះនាមសិខី ។ ខ្ញុំតែងឃើញព្រះពុទ្ធជាលោកគ្គនាយក ទាំងល្ងាចព្រឹក តែខ្ញុំមិនមានទេយ្យធម៌ថ្វាយព្រះសម្ពុទ្ធ មានព្រះទ័យនឹង ប្រសើរជាងសត្វជើងពីរ ពុំបាន ។ ខ្ញុំបានយកផ្លែព្រយើង ទៅកាន់សំណាក់ព្រះពុទ្ធ ព្រះមានព្រះភាគ ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ទ្រង់ក៏បានទទួលយក ។ លំដាប់តពីនោះ ខ្ញុំធ្វើមរណកាលក្នុងទីនោះ ដោយចិត្តជ្រះថ្លា អាស្រ័យព្រះវិនាយកដែលខ្ញុំបម្រើហើយនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែឈើ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃផលទាន ។ ក្នុងកប្បទី ១៥ អំពីកប្បនេះ បានជាកើតស្តេចចក្រពត្តិ ៣ ជាតិ ព្រះនាមមាលភិ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។

---

១ ក្នុងបាលីព្រះត្រៃបិដកខ្លះថា "បារេវតោ" ប្រែថា "ព្រាប" ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ផលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

សោភិតោ សុទស្សនោ ចេវ ចន្ទនោ បុប្ផឆទនោ
រហោ ចម្បកបុប្ផី ច អត្ថសន្ទស្សកោ ច ។
ឯកសរណី សាលទទោ ឧសភោ ផលទាយកោ
គាថាយោ សត្តតិ ទ្វេ ច គណិតាយោ វិភាវិភីតិ ។

សោភិតវគ្គោ ចុទ្ទសមោ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះផលទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

សោភិតត្ថេរាបទាន ១ សុទស្សនត្ថេរាបទាន ១ ចន្ទនបូជកត្ថេរាបទាន ១ បុប្ផឆទនិយត្ថេរាបទាន ១ រហោសញ្ញិកត្ថេរាបទាន ១ ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ អត្ថសន្ទស្សកត្ថេរាបទាន ១ ឯកសរណិយត្ថេរាបទាន ១ សាលទាយកត្ថេរាបទាន ១ ផលទាយកត្ថេរាបទាន ជាគម្រប់ ១០ គាថា ៧២ ក្នុងវគ្គនេះ បានគណនាហើយ ។

ចប់ សោភិតវគ្គ ទី ១៤ ។

បណ្ណរសមោ ឆត្តវគ្គោ

បឋមំ អតិឆត្តិយត្ថេរាបទានំ

(៦១) បរិនិព្វុតេ ភគវតិ អត្ថទស្សីនរុត្តមេ
ឆត្តាតិច្ឆត្តំ ការេត្វា ថូបម្ហិ អភិរោបយឹ ។
កាលេន កាលំ អាគន្ត្វា នមស្សឹ លោកនាយកំ
បុប្ផច្ឆទនំ កត្វាន ឆត្តម្ហិ អភិរោបយឹ ។
សត្តរសេ កប្បសតេ ទេវរជ្ជមការយឹ
មនុស្សត្តំ ន គច្ឆាមិ ថូបបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អតិឆត្តិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អតិឆត្តិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆត្តវគ្គ ទី ១៥

អតិឆត្តិយត្ថេរាបទាន ទី ១

(៦១) កាលព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមអត្ថទស្សី ទ្រង់ប្រសើរជាងពួកនរៈ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំបានឲ្យគេធ្វើឆត្រ ហើយឲ្យលើកឡើងត្រង់ព្រះស្តូប ។ ខ្ញុំបានមកនមស្ការព្រះលោកនាយក សព្វៗកាល ហើយធ្វើគ្រឿងប្រក់ដោយផ្កា លើកឡើងតម្កល់ពីខាងលើឆត្រ ។ ក្នុងកប្បទី ១៧០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានសោយជាទេវរាជ ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតជាមនុស្សទៀតឡើយ នេះជាផលនៃថូបបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអតិឆត្តិយត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អតិឆត្តិយត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ ថម្ភារោបកត្ថេរាបទានំ

(៤៦) និព្វុតេ លោកនាថម្ហិ ធម្មទស្សីនរាសភេ
អារោបេសិំ ធជត្ថម្ភំ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស ចេតិយេ ។
និស្សេណិំ មាបយិត្វាន ថូបសេដ្ឋំ សមារុហិំ(១)
ជាតិបុប្ផំ គហេត្វាន ថូបម្ហិ អភិរោបយិំ ។
អហោ ពុទ្ធោ អហោ ធម្មោ អហោ នោ សត្ថុសម្បទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ថូបបូជាយិទំ ផលំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ ថូបសីហសនាមកា
សោឡសាសឹសុ រាជានោ ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ថម្ភារោបកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ថម្ភារោបកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. សមារុហំ ។

ថម្ភារោបកត្ថេរាបទាន ទី ២

(៤៦) កាលព្រះលោកនាថព្រះនាមធម្មទស្សី ជានរាសភៈ ទ្រង់បរិនិព្វាន ខ្ញុំបានលើកដងទង់ ត្រង់ចេតិយរបស់ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំបានធ្វើជណ្តើរសម្រាប់ឡើងទៅកាន់ព្រះស្តូបដ៏ប្រសើរ បានកាន់យកផ្កាជាតព្រឹក្សទៅដាក់លើព្រះស្តូប ដោយកាន់ចិត្តថា ព្រះពុទ្ធ ជាបុគ្គលអស្ចារ្យ ព្រះធម៌ជាសភាពអស្ចារ្យ សម្បទារបស់ព្រះសាស្តានៃយើង ជារបស់អស្ចារ្យ ។ ដោយសារកុសលកម្មនេះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃថូបបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៦ ដង ព្រះនាមថូបសីហៈ ដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះថម្ភារោបកត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ថម្ភារោបកត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ វេទិការកត្ថេរាបទានំ

(៤៣) និព្វុតេ លោកនាថម្ហិ បិយទស្សីនរុត្តមេ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ ពុទ្ធវេទិមការយំ ។
មណីហិ បរិវារេត្វា អកាសិមហមុត្តមំ(១)
វេទិកាយ មហំ កត្វា តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
យំ យំ យោនុបបជ្ជាមិ ទេវត្តំ អថ មានុសំ
មណី ធារេន្តិ អាកាសេ បុញ្ញកម្មស្សិទំ ផលំ ។
សោឡសិតោ កប្បសតេ មណិប្បភាសនាមកា
ឆត្តិំសាសុ(២) រាជានោ ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វេទិការកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វេទិការកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---
១ ម. អកាសិំ វេទិមុត្តមំ ។ ២ ម. ឆត្តិំសាសិំសុ ។

វេទិការកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៤៣) កាលព្រះលោកនាថ ព្រះនាមបិយទស្សី ជានរៈដ៏ឧត្តម ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តសោមនស្ស បានសាងវេទិកាដែលសម្រាប់ជាពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំព័ទ្ធវេទិកានោះ ដោយកែវមណី ហើយរៀបចំធ្វើបុណ្យវេទិកាដ៏ប្រសើរ ហើយក៏ធ្វើមរណកាល ក្នុងវេលានោះ ។ ខ្ញុំទៅកើតក្នុងកំណើតណា ៗ ទោះបីជាទេវតា ឬជាមនុស្ស ទៅតាមទីឆ្ងាយ តែងតែមានកែវមណីទ្រទ្រង់អាកាស (ពីលើខ្ញុំ) នេះជាផលនៃបុញ្ញកម្ម ។ ក្នុងកប្បទី ១៦០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៣៦ ជាតិ ព្រះនាមមណិប្បកាស ជួបគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវេទិការកត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វេទិការកត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ សបរិវារិយត្ថេរាបទានំ

(៦៦) បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
ជលិត្វា អគ្គិក្ខន្ធោវ សម្ពុទ្ធោ បរិនិព្វុតោ ។
និព្វុតេ ច មហាវីរេ ថូបោ វិត្ថារិកោ អហុ
ទូរតោវ[១] ឧបដ្ឋន្តិ ធាតុគេហំ វរុត្តមេ[២] ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ អកំ ចន្ទនវេទិកំ
ទិស្សតិ ថូបកោដ្ឋោ ច ថូបានុច្ឆវិកំ តទា ។
ភវេ និព្វត្តមានម្ហិ ទេវត្តេ អថ មានុសេ
ឱមត្តំ មេ ន បស្សាមិ បុព្វកម្មស្សិទំ ផលំ ។
បញ្ចទសេ កប្បសតេ ឥតោ អដ្ឋ ជនា អហុំ
សព្វេ សមត្តនាមា តេ ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---
១ ម. ទូរតោវ ។ ២ ម. ធាតុគេហវរុត្តមេ ។

សបរិវារិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៦៦) ព្រះជិនស្រីសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ទ្រង់រុងរឿងដូចជាគំនរភ្លើង ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ។ លុះព្រះមហាវីរៈ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ព្រះស្តូបជារបស់ធំ សម្បើមក៏កើតមានឡើង (ក្នុងកាលនោះ) ពួកជនតែងនាំគ្នា ចូលទៅបម្រើព្រះស្តូប ក្នុងទីល្អឯកឧត្តមព្រះធាតុ ដ៏ប្រសើរ ខ្ពង់ ។ កាលនោះខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តសោមនស្ស បានសាងរៀនវាំងចន្ទន៍ បានធ្វើយ៉ាងសមគួរនឹងគ្រឿងក្រឡុប ដ៏សមគួរដល់ព្រះស្តូប ។ កាលខ្ញុំកើតក្នុងភព (ណា ១) ទោះជាទេវតា ឬជាមនុស្ស ខ្ញុំមិនបានជួបនូវការលំបាកឡើយ នេះជាផលនៃបុព្វកម្ម ។ ក្នុងកប្បទី ១១៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៨ ជាតិ ព្រះនាមសមត្តៈ ដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សបរិករិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សបរិករិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៤៩) និព្វុតេ លោកមហិតេ អាហុតីនំ បដិគ្គហេ
សិទ្ធត្ថម្ហិ ភគវតិ   មហាថូបមហោ អហុ ។
មហេ បវត្តមានម្ហិ   សិទ្ធត្ថស្ស មហេសិនោ
ឧម្មាបុប្ផំ គហេត្វាន   ថូបម្ហិ អភិរោបយឹ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   បុប្ផបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ ច នវមេ កប្បេ   សោមទេវសនាមកា
បញ្ចសីតិសុ រាជានោ   ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បានឮថា ព្រះសបរិករិយត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សបរិករិយត្ថេរាបទាន ។

ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៤៩) កាលព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ដែលពួកសត្វលោកបូជាហើយ ជាអ្នកទទួលនូវគ្រឿងបូជា ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ក៏មានការឆ្លងព្រះស្តូបដ៏ធំ ។ កាលដែលកំពុងតែរៀបចំឆ្លងព្រះស្តូប ខ្ញុំក៏បានយកផ្កាទៅដាក់លើព្រះស្តូប នៃព្រះសិទ្ធត្ថៈមហេសី ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃបុប្ផបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៩ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៨៥ ជាតិ ព្រះនាមសោមទេវៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ធម្មរុចិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ធម្មរុចិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ អនុលោមទាយកត្ថេរាបទានំ

(៦៦) អនោមទស្សិស្ស មុនិនោ ពោធិវេទិំ អការយិំ

សុធាយ បិណ្ឌំ ទត្វាន ។ បាណិកម្មំ អការយិំ ។

ទិស្វា តំ សុកតំ កម្មំ ។ អនោមទស្សី នរុត្តមោ

ភិក្ខុសង្ឃេ ឋិតោ សត្ថា ។ ឥមំ គាថំ អភាសថ

ឥមិនា សុធកម្មេន ។ ចេតនាបណិធីហិ ច

សម្បត្តិំ អនុភោត្វាន ។ ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សតិ ។

បសន្នមុខវណ្ណម្ហិ ។ ឯកគ្គោ សុសមាហិតោ

ធារេមិ អន្តិមំ ទេហំ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។

ឥតោ កប្បសតេ អាសិំ ។ បរិបុណ្ណេ អនូនកេ

រាជា សព្វឃនោ(១) នាម ។ ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។

១ ម. សព្វឃោសោ នាម ។

បានឮថា ព្រះធម្មរុចិយត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ធម្មរុចិយត្ថេរាបទាន ។

អនុលោមទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៦៦) ខ្ញុំបានធ្វើវេទិកាពោធិព្រឹក្ស នៃព្រះមុនីព្រះនាមអនោមទស្សី បានដាក់ដុំបាយអ ហើយធ្វើនូវបាណិកម្ម (បូក) ។ ព្រះសាស្តាព្រះនាមអនោមទស្សី ប្រសើរជាងនរៈ គង់ក្នុងកណ្តាលភិក្ខុសង្ឃ ឃើញអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះហើយ ទើបសំដែងនូវគាថានេះថា កុលបុត្តនេះ បានសោយសម្បត្តិ ដោយការបូកបាយអនេះផង ដោយការតម្កល់ទុកនូវចេតនាផង ហើយនឹងធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុតទុក្ខ ។ ខ្ញុំមានសម្បុរមុខថ្លាស្រស់ មានចិត្តនឹងនៅក្នុងអារម្មណ៍តែមួយ មានចិត្តតម្កល់មាំល្អ ខ្ញុំទ្រទ្រង់នូវកាយជាទីបំផុត ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ១០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសព្វឃនៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ មិនខ្វះខាត (ដោយសម្បត្តិ) មានកម្លាំងច្រើន ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អនុលោមទាយកោ(១) ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អនុលោមទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ ឆដ្ឋំ ។

សត្តមំ មគ្គទាយកត្ថេរាបទានំ

(៦៧) ឧត្តរិត្វាន នទិកំ   វនំ គច្ឆតិ ចក្ខុមា
តមទ្ទសាសឹ សម្ពុទ្ធំ   សិទ្ធត្ថំ វរលក្ខណំ ។
កុទ្ទាលបិដកមាទាយ   សមំ កត្វាន តំ បថំ
សត្ថារំ អភិវាទេត្វា   សកំ ចិត្តំ បសាទយឹ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   មគ្គទានស្សិទំ ផលំ ។

---
១ ម. អនុឈេមទាយកោ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអនុលោមទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អនុលោមទាយកត្ថេរាបទាន ។

មគ្គទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៧

(៦៧) ព្រះសម្ពុទ្ធមានបញ្ញាចក្ខុ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ទ្រង់ឆ្លងស្ទឹង ស្តេចពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ព្រៃ ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈនោះ ទ្រង់មានលក្ខណៈដ៏ប្រសើរ ទើបខ្ញុំកាន់យកបង្គីនិងកញ្ជើ ធ្វើផ្លូវនោះឲ្យរាបស្មើ ហើយថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តា ហើយញុំាងចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយផ្លូវ ។

សត្តបញ្ញាសកប្បម្ហិ　ឯកោ អាសិំ ជនាធិបោ
នាមេន សុប្បពុទ្ធោតិ　នាយកោ សោ ជនិស្សរោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មគ្គទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មគ្គទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ ផលកទាយកត្ថេរាបទានំ

(៦៨) យានការោ បុរេ អាសិំ　ទារុកម្មេ សុសិក្ខិតោ
ចន្ទនំ ផលកំ កត្វា　អទាសិំ លោកពន្ធុនោ ។
បភាសតិ ឥទំ ព្យម្ហំ　សុវណ្ណស្ស សុនិម្មិតំ
ហត្ថិយានំ អស្សយានំ　ទិព្វយានំ ឧបដ្ឋិតំ ។

ក្នុងកប្បទី ៥៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំនោះបានកើតជាស្តេច ១ អង្គ ព្រះនាមសុប្បពុទ្ធ ជាធំជាងជន ជានាយក ជាឥស្សរៈលើពួកជន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមគ្គទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មគ្គទាយកត្ថេរាបទាន ។

ផលកទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៦៨) កាលពីដើមខ្ញុំជាអ្នកធ្វើយាន បានសិក្សាស្ទាត់ក្នុងការឈើ បានធ្វើផែនក្តារដោយខ្លឹមចន្ទន៍ ថ្វាយចំពោះព្រះលោកពន្ធុ ។ (ដោយកុសលកម្មនោះ) ទើបវិមាននេះ ដែលបុគ្គលធ្វើដោយមាស ភ្លឺស្វាងរុងរឿង មានទាំងយានដំរី យានសេះ យានទិព្វ កើតប្រាកដឡើង (ដល់ខ្ញុំ) ។

បាសាទា សិវិកា ចេវ និព្វត្តន្តិ យទិច្ឆកំ
អក្ខុព្ភំ រតនំ មយ្ហំ ផលកស្ស ឥទំ ផលំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ ផលកំ យំ អហំ ទទឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលកស្ស ឥទំ ផលំ ។
សត្តបញ្ញាសកប្បម្ហិ ចតុរោ ករនិម្មិតា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ផលកទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ផលកទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ វដំសកិយត្ថេរាបទានំ

(៦៤) សុមេធោ នាម នាមេន សយម្ភូ អបរាជិតោ
វិវេកមនុព្រូហន្តោ អជ្ឈោគាហិ មហាវនំ ។

ទាំងប្រាសាទ និងគ្រែស្នែង ក៏កើតឡើង (ដល់ខ្ញុំ) តែងរបស់មិនកម្រើក តាមប្រាថ្នា (ក៏កើតឡើង) ដល់ខ្ញុំ នេះជាផល នៃផែនក្តារ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យផែនក្តារ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផែនក្តារ ។ ក្នុងកប្បទី ៥៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៤ ជាតិ ព្រះនាមករនិម្មិតៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះផលកទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ផលកទាយកត្ថេរាបទាន ។

វដំសកិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

(៦៤) ព្រះសយម្ភូ ព្រះនាមសុមេធៈ ជាអបរាជិតបុគ្គល ផ្ចាញ់បាន ទ្រង់ចម្រើនវិវេក ស្តេចចូលទៅកាន់ព្រៃធំ ។

សលឡំ បុប្ផិតំ ទិស្វា ឱចិនិត្វាន វំសកំ

ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសិំ សម្មុខា លោកនាយកំ ។

តិំសកប្បសហស្សម្ហិ យំ បុប្ផមភិរោបយិំ

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

ឆត្តិំសេ កប្បសតេ សោឡសាសិំសុ និម្មិតា

សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វំសកិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វំសកិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ខ្ញុំបានឃើញដើមស្រល់មានផ្ការីក (ទើបកាច់យកមក) ដោយក្រងធ្វើជាគ្រឿងប្រដាប់ក្បាល បណ្ដើរបូជាព្រះពុទ្ធ ជាលោកនាយក ចំពោះព្រះភក្ត្រ ។ ក្នុងកប្បទី ៣០.០០០ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ១០៨ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមនិម្មិតៈដូចគ្នា ប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវំសកិយត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វំសកិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ បល្លង្កទាយកត្ថេរបទានំ

(៩០) សុមេធស្ស ភគវតោ លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ
បល្លង្កោ ហិ មយា ទិន្នោ សឧត្តរសបច្ឆទោ ។
សត្តរតនសម្បន្នោ បល្លង្កោ អាសិ សោ តទា
មម សង្កប្បមញ្ញាយ និព្វត្តតិ សទា មម ។
តីសកប្បសហស្សម្ហិ យំ បល្លង្កមទទិន្តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បល្លង្កស្ស ឥទំ ផលំ ។
វីសកប្បសហស្សម្ហិ សុវណ្ណាភា តយោ ជនា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បល្លង្កទាយកោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បល្លង្កទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បល្ល័ង្កទាយកត្ថេរបទាន ទី ១០

(៩០) ខ្ញុំបានថ្វាយបល្ល័ង្ក (គ្រែ) ព្រមទាំងពិតាន ចំពោះព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមសុមេធៈ ជាច្បងក្នុងលោក ទ្រង់ប្រកបដោយតាទិគុណ ។ ពេលនោះ បល្ល័ង្កនឹងបរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការនោះ (ហាក់ដូចជា) ដឹងតម្រិះរបស់ខ្ញុំ តែងកើតសម្រាប់ខ្ញុំ សព្វកាល ។ ក្នុងកប្បទី ៣០.០០០ អំពីកប្បនេះក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយបល្ល័ង្ក ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយបល្ល័ង្ក ។ ក្នុងកប្បទី ២០.០០០ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ៣ ជាតិ ព្រះនាមសុវណ្ណាភា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបល្ល័ង្កទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បល្ល័ង្កទាយកត្ថេរបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

ឧទ្ទានំ

ឆត្តបណ្ណិ(១) ច វេតី ច   បរិក្ខត្តបុច្ឆិយោ(២)
អនុលោមោ ច មត្តោ ច   ជលកោ ច វេសសោ
បល្លង្កកាយិ(៣) កាជាយោ   ជេយ្យាស បកិត្តិតា ។

ឆត្តវគ្គោ បន្នរសមោ ។

---

១ ម. ឆត្តំ ។ ២ ម. បរិក្ខត្តបុច្ឆិយោ ។ ៣ ម. បល្លង្កោ ច ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ឧទ្ទាន

អកិត្តិយជាតក ១ ឆត្តាកេបកជាតក ១ វេទិកា-
ជាតក ១ សប់កែយជាតក ១ ខុរប្បប្តិយជាតក-
ជាតក ១ អនុលោមកាយជាតក ១ មត្តកាយជាតក-
ជាតក ១ ជលកកាយជាតក ១ វេសសិយជាតក ១
បល្លង្កកាយជាតក ១ ជាតកទាំង ៨ នេះ ព្រះសម្ពុទ្ធ
ពោលទុកហើយ ។

ចប់ វគ្គទី ១៨ ។

សោឡសមោ ពន្ធុជីវកវគ្គោ

បឋមំ ពន្ធុជីវកត្ថេរាបទានំ

[៥១] ចន្ទំវ វិមលំ សុទ្ធំ វិប្បសន្នមនាវិលំ
នន្ទីភវបរិក្ខីណំ(១) តិណ្ណំ លោកេ វិសត្តិកំ ។
និព្វាបយន្តំ ជនតំ តិណ្ណំ តារយតំ មុនឹ(២)
វនស្មឹ ឈាយមានន្តំ ឯកគ្គំ សុសមាហិតំ ។
ពន្ធុជីវកបុប្ផានិ លគ្គេត្វា សុត្តកេ អហំ(៣)
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ សិខិនោ លោកពន្ធុនោ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ សត្តមកេ កប្បេ មនុជិន្ទោ មហាយសោ
សមន្តចក្ខុ នាមាសិ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ម. នន្ទីភវបរិក្ខីណំ ។ ២ ម. វី ។ ៣ ម. សុត្តកេនហំ ។

ពន្ធុជីវកវគ្គ ទី ១៦

ពន្ធុជីវកត្ថេរាបទាន ទី ១

[៥១] (ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធព្រះនាមសិខី) ទ្រង់បរិសុទ្ធ ប្រាសចាកមន្ទិលដូចព្រះចន្ទ មានព្រះហឫទ័យថ្លាស្អាត មិនល្អក់ មាននន្ទិរាគៈនិងភពអស់ហើយ ព្រះអង្គឆ្លងហើយនូវវិសត្តិកាតណ្ហាក្នុងលោក ព្រះអង្គញុំាងប្រជុំជនឲ្យរលត់ទុក្ខ ទ្រង់ឆ្លងហើយ ជាព្រះមុនីរបស់ពួកជនអ្នកឆ្លង កំពុងបម្រើឈាន មានព្រះហឫទ័យនឹងក្នុងអារម្មណ៍តែមួយ តាំងមាំល្អក្នុងព្រៃ ។ ខ្ញុំចាក់នូវផ្កាបង្គួរលើខ្សែអំបោះ ហើយថ្វាយចំពោះព្រះពុទ្ធព្រះនាមសិខី ជាផៅពង្សនៃលោក ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើបូជាកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសមន្តចក្ខុ ទ្រង់មានយសច្រើន ជាធំក្នុងមនុស្ស មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពន្ធុជីវកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពន្ធុជីវកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ តម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៥៦) បរកម្មាយនេ យុត្តោ អបរាធំ អកាសហំ
វនន្តំ អភិធាវិស្សំ ភយវេរសមប្បិតោ ។
បុប្ផិតំ បាទបំ ទិស្វា បិណ្ឌិពន្ធំ សុនិម្មិតំ
តម្ពបុប្ផំ គហេត្វាន ពោធិយំ ឱកិរឹ អហំ ។
សម្មជ្ជិត្វាន តំ ពោធឹ បាដលឹ បាទបុត្តមំ
បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ពោធិមូលំ ឧបាវិសឹ ។
គតមគ្គំ គវេសន្តា អាគច្ឆុំ មម សន្តិកំ
តេ ច ទិស្វានហំ តត្ថ អាវជ្ជឹ ពោធិមុត្តមំ ។
វន្ទិត្វាន អហំ ពោធឹ វិប្បសន្នេន ចេតសា
អនេកតាលេ បបតឹ គិរិទុគ្គេ ភយានកេ ។

បានឮថា ព្រះពន្ធុជីវកត្ថេរមានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពន្ធុជីវកត្ថេរាបទាន ។

តម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ២

(៥៦) ខ្ញុំប្រកបក្នុងការងាររបស់ជនដទៃ បានធ្វើនូវកំហុស ជាអ្នកពេញប្រៀបដោយភ័យនិងពៀរ ហើយក៏ស្ទុះរត់ទៅក្នុងកន្ទីព្រៃ ។ ខ្ញុំឃើញដើមឈើ ដែលមានផ្ការីកស្គុះស្គាយចងជាចង្កោម ដែលធម្មជាតិនិម្មិតល្អហើយ កាន់យកនូវផ្កាក្រហមមករោយចុះទៀបពោធិព្រឹក្ស ។ ខ្ញុំបោសដើមប្រទៀលជាឈើដ៏ឧត្តមជាពោធិព្រឹក្សនោះ ហើយចូលទៅជិតគល់ពោធិព្រឹក្ស អង្គុយផ្គត់ភ្នែន ។ កាលពួកជនស្វែងរកផ្លូវដែលខ្ញុំទៅ ក៏មកកាន់សំណាក់ខ្ញុំ លុះខ្ញុំឃើញនូវពួកជនទាំងនោះ ក៏នឹកដល់ពោធិព្រឹក្សដ៏ឧត្តម ក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា ថ្វាយបង្គំដើមពោធិព្រឹក្ស រួចហើយក៏ធ្លាក់ទៅក្នុងជ្រោះភ្នំដែលគួរខ្លាច មានជម្រៅច្រើនដូចដើមត្នោត ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពោធិបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ ច តតិយេ កប្បេ   រាជា សមុសិតោ អហុ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ វីថិសម្មជ្ជកត្ថេរាបទានំ

(៥៣) ឧទេន្តំ សតរំសឹវ   បីតរំសឹវ ភាណុមំ
បណ្ណរសេ យថា ចន្ទំ   និយ្យន្តំ លោកនាយកំ ។
អដ្ឋសដ្ឋិសហស្សានិ   សព្វេ ខីណាសវា អហុំ
បរិវារឹសុ សម្ពុទ្ធំ   ទិបទិន្ទំ នរាសភំ ។

កន្លងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាពោធិព្រឹក្ស ។ កន្លងកប្បទី ៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិព្រះនាមសមុសិតៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកបុប្ផិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងហើយនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

វីថិសម្មជ្ជកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៥៣) ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធជានាយកនៃលោក កំពុងស្តេចទៅ ដូចព្រះអាទិត្យមានរស្មីច្រើន កាលរះឡើងមានរស្មីគណរលឿង ឬដូចព្រះចន្ទ្រក្នុងថ្ងៃទី ១៥ កើត ។ ពួកព្រះខីណាស្រពទាំងពួងមានប្រមាណ ៦៨.០០០ ហោមរោមព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាឧសភៈ ។

សម្មជ្ជិត្វាន តំ វីថឹ និយ្យន្តេ លោកនាយកេ
ឧស្សាបេសឹ ធជំ តត្ថ វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ធជំ អភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ធជទានស្សិទំ ផលំ ។
ឥតោ ចតុត្ថកេ កប្បេ រាជាហោសឹ មហព្ពលោ
សព្វាការេន សម្បន្នោ សុធជោ ឥតិ វិស្សុតោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វីថិសម្មជ្ជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វីថិសម្មជ្ជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ កក្ការុបដ្ឋាកត្ថេរាបទានំ

(៥៦) ទេវបុត្តោ អហំ សន្តោ បូជយឹ ទិបទុត្តមំ
កក្ការុបុប្ផំ បគ្គយ្ហ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

កាលព្រះលោកនាយកកំពុងយាងទៅ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានបោសផ្លូវនោះ ហើយលើកនូវទង់ជ័យក្នុងទីនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទង់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយទង់ ។ ក្នុងកប្បទី ៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច ព្រះនាមសុធជៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយអាការៈទាំងពួង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវីថិសម្មជ្ជកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វីថិសម្មជ្ជកត្ថេរាបទាន ។

កក្ការុបដ្ឋាកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៥៦) ខ្ញុំជាទេវបុត្ត បានបូជាចំពោះព្រះពុទ្ធជានាយកព្រះនាមសិរិ ខ្ញុំកាន់យកផ្កាល្ពៅ បង្អោនថ្វាយព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃពុទ្ធបូជា ។

ឥតោ ច ឆដ្ឋេ កប្បេ រាជា សត្តុត្តមោ អហុ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កណ្ណិការបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កណ្ណិការបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ មន្ទារវបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៥៥) ទេវបុត្តោ អហំ សន្តោ បូជយឹ សិខិនាយកំ
មន្ទារវេន បុប្ផេន ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
សត្តាហំ ធារណំ អាសិ ទិព្វមាល្យំ តថាគតេ
សព្វេ ជនា សមាគន្ត្វា នមស្សឹសុ តថាគតំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

ក្នុងកប្បទី ៦ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានជាស្តេចចក្រពត្តិ ៧ ជាតិ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ទ្រង់ទ្រព្យ បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកណ្ណិការបុប្ផិយត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កណ្ណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

មន្ទារវបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៥៥) ខ្ញុំជាទេវបុត្ត បានបូជាចំពោះព្រះពុទ្ធ ជានាយក ព្រះនាមសិខី ខ្ញុំបានបូជា ចំពោះព្រះពុទ្ធដោយផ្កាមន្ទារវៈ ។ ផ្កាកម្រងទិព្វ ជាគ្រឿងប្រដាប់លើព្រះតថាគត អស់ ៧ ថ្ងៃ ពួកជនទាំងអស់មកប្រជុំគ្នាហើយ នមស្ការព្រះតថាគត ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

ឥតោ ច ឆសតេ កប្បេ រាជាហោសឹ ជុតិន្ធរោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តី មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មន្ទារវបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មន្ទារវបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ កទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៨៦) ហិមវន្តស្សាវិទូរេ កុក្កុដោ នាម បព្វតោ
តម្ហិ បព្វតបាទម្ហិ សត្ត ពុទ្ធា វសន្តិ តេ ។
កទម្ពំ បុប្ផិតំ ទិស្វា ទីបរាជំវ ឧគ្គតំ
ឧភោ ហត្ថេហិ បគ្គយ្ហ សត្ត ពុទ្ធេ សមោកិរឹ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

ក្នុងកប្បទី ១០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមជុតិន្ធរៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមន្ទារវបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មន្ទារវបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

កទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៨៦) ភ្នំឈ្មោះកុក្កុដៈ មានក្នុងទីជិតភ្នំហិមពាន្ត ព្រះពុទ្ធ ៧ ព្រះអង្គនោះ តែងគង់នៅទៀបជើងភ្នំនោះ ខ្ញុំបានឃើញដើមកទម្ពដែលមានផ្កាកំពុងស្គុះស្គាយ ដូចព្រះអាទិត្យរះឡើង ទើបកាន់យកដោយដៃទាំងពីរ ហើយរោយរាយថ្វាយព្រះពុទ្ធទាំង ៧ អង្គ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

ឆព្វីសេ ឥតោ កប្បេ សត្តាសុំ បុប្ផទាមកា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កទម្ពបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កទម្ពបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ តិណសូលកត្ថេរាបទានំ

(៨៧) ហិមវន្តស្សាវិទូរេ ភូតគណោ នាម បព្វតោ
វសតេកោ ជិនោ តត្ថ សយម្ភូ លោកនិស្សដោ ។
តិណសូលេ គហេត្វាន ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ
ឯកូនសតសហស្សំ កប្បំ ន វិនិបាតកោ ។
ឥតោ ឯកាទសេ កប្បេ ឯកោសិ ធរណីរុហោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។

ក្នុងកប្បទី ២៦ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៧ ជាតិ ព្រះនាមបុប្ផៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកទម្ពបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

តិណសូលកត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៨៧) ភ្នំឈ្មោះភូតគណៈ មានក្នុងទីជិតភ្នំហិមពាន្ត ព្រះជិនស្រី សយម្ភូ ទ្រង់លោស់ចេញចាកលោក ទ្រង់គង់មួយអង្គឯងក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំយកផ្កាម្លិះរួតទាំងឡាយ បូជាព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតជាវិនិបាត អស់ ៩៩ ពាន់កប្ប ព្រោះកុសលនេះ ។ ក្នុងកប្បទី ១១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ព្រះនាមធរណីរុហៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពិឡាលិទាយកោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពិឡាលិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៨៨) សុវណ្ណោ នាម នាមេន ព្រាហ្មណោ មន្តបារគូ

បុរក្ខតោ សសិស្សេហិ វសតិ បព្ពតន្តរេ ។

បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ

មមុទ្ធរិតុកាមោ សោ អាគញ្ឆិ មម សន្តិកំ ។

វេហាយសេ ចង្កមតិ ធីតោ បជ្ជលិតេ តថា

ហាសំ មមំ វិទិត្វាន បក្កាមិ បាចិនាមុខោ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពិឡាលិទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពិឡាលិទាយកត្ថេរាបទាន ។

នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៨៨) ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះសុវណ្ណៈ ជាអ្នកដល់នូវត្រើយនៃមន្ត មានពួកសិស្សចោមរោម តែងនៅក្នុងចន្លោះភ្នំ ។ ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ព្រះអង្គមានប្រាថ្នាដើម្បីស្រោចស្រង់នូវខ្ញុំ ទើបស្តេចមកកាន់សំណាក់ខ្ញុំ ។ ទ្រង់ចង្ក្រមលើអាកាស ដូចប្រទីប រុងរឿង ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ នូវសេចក្តីត្រេកអររបស់ខ្ញុំ ហើយមានព្រះភក្ត្របែរទៅទិសខាងកើត ស្តេចចៀសចេញទៅ ។

តញ្ច អច្ឆរិយំ ទិស្វា អព្ភុតំ លោមហំសនំ
ធាតុបុប្ផំ គហេត្វាន កតមគ្គត្ថិ និកិរឹ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផំ និកិរឹ អហំ
តេន ចិត្តប្បសាទេន ទុគ្គតឹ នុបបជ្ជហំ ។
ឯកត្តិំសេ ឥតោ កប្បេ រាជា អាសឹ មហារថោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តាលបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តាលបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ បុន្នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៥៥) កាននំ វនមោគ្គយ្ហ វសាមិ លុទ្ទកោ អហំ
បុន្នាគំ បុប្ផិតំ ទិស្វា ពុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សរឹ ។

ចំណែកខាងខ្ញុំ ឃើញហេតុអស្ចារ្យចម្លែក គួរឲ្យព្រឺរោម នោះហើយ ក៏កាន់យកផ្កាត្នោតទាំងពីរ ទៅបូជាលើធាតុដែល ព្រះអង្គនិព្វានទៅ ។ ក្នុងកប្ប ទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតក្នុងទុគ្គតិ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមមហារថៈ ទ្រង់មាន កម្លាំងច្រើន បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតាលបុប្ផិយត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

បុន្នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៥៥) ខ្ញុំជាព្រានព្រៃ បានចូលទៅនៅអាស្រ័យ ក្នុងព្រៃធំ បានឃើញដើមបុន្នាគរីក ដែលមានផ្ការីកស្គុះស្គាយ ហើយនឹករលឹកដល់ព្រះពុទ្ធ ជាបុគ្គលដ៏ប្រសើរ ។

តំ ពុទ្ធំ ឧបដ្ឋិត្វាន   សុគន្ធំ គន្ធគន្ធិកំ(១)
ថូបំ ការេត្វាន បុឡិនេ   ពុទ្ធស្ស អភិរោបយិំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ ពុទ្ធំ អភិបូជយិំ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឯកម្ហិ នវុតេ កប្បេ   ឯកោ អាសឹ ជនាធិបោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បុឡិនថូបិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បុឡិនថូបិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ កុមុទទាយកត្ថេរាបទានំ

(៦០) ហិមវន្តស្សាវិទូរេ   មហាជាតស្សរោ អហុ
បទុមុប្បលសញ្ឆន្នោ   បុណ្ឌរីកសមោត្ថតោ(១) ។

១ ម. បុណ្ឌរីកសមោត្ថតោ ។

ខ្ញុំបេះផ្កាខោរ ដែលមានក្លិនក្រអូប យ៉ាងក្រៃលែង ហើយធ្វើជាព្រះស្តូប លើផែនខ្សាច់ បូជាចំពោះព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១ អង្គ ព្រះនាមជនាធិបៈ ប្រកបដោយកម្លាំងច្រើន បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបុឡិនថូបិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បុឡិនថូបិយត្ថេរាបទាន ។

កុមុទទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០

(៦០) មានស្រះកើតឯងដ៏ធំ ក្នុងទីជិតភ្នំហិមពាន្ត ជាស្រះដេរដាសដោយឈូកនិងឧប្បល ព្រោងព្រាតដោយផ្កាឈូកស ។

ទសមំ កុមុទទាយកត្ថេរាបទានំ

កុក្កុដោ(១) នាម នាមេន តត្ថាសឹ សកុណោ តទា
សីលវា ពុទ្ធិសម្បន្នោ បុញ្ញាបុញ្ញេសុ កោវិទោ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
ជាតស្សរស្សាវិទូរេ សញ្ចរិត្ថ មហាមុនិ ។
ជលជំ កុមុទំ ភិត្វា(២) ឧបនេសឹ មហេសិនោ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ បដិគ្គហិ មហាមុនិ ។
តញ្ច ទានំ ទទិត្វាហំ សុក្កមូលេន ចោទិតោ
កប្បានំ សតសហស្សំ ទុគ្គតឹ នុបបជ្ជហំ ។
សោឡសេតោ កប្បសតេ អាសុំ វរុណនាមកា
អដ្ឋ ឯតេ ជនា តត្ថ ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កុមុទទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កុមុទទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ឱ. កុក្កុត្ថកោ ។ ២ ឱ. ឆេត្វា ។

កុមុទទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០

ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាមាន់ ជាសកុណជាតិ នៅជិតស្រះនោះ ជាសត្វមានសីល ប្រកបដោយប្រាជ្ញា ឈ្លាសវៃក្នុងអំពើបុណ្យនិងបាប ។ ព្រះពុទ្ធជាមហាមុនី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជ្រាបច្បាស់នូវលោក ទ្រង់គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ត្រាច់ទៅក្នុងទីមិនឆ្ងាយអំពីជាតស្រះនោះ ។ ខ្ញុំបានកាច់ផ្កាកុមុទ ដែលកើតក្នុងទឹក បង្អោនចូលមកថ្វាយព្រះមហេសី ។ ព្រះពុទ្ធជាមហាមុនី ទ្រង់ជ្រាបនូវសេចក្ដីត្រិះរិះរបស់ខ្ញុំ ទ្រង់ក៏ទទួលយក ។ ខ្ញុំត្រូវកុសលមូលដាស់តឿន ព្រោះបានឲ្យទាននោះ ខ្ញុំក៏មិនទៅកើតក្នុងទុគ្គតិ អស់មួយសែនកប្ប ។ ក្នុងកប្បទី ១១៦ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ៨ ជាន់ ព្រះនាមវរុណៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកុមុទទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កុមុទទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

ពន្ធុជីវតម្ពបុប្ផិ វីថិកក្ការុបុប្ផិយោ

មន្ទារវោ កទម្ពី ច សូលកោ នាគបុប្ផិយោ

បុន្នាគោ កោមុទី គាថា ឆប្បញ្ញាសា បកិត្តិតា ។

ពន្ធុជីវកវគ្គោ ឯកូនវីសតិមោ ។

ឧទ្ទាន

គឺពន្ធុជីវកត្ថេរាបទាន ១ តម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ វីថិសម្ម-
ជ្ជកត្ថេរាបទាន ១ កក្ការុបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ មន្ទារវបុប្ផក-
ត្ថេរាបទាន ១ កទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ និលាសូលកត្ថេ-
រាបទាន ១ នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ បុន្នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១
កុមុទទាយកត្ថេរាបទាន ១ គាថា (ក្នុងវគ្គនេះ) មាន៥៦ ដែល
លោកសម្តែងទុកហើយ ។

ចប់ពន្ធុជីវកវគ្គ ទី ១៩ ។

សត្តរសមោ សុបារិចរិយវគ្គោ

បឋមំ សុបារិចរិយត្ថេរាបទានំ

(៦១) បទុមោ នាម នាមេន ទ្វិបទិន្ទោ នរាសភោ
បវនា អភិនិក្ខម្ម ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា ។
យក្ខានំ សមយោ អាសិ អវិទូរេ មហេសិនោ
យេន កិច្ចេន សម្បត្តា អជ្ឈាបេក្ខិំសុ(១) តាវទេ ។
ពុទ្ធស្ស គិរមញ្ញាយ អមតស្ស ទេសនំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ អប្ផោដេត្វា ឧបដ្ឋហិំ ។
សុចិណ្ណស្ស ផលំ បស្ស ឧបដ្ឋានស្ស សត្ថុនោ
តិំសកប្បសហស្សេសុ ទុគ្គតិំ នោបបជ្ជហំ ។
ឩនត្តិំសេ កប្បសតេ សមលង្កតនាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---
១ ម. អជ្ឈុបេក្ខិំសុ ។

សុបារិចរិយវគ្គ ទី ១៧

សុបារិចរិយត្ថេរាបទាន ទី ១

(៦១) ព្រះពុទ្ធព្រះនាមបទុមៈ ព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាឧសភៈ ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុ ទ្រង់ចេញចាកព្រៃពីតណ្ហា តែងសម្ដែងធម៌នៅវែម ។ ពួកយក្ខបានប្រជុំគ្នាក្នុងទីជិតព្រះពុទ្ធមហេសី ដោយកិច្ចដែលពួកយក្ខទាំងនោះមកជួបជុំគ្នា ហើយក្រាបថ្វាយមើល (នូវព្រះសម្ពុទ្ធ) ក្នុងខណៈនោះ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តត្រេកអរ ដឹងច្បាស់នូវពាក្យរបស់ព្រះពុទ្ធ ជាគ្រឿងសំដែងនូវព្រះនិព្វាន ឈ្មោះអមតៈ ទះដៃហើយ ចូលទៅបម្រើ ។ ខ្ញុំដឹងនូវផលនៃការបម្រើ ដែលខ្ញុំសន្សំល្អហើយ ចំពោះព្រះសាស្ដា ក្នុងកប្បទី៣ម៉ឺន ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតក្នុងទុគ្គតិឡើយ ។ ក្នុងកប្បទី ១២៩ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសមលង្កតៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សុបារិចរិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុបារិចរិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ កណវេរបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៦២) សិទ្ធត្ថោ នាម ភគវា លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
បុរក្ខតោ សាវកេហិ នគរំ បដិបជ្ជថ ។
រញ្ញោ អន្តេបុរេ អាសឹ គោបកោ អភិសម្មតោ
បាសាទេ ឧបវិដ្ឋោហំ អទ្ទសំ លោកនាយកំ ។
កណវេរំ គហេត្វាន ភិក្ខុសង្ឃេ សមោកិរឹ
ពុទ្ធស្ស វិសុំ កត្វាន តតោ ភិយ្យោ សមោកិរឹ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
សត្តាសីតិម្ហិតោ កប្បេ ចតុរាសុំ មហិទ្ធិកា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បានឮថា ព្រះសុបារិចរិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុបារិចរិយត្ថេរាបទាន ។

កណវេរបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ២

[៦២] ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ មានពួកសាវ័កហែហមហើយ ទ្រង់ស្តេចយាងកាន់ក្រុង ។ ខ្ញុំជាអ្នកគ្រប់គ្រងក្នុងខាងក្នុងបុរី របស់ស្តេច ដែលស្តេចតែងតាំង ខ្ញុំចូលទៅក្នុងប្រាសាទ បានឃើញព្រះពុទ្ធជាលោកនាយក ។ ខ្ញុំយកផ្កាល្ហុ រោយរាយចំពោះភិក្ខុសង្ឃ រោយរាយចំពោះព្រះពុទ្ធ ធ្វើឲ្យផ្សេងច្រើនក្រៃលែងជាងនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៨៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ឈ្មោះមហិទ្ធិកៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

តតិយំ ខជ្ជកទាយកត្ថេរាបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កណវេរបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កណវេរបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ ខជ្ជកទាយកត្ថេរាបទានំ

(៦៣) តិស្សស្ស ទោ ភគវតោ បុព្វេ ផលមទាសហំ
នាឡិកេរញ្ច ទាទាសឹ ខជ្ជកំ អភិសម្មតំ ។
ពុទ្ធស្ស តមហំ ទត្វា តិស្សស្ស តុ មហេសិនោ
មោទាមហំ កាមកាមី ឧបបជ្ជំ យមិច្ឆកំ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
ឥតោ តេរសកប្បម្ហិ រាជា ឥន្ទសមោ អហុ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

បានឮថា ព្រះកណវេរបុប្ផិយត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កណវេរបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ខជ្ជកទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៦៣) ក្នុងកាលពីដើម ខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែឈើ បានថ្វាយផ្លែដូង ដែលគេសន្មតថាជាបង្អែម ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមតិស្សៈ ។ លុះខ្ញុំថ្វាយផ្លែឈើនោះ ចំពោះព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមតិស្សៈជាមហេសីហើយ ក៏រីករាយ ខ្ញុំមានសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាម ក៏បានទៅកើតតាមសេចក្តីប្រាថ្នា ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ក្នុងគ្រានោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការឲ្យនូវផ្លែឈើ ។ ក្នុងកប្បទី ១៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមឥន្ទសមៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ទេសបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ទេសបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ ទេសបូជកត្ថេរាបទានំ

(៦៦) អត្ថទស្សី តុ ភគវា លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
អព្ភុគ្គន្ត្វាន វេហាសំ គច្ឆតេ អនិលញ្ជសេ ។
យម្ហិ ទេសេ ឋិតោ សត្ថា អព្ភុគ្គញ្ឆិ មហាមុនិ
តាហំ ទេសំ អបូជេសឹ បសន្នោ សេហិ បាណិភិ ។
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ អទ្ទសំ យំ មហាមុនឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ទេសបូជាយិទំ ផលំ ។
ឯកាទសេ កប្បសតេ គោសុជាតសនាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

បានឮថា ព្រះទេសបូជកត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ទេសបូជកត្ថេរាបទាន ។

ទេសបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៦៦) ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមអត្ថទស្សី ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ហោះទៅកាន់អាកាស ស្ដេចទៅក្នុងផ្លូវអាកាស ។ ព្រះសាស្ដាជាមហាមុនី ឋិតនៅក្នុងប្រទេសណា ហើយស្ដេចហោះទៅ ខ្ញុំជ្រះថ្លា បានបូជាទីប្រទេសនោះ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។ ក្នុងកប្បទី ១០៨ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានឃើញព្រះមហាមុនី ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាទីប្រទេស ។ ក្នុងកប្បទី ១១០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមគោសុជាត ប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ទេសបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ទេសបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ កណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៦៨) វេស្សភូ នាម សម្ពុទ្ធោ លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
ទិវាវិហារាយ មុនិ ឱគាហយិ មហាវនំ ។
កណិការំ ឱចិនិត្វា ឆត្តំ កត្វានហំ តទា
បុប្ផច្ឆទនំ កត្វាន ពុទ្ធស្ស អភិរោបយិំ ។
ឯកត្តិំសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយិំ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ វីសតិកប្បម្ហិ សោណ្ណាភា អដ្ឋ ខត្តិយា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បានឮថា ព្រះទេសបូជកត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ទេសបូជកត្ថេរាបទាន ។

កណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៦៨) ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមវេស្សភូ ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់ស្ដេចចូលទៅកាន់ព្រៃធំ ដើម្បីសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកាច់ផ្កាកណិ- ការធ្វើជាឆ័ត្រ លុះខ្ញុំធ្វើឲ្យជាដំបូលដោយផ្កាហើយ ទើបបូជាចំពោះព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ៨ ជាតិ ព្រះនាមសោណ្ណាភៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិ- បូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កណិការច្ឆត្តិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កណិការច្ឆត្តិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ សប្បិទាយកត្ថេរាបទានំ

[៦៦]ផុស្សោ នាមាសិ ភគវា អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
គច្ឆតេ វីថិយា វីរោ និព្វាបេន្តោ មហាជនំ ។
អនុបុព្វេន ភគវា អាគញ្ឆិ មម សន្តិកំ
តតោហំ បត្តំ បគ្គយ្ហ សប្បិតេលំ អទាសហំ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សប្បិមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សប្បិទានស្សិទំ ផលំ ។
ឆប្បញ្ញាសេ ឥតោ កប្បេ ឯកោ អាសឹ សមោទកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តី មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

បានច្បាស់ ព្រះកណិការច្ឆត្តិយត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កណិការច្ឆត្តិយត្ថេរាបទាន ។

សប្បិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៦៦) ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមផុស្សៈ ទ្រង់ទទួលនូវគ្រឿងបូជា ព្រះអង្គជាអ្នកក្លាហាន ស្តេចទៅតាមផ្លូវ ញុំាងមហាជនឲ្យរលត់ទុក្ខ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ស្តេចមកកាន់សំណាក់របស់ខ្ញុំតាមលំដាប់ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំទទួលយកបាត្រ ហើយបានថ្វាយទឹកដោះថ្លានិងប្រេង ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទឹកដោះថ្លា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយទឹកដោះថ្លា ។ ក្នុងកប្បទី ៥៦ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ព្រះនាមសមោទកៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សព្វិកាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សព្វិកាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ យុថិកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៦៧) ចន្ទភាគានទីតីរេ អនុសោតំ វជាមហំ
សយម្ភុំ អទ្ទសំ ពុទ្ធំ សាលរាជំវ ផុល្លិតំ ។
បុប្ផំ យុថិកមាទាយ ឧបគច្ឆិំ មហាមុនឹ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផំ អភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
សត្តសដ្ឋិម្ហិតោ កប្បេ ឯកោ សាមុទ្ទរោ អហុ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បានឮថា ព្រះសព្វិកាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សព្វិកាយកត្ថេរាបទាន ។

យុថិកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

(៦៧) ខ្ញុំទៅតាមទីបណ្ដោយខ្សែទឹក ទៀបឆ្នេរស្ទឹងឈ្មោះចន្ទភាគា ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ សយម្ភូ ដូចសាលព្រឹក្ស ដែលមានផ្ការីកស្គុះស្គាយ ដ៏ស្ទឹងនោះ ។ ខ្ញុំកាន់យកផ្កាផកទិម ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមហាមុនី ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានបូជាចំពោះព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៦៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមសាមុទ្ទរៈ ប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា យុធិកបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

យុធិកបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សត្តមំ ។

អដ្ឋមំ ទុស្សទាយកត្ថេរាបទានំ

(៦៨) តិវរាយំ បុរេ រម្មេ   រាជបុត្តោ អហំ តទា
បណ្ណាការំ លភិត្វាន   ឧបសន្តស្សទាសហំ ។
អហិតសេសំ គតក   វត្ថំ(១) ហត្ថេន អាមសិ
សិទ្ធត្ថោ អធិដ្ឋេត្វា   វេហាសំ នភមុគ្គមិ ។
ពុទ្ធស្ស គច្ឆមានស្ស   ទុស្សា ធាវន្តិ បច្ឆតោ
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេសិំ   ពុទ្ធោ នោ អគ្គបុគ្គលោ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ ទុស្សមទទិំ តទា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ   ទុស្សទានស្សិទំ ផលំ ។
សត្តសដ្ឋិម្ហិតោ កប្បេ   ចក្កវត្តិ តទា អហុ
បរិសុទ្ធោតិ នាមេន   មនុជិន្ទោ មហព្ពលោ ។

១ ម. ឥ ។

បានឮថា ព្រះយុធិកបុប្ផិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ យុធិកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ទុស្សទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៦៨) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំជារាជបុត្រក្នុងបុរីឈ្មោះតិវរា ជាទីក្រេកអររីករាយ ខ្ញុំបាននូវបណ្ណាការ ហើយថ្វាយព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គជាបុគ្គលស្ងប់រម្ងាប់ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួល ហើយទ្រង់ពាល់សំពត់ដោយព្រះហស្ត លុះព្រះពុទ្ធព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈទទួលហើយ ក៏ហោះទៅកាន់អាកាសវេហាស៍ ។ កាលព្រះពុទ្ធស្តេចទៅ សំពត់ទាំងឡាយក៏អណ្តែតទៅតាមក្រោយ ខ្ញុំញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាចំពោះព្រះពុទ្ធនោះថា ព្រះពុទ្ធជាអគ្គបុគ្គលរបស់យើង ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយសំពត់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយសំពត់ ។ ក្នុងកប្បទី ៦៧ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមបរិសុទ្ធៈ ជាធំជាងមនុស្ស ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧស្សទាយកោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧស្សទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

៩មំ សមាទបកត្ថេរាបទានំ

(៦៨) ពន្ធុមតិយា នគរេ មហាបូគគណោ អហុ
តេសាហំ បវរោ អាសឹ មម ពទ្ធកា(១) ច តេ ។
តេ សព្វេ សន្និបាតេត្វា បុញ្ញកម្មេ សមាទយឹ
មាឡំ ការេស្សាម សង្ឃស្ស បុញ្ញក្ខេត្តមនុត្តរំ ។
សាធូតិ តេ បដិស្សុត្វា មម ឆន្ទវសានុគា
និដ្ឋាបេត្វា ច តំ មាឡំ វិបស្សិស្ស អទម្ហសេ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ មាឡមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ មាឡទានស្សិទំ ផលំ ។

១ ម. ពទ្ធចរា ច តេ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧស្សទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧស្សទាយកត្ថេរាបទាន ។

សមាទបកត្ថេរាបទាន ទី ៩

(៦៨) ខ្ញុំជាអ្នកមានពួកគណៈច្រើនក្នុងក្រុងពន្ធុមតី ជាបុគ្គលប្រសើរ ជាងពួកជនទាំងនោះ ពួកជនទាំងនោះ សុទ្ធតែប្រព្រឹត្តតាមបង្គាប់របស់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំប្រជុំពួកជនទាំងអស់នោះ ហើយបបួលឲ្យបំពេញបុណ្យកម្ម ដើម្បីនឹងធ្វើរោងសម្រាប់ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ របស់ព្រះសង្ឃ ។ ពួកជនទាំងនោះ ក៏ទទួលស្តាប់ថា ប្រពៃ ហើយប្រព្រឹត្តតាមអំណាចសេចក្តីប្រាថ្នារបស់ខ្ញុំ លុះធ្វើរោងនោះឲ្យសម្រេចហើយ ក៏ថ្វាយដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយរោង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយរោង ។

បញ្ចសដ្ឋិកប្បម្ហិ(១)   រាជា អាសិំ ជនាធិបោ
អាវេលោ នាម(២) នាមេន   ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សមាទបកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សមាទបកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ បញ្ចង្គុលិយត្ថេរាបទានំ

(៩០) តិស្សោ នាមាសិ ភគវា   លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
បវិសតិ(៣) គន្ធកុដឹ   វិហារកុសលំ មុនិ(៤)
សុគន្ធមាល្យមាទាយ   អគមាសិ ជិនន្តិកំ
អប្បសន្នោ(៥) ច សន្តុដ្ឋោ   បញ្ចង្គុលិមទាសហំ ។

---

១ ឱ. ឯកូនសដ្ឋិមិតប្បេ ។ ២ ឱ. អាវេយ្យោ នាម ។ ៣ ឱ. បវិសតិ ។ ៤ ឱ. វិហារកុសលោ មុនិ ។ ៥ ឱ. អសុប្បសន្នោ ។

ក្នុងកប្បទី ៦៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមអាវេលៈ ប្រកបដោយកំលាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសមាទបកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សមាទបកត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចង្គុលិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

(៩០) ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមតិស្សៈ ជាទីពឹងនៃសត្វលោក ជានរាសភៈ ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធមហាមុនី ព្រះអង្គជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងវិហារធម៌ កំពុងចូលគន្ធកុដិ ទើបកាន់យកនូវផ្កាក្រអូបនិងគ្រឿងក្រអូប ហើយដើរទៅកាន់សំណាក់ព្រះជិនស្រី ។ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រេកអរ បានផ្តិតនូវគ្រឿងក្រអូប ប្រាំព្រំដោយម្រាមដៃប្រាំ ចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធ ។

ទសមំ បញ្ញត្តិយត្ថេរាបទានំ

ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមការយិំ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ បញ្ញត្តិស្សិទំ ផលំ ។
ទ្វេសត្តតិម្ហិតោ កប្បេ រាជា អាសិ សយម្បភោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តី មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បញ្ញត្តិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បញ្ញត្តិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ញត្តិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយគ្រឿងក្រឡុម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃគ្រឿងក្រឡុម ដែលប្រសប់ក្រៃលោយព្រោមដៃក្រុំ ។ ក្នុងកប្បទី ៧២ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសយម្បភៈ ប្រកបបរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបញ្ញត្តិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បញ្ញត្តិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

សុបារិចរិយោ កណវេរី ខជ្ជកោ ទេសបូជកោ
កណិការោ សប្បិទោ យូថិកោ ទុស្សទាយកោ
មាទោ ច បញ្ចង្គុលិកោ ចតុប្បញ្ញាសគាថកាតិ ។

សុបារិចរិយវគ្គោ សត្តសមោ ។

ឧទ្ទាន

សុបារិចរិយត្ថេរាបទាន ១ កណវេរបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ខជ្ជទាយកត្ថេរាបទាន ១ ទេសបូជកត្ថេរាបទាន ១ កណិការច្ឆទនិយត្ថេរាបទាន ១ សប្បិទាយកត្ថេរាបទាន ១ យូថិកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ទុស្សទាយកត្ថេរាបទាន ១ សមាទបកត្ថេរាបទាន ១ បញ្ចង្គុលិយត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៥៤ ។

ចប់ សុបារិចរិយវគ្គ ទី ៤៧ ។

អដ្ឋារសមោ កុមុទវគ្គោ

បឋមំ កុមុទមាលិយត្ថេរាបទានំ

[៧១] បព្វតេ ហិមវន្តម្ហិ មហាជាតស្សរោ អហុ
តត្ថជោ រក្ខសោ អាសឹ ឃោររូបោ មហព្ពលោ ។
កុមុទំ បុប្ផិតំ តត្ថ ចក្កមត្តានិ ជាយរេ
ឱចិនាមិ ចតំ បុប្ផំ ពលិនោ សមិតឹ តទា ។
អត្ថទស្សី តុ ភគវា ទិបទិន្ទោ នរាសភោ
បុប្ផំ សង្កោចិតំ ទិស្វា អាគច្ឆិ មម សន្តិកេ ។
ឧបាគតញ្ច សម្ពុទ្ធំ ទេវទេវំ នរាសភំ
សព្វញ្ច បុប្ផំ បគ្គយ្ហ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
យាវតា ហិមវន្តន្តា យាវ មាលា តទា អហុ(១)
តាវច្ឆទនសម្បន្នោ អគមាសិ តថាគតោ ។
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

---

១ ម. យាវតា ហិមវន្តន្តា បរិសា សា តទា អហុ ។

កុមុទវគ្គ ទី ១៨

កុមុទមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ១

[៧១] មានស្រះកើតឯងដ៏ធំ នៅទៀបភ្នំហិមពាន្ត ខ្ញុំជារាក្ខសកាច កើតក្នុងស្រះនោះ មានរូបគួរស្បើម មានកម្លាំងច្រើន ។ កុមុទកាលផ្ការីកស្គុះស្គាយក្នុងស្រះនោះ ផ្កាកុមុទ ប្រមាណប៉ុនកង់រទេះ កើតឡើងក្នុងស្រះនោះ ខ្ញុំបេះផ្កាផង ថ្វាយផង ជារឿយៗ ។ គាប់ជួន ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមអត្ថទស្សី ជាទីពឹងសត្វជើងពីរ ជានរាសភៈ ទ្រង់ឃើញផ្កា ដែលខ្ញុំបេះទុក ក៏ស្តេចមកក្នុងសំណាក់របស់ខ្ញុំ ។ លុះ (ខ្ញុំឃើញ) នូវព្រះសម្ពុទ្ធ ជាទេវតារបស់ទេវតា ជានរាសភៈហើយ ខ្ញុំក៏យកផ្កាទាំងអស់ មកបូជាព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកាលនោះ ផ្កាប្រមាណប៉ុន្មាន ក៏ទៅជាគ្រឿងប្រក់ថ្វាយព្រះតថាគត ដែលស្តេចទៅទៀបភ្នំហិមពាន្ត ។ ក្នុងកប្បទី ១១៨ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

ឥតោ បណ្ណរសេ កប្បេ សត្តាហេសុំ ជនាធិបា

សហស្សរាជនាមា តេ ចក្កវត្តី មហព្ពលា

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កុមុទមាលិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កុមុទមាលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ និស្សេណីទាយកត្ថេរាបទានំ

(៧៦) កោណ្ឌញ្ញស្ស ភគវតោ លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ

អារោហត្ថាយ បាសាទំ និស្សេណី ការិតា មយា

តេន ចិត្តប្បសាទេន អនុភោត្វាន សម្បទា

ធារេមិ អន្តិមំ ទេហំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។

ក្នុងកប្បទី ១៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៧ ជាតិ ជាធំជាងជន ព្រះនាមសហស្សរាជ ប្រកបដោយកម្លាំង ច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកុមុទមាលិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កុមុទមាលិយត្ថេរាបទាន ។

និស្សេណីទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

(៧៦) ខ្ញុំបានឲ្យគេធ្វើជណ្តើរសម្រាប់ឡើងកាន់ប្រាសាទ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមកោណ្ឌញ្ញៈ ជាទីពឹងនៃសត្វ–លោក ទ្រង់ប្រកបដោយតាទិគុណ ។ ខ្ញុំបានបំពេញសម្បទា (នៃបុណ្យ) ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លានៃចិត្តនោះ ទើបខ្ញុំទ្រទ្រង់នូវកាយជាទីបំផុត ក្នុងសាសនា នៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។

ទុតិយំ និស្សេណិទាយកត្ថេរាបទានំ

ឯកត្តឹសេ កប្បសតេ   សហស្សម្ហិ ឥតោ មហា(១)
សត្តកូដា នាម រាជានោ   គព្ភារត្តិ មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា និស្សេណិទាយកោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

និស្សេណិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ រត្តិយបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៨៣) មិគលុទ្ទោ បុរេ អាសឹ   អរញ្ញេ កាននេ អហំ
វិបស្សឹ អទ្ទសំ ពុទ្ធំ   ទេវទេវំ នរាសភំ ។
រត្តិកំ បុប្ផិតំ ទិស្វា   កុដជំ ធរណីរុហំ
សមូលំ បគ្គហេត្វាន   ឧបនេសឹ មហេសិនោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   បុប្ផទានស្សិទំ ផលំ ។

---

១ ឱ. ពោរ ។

រឿងនិស្សេណីទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

ក្នុងកប្បទី ១.០០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៣ ជាតិ ព្រះនាមសត្តកូដៈ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនិស្សេណីទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ និស្សេណីទាយកត្ថេរាបទាន ។

រត្តិយបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៨៣) ក្នុងកាលមុន ខ្ញុំជាព្រានម្រឹគ នៅក្នុងព្រៃធំ ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ជាទេវតាលើសទេវតា ជានរាសភៈ ។ ខ្ញុំបានឃើញដើមឈើខ្ទឹងរង ដែលមានផ្កាស្គុះស្គាយ ប្រាកដដោយសេចក្តីត្រេកអរ ហើយកាន់យកទាំងឫស មកថ្វាយព្រះពុទ្ធ មហេសី ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃការថ្វាយផ្កា ។

ឥតោ ច អដ្ឋមេ កប្បេ សុប្បសន្នសនាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ(១) ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា រត្តិយបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ

រត្តិយបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ ឧទបានទាយកត្ថេរាបទានំ

(៧៦) វិបស្សិនោ ភគវតោ ឧទបានោ កតោ មយា
បិណ្ឌបាតំ គហេត្វាន និយ្យាទេសិំ អហំ តទា ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករិំ តទា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ឧទបានស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ម. រាជាហោសិំ មហព្វលោ ។

ក្នុងកប្បទី ៨ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិព្រះនាមសុប្បសន្នៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះរត្តិយបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ រត្តិយបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទបានទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៧៦) ខ្ញុំបានធ្វើអណ្តូង ថ្វាយចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំយកបិណ្ឌបាតថ្វាយ (ថែមទៀត) ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានធ្វើបុញ្ញកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយអណ្តូង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ចតុត្ថំ ឧបាហនទាយកត្ថេរាបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧបាហនទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧបាហនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ សីហាសនទាយកត្ថេរាបទានំ

(៧៨) និព្វុតេ លោកនាថម្ហិ បទុមុត្តរនាយកេ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ សីហាសនមទាសហំ ។
ពហូហិ គន្ធមាលេហិ ឥធលោកសុខាវហោ[១]
តត្ថ បូជំ ការិត្វាន និព្វាយតិ ពហុជ្ជនោ ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ វន្ទិត្វា ពោធិមុត្តមំ
កប្បានំ សតសហស្សំ ទុគ្គតឹ នុបបជ្ជហំ ។
បណ្ណរសសហស្សម្ហិ កប្បានំ អដ្ឋ អាសុ តេ[២]
សិលុច្ចយសនាមា ច រាជានោ ចក្កវត្តិនោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ម. ទិដ្ឋធម្មសុខាវហោ ។ ២ ម. អាសយុំ ។

ឧបាហនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤

បានឮថា ព្រះឧបាហនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧបាហនទាយកត្ថេរាបទាន ។

សីហាសនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៧៨) កាលព្រះពុទ្ធព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជានាយក ជាទីពឹងនៃលោក បរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយសីហាសនៈ ។ សេចក្តីពិត ជនមានប្រមាណច្រើនណាក់ បាននូវសេចក្តីសុខក្នុងបរលោក ហើយរលត់ទុក្ខបាន ព្រោះធ្វើនូវការបូជា ដោយគ្រឿងក្រអូបនិងផ្កាកម្រងជាច្រើន ក្នុងទីបរិនិព្វាននោះ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ថ្វាយបង្គំនូវពោធិព្រឹក្សដ៏ឧត្តម ខ្ញុំមិនទៅកើតក្នុងទុគ្គតិ អស់មួយសែនកប្ប ព្រោះកុសលនេះ ។ ក្នុងកប្បទី ១៥.០០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៨ ជាតិ ព្រះនាមសិលុច្ចយៈដូចគ្នា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សីហាសនទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សីហាសនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ មគ្គទត្តិកត្ថេរាបទានំ

(៧៦) អនោមទស្សី ភគវា ទិបទិន្ទោ នរាសភោ
ទិដ្ឋធម្មសុខត្ថាយ អព្ភោកាសម្ហិ ចង្កមិ ។
ឧទ្ធតេ បាទេ បុប្ផានិ សោភំ(១) មុទ្ធនិ តិដ្ឋរេ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ វន្ទិត្វា បុប្ផមោកិរឹ ។
វីសកប្បសហស្សម្ហិ ឥតោ បញ្ច ជនា អហុំ
បុប្ផច្ឆទនិយា នាម ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មគ្គទត្តិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មគ្គទត្តិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. សីសំ ។

បានឮថា ព្រះសីហាសនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សីហាសនទាយកត្ថេរាបទាន ។

មគ្គទត្តិកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៧៦) ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមអនោមទស្សី ជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជានរាសភៈ ទ្រង់ចង្ក្រមក្នុងទីវាលស្រឡះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សេចក្តីសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយបង្គំព្រះបាទ ដែលទ្រង់លើកឡើង ហើយខ្ញុំរបះផ្កាទាំងឡាយដែលល្អបំផុតលើកំពូលភ្នំ មករោយរាយហើយ ។ ក្នុងកប្បទី ២០-០០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៥ ជាតិ ព្រះនាមបុប្ផច្ឆទនិយៈដូចគ្នា មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមគ្គទត្តិកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មគ្គទត្តិកត្ថេរាបទាន ។

សត្តមំ ឯកទីបិយត្ថេរាបទានំ

(៧៧) បទុមុត្តរស្ស មុនិនោ សលលេ ពោធិមុត្តមេ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ ឯកទីបំ អទាសហំ ។
ភវេ និព្វត្តមានម្ហិ និព្វត្តេ បុញ្ញសញ្ចយេ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ទីបទានស្សិទំ ផលំ ។
សោឡសេ កប្បសហស្សេ ឥតោ តេ ចតុរោ ជនា
ចន្ទាភា នាម នាមេន ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកទីបិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកទីបិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ ភាណវារំ ។

ឯកទីបិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

(៧៧) ខ្ញុំបានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយប្រទីបមួយដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទៀបដើមស្រល់ជាពោធិព្រឹក្សដ៏ប្រសើរ ។ កាលខ្ញុំកើតក្នុងភព កាលការសន្សំបុណ្យកើតហើយ ខ្ញុំក៏មិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយប្រទីប ។ ក្នុងកប្បទី ១៦ ពាន់ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៤ ជាតិ ព្រះនាមចន្ទាភៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកទីបិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកទីបិយត្ថេរាបទាន ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ៨ ។

អដ្ឋមំ មណិបូជកត្ថេរាបទានំ

(៧៨) ឱរេន ហិមវន្តស្ស នទិកា(១) សម្បវត្តថ
តស្សា ចានុបខេត្តម្ហិ សយម្ភូ វសតេ តទា ។
មណឹ បគ្គយ្ហ បល្លង្កំ សាធុចិត្តំ មនោរមំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ មណឹ អភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ ច ទ្វាទសេ កប្បេ សតរំសីសនាមកា
អដ្ឋ តេ ឯកនាមា អាសុំ ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មណិបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មណិបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. នទិកោ ។

មណិបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៧៨) ស្ទឹងតែងហូរចេញអំពីខាងអាយហិមពាន្ត គាប់ចួនគ្រានោះ ព្រះពុទ្ធសយម្ភូ ទ្រង់គង់នៅក្នុងខេត្តជាប់នៃស្ទឹងនោះ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ យកបល្ល័ង្កកែវមណី ដែលគេរចនាដោយប្រពៃ ជាទីត្រេកអរនៃចិត្ត ថ្វាយចំពោះព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយបល្ល័ង្កកែវមណី ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ១២ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៨ ជាតិ ព្រះនាមសតរំសីរួមគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមណិបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មណិបូជកត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ តិកិច្ឆកត្ថេរាបទានំ

(៧៩) នគរេ ចន្ទវតិយា វេជ្ជោ អាសឹ សុសិក្ខិតោ
អាតុរានំ សទុក្ខានំ(១) មហាជនសុខាវហោ ។
ព្យាធិតំ សមណំ ទិស្វា សីលវន្តំ មហាជុតឹ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ ភេសជ្ជមទទឹ តទា ។
អរោគោ អាសិ តេនេវ សមណោ សំវុតិន្ទ្រិយោ
អសោកោ នាម នាមេន ឧបដ្ឋាកោ វិបស្សិនោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ឱសធមទាសហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ភេសជ្ជស្ស ឥទំ ផលំ ។
ឥតោ ច អដ្ឋមេ កប្បេ សព្វោសធសនាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ម. សទុក្ខានំ ។

តិកិច្ឆកត្ថេរាបទាន ទី ១០

(៧៩) ខ្ញុំជាពេទ្យមានវេជ្ជសាស្ត្រសិក្សាល្អហើយ នៅក្នុងនគរចន្ទវតី ជាអ្នកនាំមកនូវសេចក្តីសុខដល់មហាជន ពិសេសចំពោះពួកជនអ្នកមានជម្ងឺ មានទុក្ខទាំងឡាយ ។ ខ្ញុំឃើញសមណៈអ្នកមានសីល មានសេចក្តីរុងរឿងច្រើន ដែលកំពុងឈឺថ្កាត់ ក្នុងកាលនោះ ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានប្រគេនភេសជ្ជៈ ។ សមណៈនោះ ឈ្មោះអសោកៈ មានឥន្ទ្រិយសង្រួមល្អ ជាឧបដ្ឋាករបស់ព្រះវិបស្សី សម្ពុទ្ធ ក៏សះជាពេក ដោយភេសជ្ជៈនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានប្រគេនឱសថ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃភេសជ្ជៈ ។ ក្នុងកប្បទី ៨ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសព្វោសថៈ បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិកិច្ឆកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិកិច្ឆកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ សង្ឃុបដ្ឋាកត្ថេរាបទានំ

(៩០) វេស្សភុម្ហិ ភគវតិ អាសិំ អារាមិកោ អហំ[១]
បសន្នចិត្តោ សុមនោ ឧបដ្ឋឹ សង្ឃមុត្តមំ ។
ឯកត្តិំសេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមការឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឧបដ្ឋានស្សិទំ ផលំ ។
ឥតោ តេ សត្តមេ កប្បេ សត្តេកសុំ សមោត្ថតា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ម. ឧបដ្ឋាកោ ។

បានឮថា ព្រះតិកិច្ឆកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិកិច្ឆកត្ថេរាបទាន ។

សង្ឃុបដ្ឋាកត្ថេរាបទាន ទី ១០

(៩០) ខ្ញុំជាអារាមិកជន (អ្នកទុកបម្រើអារាមឬក្មេងវត្ត) ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវេស្សភូ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានបម្រើព្រះសង្ឃដ៏ឧត្តម ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងគ្រានោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបម្រើ ។ ក្នុងកប្បទី ៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៧ ជាតិ ព្រះនាមសមោត្ថតៈដូចគ្នា ប្រកបដោយរតនទាំង ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ទ្វាទំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សង្ឃុបដ្ឋាកោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សង្ឃុបដ្ឋាកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

កុមុទោ អថ និស្សេណី រត្តិកោ ឧទបានទោ
សីហាសនី មគ្គទទោ ឯកទីបី មណិប្បទោ
តិកិច្ឆកោ ឧបដ្ឋាកោ ឯកបញ្ញាសគាថកាតិ ។

កុមុទវគ្គោ អដ្ឋារសមោ ។

ទ្វាន

បានឮថា ព្រះសង្ឃុបដ្ឋាកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សង្ឃុបដ្ឋាកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

កុមុទមាលិយត្ថេរាបទាន ១ និស្សេណីទាយកត្ថេរាបទាន ១
រត្តិយបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ឧទបានទាយកត្ថេរាបទាន ១
សីហាសនទាយកត្ថេរាបទាន ១ មគ្គទត្តិកត្ថេរាបទាន ១
ឯកទីបិយត្ថេរាបទាន ១ មណិប្បូជកត្ថេរាបទាន ១ តិកិច្ឆ-
កត្ថេរាបទាន ១ សង្ឃុបដ្ឋាកត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៥១ ។

ចប់ កុមុទវគ្គ ទី ១៨ ។

ឯកូនវីសតិមោ កុដជបុប្ផិយវគ្គោ

បឋមំ កុដជបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៨១) សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ   សតរំសិវ ឧគ្គតំ(១)
ទិសំ អនុវិលោកេន្តំ   គច្ឆន្តំ អនិលញ្ជសេ ។
កុដជំ បុប្ផិតំ ទិស្វា   សំវិត្ថកសមោត្ថតំ
រុក្ខតោ ឱចិនិត្វាន   ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ(២) ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផំ អភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ សត្តរសេ កប្បេ   តយោ អាសឹសុ បុប្ផិតា
សត្តរតនសម្បន្នា   ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កុដជបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កុដជបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ឧគ្គតំ ។ ២ ម. ពុទ្ធស្សាភិរោបយឹ ។

កុដជបុប្ផិយវគ្គ ទី ១៩

កុដជបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១

(៨១) (ខ្ញុំឃើញ) នូវព្រះពុទ្ធសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណៈដូចមាស ទ្រង់ខ្ពស់ដូចព្រះអាទិត្យ ទ្រង់ក្រឡេកមើលទិស ទ្រង់ស្ដេចក្នុងដំណើរទៅឰដ៏អាកាស ។ ខ្ញុំបានឃើញដើមក្ដូចដ៏មានផ្ការីក ហើយបេះផ្ការីកនិងផ្កាក្រពុំអំពីដើម បូជាដល់ព្រះពុទ្ធសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ១៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ៣ ជាតិ ព្រះនាមបុប្ផិតៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកុដជបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កុដជបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ ពុទ្ធជីវកត្ថេរាបទានំ

(៨៦) សោភិតោ នាម សម្ពុទ្ធោ សយម្ភូ សក្កិវណ្ណិតោ
សមាធឹ សោ សមាបន្នោ និសីទិ បព្វតន្តរេ ។
ជាតស្សរេ ករេសេត្ថ ឧកាជំ បុប្ផមុត្តមំ
ពុទ្ធជីវកបុប្ផានិ អគ្គសំ សមណន្តរំ ។
ឱរោហេត្វាន បត្តេហិ ឧបគច្ឆឹ មហាមុនឹ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ សោភិតស្សាភិរោចយឹ(១) ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោចយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ ពត្តុវេស កប្បេ ឯកោ អាសឹ ជនាធិបោ
សមុទ្ទកប្បោ នាមេន ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពុទ្ធជីវកោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពុទ្ធជីវកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---
១ ម. សុវណ្ណស្សាភិរោចយឹ ។

ពុទ្ធជីវកត្ថេរាបទាន ទី ២

(៨៦) ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសោភិតៈ ជាព្រះសយម្ភូ ដែលសព្វសេសសរសើរហើយ ព្រះអង្គស្តេចចូលសមាធិ គង់នៅក្នុងចន្លោះភ្នំ ។ ខ្ញុំកាន់នូវស្នូកឈើដ៏ប្រសើរ ដែលកើតក្នុងទឹកនៃជាតស្រះ ក៏បានឃើញផ្កាឈូក ក្នុងលំដាប់ស្មើ ។ ខ្ញុំកាន់យកផ្កាបោយដៃទាំងពីរ ចូលទៅគាល់ព្រះមហាមុនី ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានបូជាដល់ព្រះសោភិតសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ១៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ព្រះនាមសមុទ្ទកប្បៈ ជាធំជាងជន មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពុទ្ធជីវកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ពុទ្ធជីវកត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ កោដុម្ពរិយត្ថេរាបទានំ

(៨៣) កណិការំវ ជោតន្តំ និសិន្នំ បព្វតន្តរេ
អព្ភមេឃំវ ឧឡារំ ឧទ្ធរំ(១) ជរណី យថា
តារកំ ចេវ សារទេ និសាកាលនិយំ យថា
ហដ្ឋោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន ឧបគញ្ឆិំ នរុត្តមំ ។
សត្ត បុប្ផានិ បគ្គយ្ហ កោតុម្ពរំ សមាកុលំ
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ សិខិនោ លោកពន្ធុនោ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ វីសតិកប្បម្ហិ មហានេលសនាមកោ
ឯកោ អាសឹ(២) មហាតេជោ ចក្កវត្តី មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កោដុម្ពរិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កោដុម្ពរិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. វិឆ្នក ។ ២ ម. អាសិ ។

កោតុម្ពរិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៨៣) ខ្ញុំមានចិត្តរីករាយ ចូលទៅរកព្រះសិខីសម្ពុទ្ធ ទ្រង់រុងរឿងដូចផ្កាកណិការ ដែលគង់នៅត្រង់ចន្លោះភ្នំ ដូចជាសមុទ្រប្រមាណមិនបាន ឬដូចផែនដីដ៏ក្រាស់ ព្រះអង្គមានពួកទេវតាហែហមហើយ ទ្រង់ដូចជាអាជានេយ្យដ៏ប្រសើរ ទ្រង់ជានរៈដ៏ឧត្តម ។ ខ្ញុំយកផ្កា ៧ ទង និងសំពត់កេមសុក ដែលលាយល្អ បូជាដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសិខី ជាលោកពន្ធុ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ព្រះនាមមហានេលៈ ទ្រង់មានតេជៈច្រើន មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកោតុម្ពរិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កោតុម្ពរិយត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ បញ្ចហត្ថិយត្ថេរាបទានំ

(៥៦) តិស្សោ នាមាសិ ភគវា លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ

បុរក្ខតោ សាវកេហិ រថិយំ បដិបជ្ជថ ។
បញ្ច ឧប្បលហត្ថា ច ចង្កោដេ ឋបិតា មយា(១)
អាហុតឹ ទាតុកាមោហំ បគ្គណ្ហិំ វតសិទ្ធិយា(២) ។
សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ គច្ឆន្តំ អន្តរាបណេ
ពុទ្ធរំសីហិ ផុដ្ឋោម្ហិ បូជេសិំ ទិបទុត្តមំ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ តេរសកប្បម្ហិ បញ្ចសុលកសម្មតា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បញ្ចហត្ថិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បញ្ចហត្ថិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១. ម. ... ។ ២. ម. បគ្គណ្ហិំ វតសិទ្ធិយា ។

បញ្ចហត្ថិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៥៦) ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមតិស្សៈ ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ដែលពួកសាវ័កចោមរោម ស្តេចទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ផ្លូវ ។ ខ្ញុំតាំងទុកនូវផ្កាឧប្បល ៥ ក្តាប់ ឬ ៦ ក្តាប់ ខ្ញុំជាបុគ្គលមានចេតនាឈ្មោះយញ្ញសិទ្ធិ ប្រាថ្នានឹងបូជាយញ្ញនឹងបូជា ។ ខ្ញុំផ្សាយសិរីព្រះពុទ្ធកាលទ្រង់ហើយ បានបូជាព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណៈដូចជាមាស ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅកាន់បរន្ទរៈកណ្តាលផ្សារ ព្រះអង្គទ្រង់ខ្ពង់ខ្ពស់ជាងសត្វជើងពីរ ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ១៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៥ ជាតិ ព្រះនាមសុលកសម្មតៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបញ្ចហត្ថិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បញ្ចហត្ថិយត្ថេរាបទាន

បញ្ចមំ ឥសិមុគ្គទាយកត្ថេរាបទានំ

(៨៩) ឧគ្គេន្តំ សតរំសីវ　បីតរំសីវ ភាណុមំ
វគ្គុជំ វិយសន្តំ(១)　បទុមុត្តរនាយកំ ។
ឥសិមុគ្គានិ បិសេត្វា(២)　មធុខុទ្ទំ អនីឡកំ
បាសាទេវ ឋិតោ សន្តោ　អទាសិំ លោកពន្ធុនោ ។
អដ្ឋសតសហស្សានិ　អហោសុំ ពុទ្ធសាវកា
សព្វេសំ បត្តំ បូរេន្តិ　តតោ ចបិ ពហុត្តរំ ។
តេន ចិត្តប្បសាទេន　សុក្កមូលេន ចោទិតោ
កប្បានំ សតសហស្សំ　ទុគ្គតិំ នុបបជ្ជហំ ។
ចត្តាឡីសម្ហិ សហស្សេ　កប្បានំ អដ្ឋតិំសតេ
មហិសម្មតនាមា តេ(៣)　ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឥសិមុគ្គទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឥសិមុគ្គទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ឧ. វិយសន្តំ ។ ២ ម. ឥសិមុគ្គានិ បិសិត្វា ។ ៣ ម. មហិសម្មតនាមកា ។

ឥសិមុគ្គទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៨៩) ខ្ញុំបានឃើញព្រះបទុមុត្តរៈជានាយក ទ្រង់មានរស្មី ដូចព្រះអាទិត្យដែលទើបនឹងរះឡើង ឬដូចព្រះចន្ទមានរស្មី លឿង ទ្រង់ល្អស្អាត ដូចដើមចាន់ក្រឡៃ ។ ខ្ញុំឋិតនៅ លើប្រាសាទ បានកិនគ្រាប់ឥសិមុគ្គទំនងសរហើយថ្វាយ ទឹកឃ្មុំដែលមិនមានពង ដល់ព្រះពុទ្ធជាទីពឹងនៃលោក ។ ពុទ្ធ-សាវកមានចំនួន ៨ សែន ខ្ញុំបានបំពេញបាត្រ របស់ពុទ្ធសាវកទាំងអស់ឲ្យពេញ ម្យ៉ាងទៀត ខ្ញុំបានដាក់ឲ្យច្រើនលើសជាង នោះទៀត ។ ខ្ញុំត្រូវកុសលមូលដាស់តឿន ខ្ញុំមិនដែលទៅ កើតក្នុងទុគ្គតិ អស់មួយសែនកប្ប ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៤០.០៣៨ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ព្រះ នាមមហិសម្មតៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឥសិមុគ្គទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវ គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឥសិមុគ្គទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ ពោធិឧបដ្ឋាយកត្ថេរាបទានំ

[៤៦] នគរេ រម្មវតិយេ   អាសឹ មុរជវាទកោ
និច្ចុបដ្ឋានយុត្តោម្ហិ   គតោហំ ពោធិមុត្តមំ ។
សាយំ ប៉ាតំ ឧបដ្ឋិត្វា   សុក្កមូលេន ចោទិតោ
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ   ទុគ្គតឹ នុបបជ្ជហំ ។
បញ្ចទសេ កប្បសតេ   ឥតោ អាសឹ ជនាធិបោ
ឧបដ្ឋោ នាម(*) នាមេន   ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពោធិឧបដ្ឋាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពោធិឧបដ្ឋាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

* ម. សុជោ នាម ។

ពោធិឧបដ្ឋាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[៤៦] ខ្ញុំជាអ្នកវាយស្គរ ក្នុងនគររម្មវតី បាននៅប្រកបការបម្រើជានិច្ច នូវដើមពោធិព្រឹក្ស ដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំបានបម្រើល្ងាចព្រឹក ព្រោះកុសលមូលដាស់តឿនហើយ ក្នុងកប្បទី ១.៨០០ ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតក្នុងទុគ្គតិ ។ ក្នុងកប្បទី ១.៥០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ជាធំជាងជន មានព្រះនាមឧបដ្ឋៈ ទ្រង់មានកម្លាំងដ៏ច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពោធិឧបដ្ឋាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពោធិឧបដ្ឋាយកត្ថេរាបទាន ។

សត្តមំ ឯកចិន្តិកត្ថេរាបទានំ

[៨៧] យទា ទេវោ(១) ទេវកាយា ចវតិ(២) អាយុសង្ខយា

តយោ សទ្ទា និច្ឆរន្តិ ទេវានំ អនុមោទតំ

ឥតោ ភោ សុគតឹ គច្ឆ មនុស្សានំ សហព្យតំ

មនុស្សភូតោ សទ្ធម្មេ លភ សទ្ធំ អនុត្តរំ ។

សា តេ សទ្ធា និវិដ្ឋស្ស មូលជាតា បតិដ្ឋិតា

យាវជីវំ អសំហីរា សទ្ធម្មេ សុប្បវេទិតេ ។

កាយេន កុសលំ កត្វា វាចាយ កុសលំ ពហុំ

មនសា កុសលំ កត្វា អព្យាបជ្ជំ និរូបធិំ ។

តតោ ឱបធិកំ(៣) បុញ្ញំ កត្វា ទានេន តំ ពហុំ

អញ្ញេបិ មច្ចេ សទ្ធម្មេ ព្រហ្មចរិយេ និវេសយ ។

ឥមាយ អនុកម្បាយ ទេវា ទេវំ យទា វិទូ

ចវន្តំ អនុមោទន្តិ ឯហិ ទេវ បុនប្បុនំ ។

---

១ ម. ទេវ ។ ២ ម. ចវន្តិ ។ ៣ ម. ឧបធិកំ ។

ឯកចិន្តិកត្ថេរាបទាន ទី ៧

[៨៧] កាលណា ទេវតាច្យុតចាកពួកទេវតា ព្រោះអស់អាយុ សំឡេង ៣ យ៉ាង របស់ពួកទេវតាកាលអនុមោទនា តែងលាន់ឮឡើងថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកច្យុតអំពីទេវលោកនេះ ហើយទៅកាន់សុគតិ នៅជាមួយនឹងពួកមនុស្ស លុះកើតជាមនុស្សហើយ ចូរបាននូវសទ្ធាដ៏ប្រសើរ ក្នុងព្រះសទ្ធម្មចុះ សទ្ធារបស់អ្នកដែលតាំងនៅក្នុងខ្លួនហើយនោះ នឹងកើតជាមូល តាំងនៅមាំទាំ ជាសទ្ធាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះសទ្ធម្មដែលព្រះសុគតសំដែងល្អហើយ ដរាបដល់អស់ជីវិត ។ អ្នកត្រូវធ្វើកុសលដោយកាយ ធ្វើកុសលឲ្យច្រើនដោយវាចា ធ្វើកុសលនឹងមិនព្យាបាទ មិនមានឧបធិដោយចិត្ត ។ តពីនោះ អ្នកត្រូវធ្វើបុណ្យនោះ ដែលជាឧបធិហើយឲ្យច្រើន ដោយការឲ្យទានមួយវិញទៀត ត្រូវញុំាងពួកសត្វដទៃ ឲ្យតាំងនៅក្នុងព្រះសទ្ធម្ម និងព្រហ្មចរិយធម៌ ។ ទេវតាជាអ្នកប្រាជ្ញដឹងនឹងក្ស័យ តែងតែអនុមោទនានឹងអ្នកដែលច្យុត ដែលជាទេវតាវិសេស ដោយសេចក្ដីអនុគ្រោះនេះថា ម្នាលទេវតា អ្នកចូរមករឿយ ៗ ។

សត្តមំ ឯកចិន្តិកត្ថេរាបទានំ

សំវេគោ មេ(១) តទា អាសិ ទេវសង្ឃេ សមាគតេ
កំសុ នាម អហំ យោនឹ គមិស្សាមិ ឥតោ ចុតោ ។
មម សំវេគមញ្ញាយ សមណោ ភាវិតិន្ទ្រិយោ
មមុទ្ធរិតុកាមោ សោ អាគច្ឆិ មម សន្តិកេ ។
សុមនោ នាម នាមេន បទុមុត្តរសាវកោ
អត្ថធម្មានុសាសិត្វា សំវេជេសិ មមំ តទា ។
តស្សាហំ វចនំ សុត្វា ពុទ្ធេ ចិត្តំ បសាទយឹ
អភិវាទេត្វាន សម្ពុទ្ធំ(២) តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
ឧបបជ្ជឹ ស តត្ថេវ សុក្កមូលេន ចោទិតោ
កប្បានំ សតសហស្សំ ទុគ្គតឹ នុបបជ្ជហំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកចិន្តិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកចិន្តិកត្ថេរស្ស អបទានំ សត្តមំ ។

១ ម. សំវិគ្គោ ។ ២ ម. តំ ធីរំ អភិវាទេត្វា ។

ឯកចិន្តិកត្ថេរាបទាន ទី ៧

កាលទេវតាទៅកាន់ចុតិប្រជុំគ្នា គ្រានោះ ខ្ញុំមានសេចក្ដីសង្វេគ ថា អាត្មាអញ ច្យុតចាកអត្តភាពនេះ ហើយនឹងទៅកាន់កំណើតអ្វីហ្ន៎ ។ មានសមណៈមួយរូប មានឥន្ទ្រិយស្រគត់ស្រគំ ជ្រាបសេចក្ដីសង្វេគរបស់ខ្ញុំ លោកមានប្រាថ្នានឹងស្រង់ខ្ញុំ ក៏មកកាន់សំណាក់របស់ខ្ញុំ ។ ក្នុងកាលនោះ សមណៈនោះ មាននាមថា សុមនៈ ជាសាវករបស់ព្រះបទុមុត្តរសម្ពុទ្ធ លោកប្រាប់នូវអត្ថនិងធម៌ ធ្វើឲ្យខ្ញុំកើតសង្វេគ ។ ខ្ញុំបានស្ដាប់ពាក្យរបស់សមណៈនោះហើយ ក៏ញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ បានថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធហើយ ធ្វើកាលកិរិយាក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំនោះ ត្រូវកុសលមូលដាស់តឿន ក៏ចូលទៅកើតក្នុងទេវលោកនោះដដែល ខ្ញុំមិនដែលទៅកាន់ទុគ្គតិ អស់មួយសែនកប្ប ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកចិន្តិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកចិន្តិកត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ តិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៨៨) ទេវបុត្តោ អហំ សន្តោ អជ្ជកហំ បុប្ផកោ

បុព្វកម្មំ សរិត្វាន ពុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សរឹ ។
តិកណ្ណិបុប្ផំ(១) បគ្គយ្ហ សកំ ចិត្តំ បសាទយឹ ។
ពុទ្ធម្ហិ អភិរោបេសឹ វិបស្សិម្ហិ នរាសភេ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផំ អភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
តេសត្តតិម្ហិតោ កប្បេ ចតុរោ សុំ(២) រមុត្តមា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិកណ្ណិបុប្ផិយោ(៣) ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. កិំកណិបុប្ផំ ។ ២ ម. ចតុរាសុំ ។ ៣ ម. កិំកណិកបុប្ផិយោ ។

តិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៨៨) ខ្ញុំកើតជាទេវតា មានពួកស្រីអប្សរហែហមរោម រឭកនូវបុព្វកម្ម (របស់ខ្លួន) ហើយរឭកនូវព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំកាន់យកផ្កាតិកណ្ណិព្រឹក្ស ធ្វើចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា បានបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ជានរាសភៈ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៧៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៤ ជាតិ ព្រះនាមរមុត្តមៈដូចគ្នា ប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

នវមំ ឯកហារិយត្ថេរាបទានំ

(៨៩) តាវតឹសេសុ ទេវេសុ មហាឃោសោ តទា អហុ
ពុទ្ធោ ច លោកេ និព្វាតិ មយញ្ចម្ហ សរាគិនោ ។
តេសំ សំវេគជាតានំ សោកសល្លសមត្តិនំ
សពលេន ឧបត្ថទ្ធោ អគមំ ពុទ្ធសន្តិកេ ។
មន្ទារវំ គហេត្វាន សង្គីតំ អភិនិម្មិតំ
បរិនិព្វានកាលម្ហិ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
សព្វេ ទេវានុមោទឹសុ អច្ឆរាយោ ច មេ តទា
កប្បានំ សតសហស្សំ ទុគ្គតឹ នុបបជ្ជហំ ។
សដ្ឋិកប្បសហស្សម្ហិ ឥតោ សោឡស តេ ជនា
មហាមល្លជនា នាម ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកហារិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកហារិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឯកហារិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

(៨៩) ក្នុងកាលនោះ មានសម្លេងខ្លាំង ក្នុងពួកទេវតាឋាននាវត្តឹង្សថា ព្រះពុទ្ធបរិនិព្វាន ក្នុងលោកផង ពួកយើងនៅមានរាគៈផង ។ កាលទេវតាទាំងនោះ កើតសេចក្តីសង្វេគ ប្រកបដោយសរ គឺសេចក្តីសោក ខ្ញុំជាអ្នកដ៏ប៉ិនដោយកម្លាំងរបស់ខ្លួន ក៏បានទៅកាន់សំណាក់នៃព្រះពុទ្ធ ។ ខ្ញុំយកផ្កាមន្ទារវៈ ដែលពួកទេវតានិម្មិតហើយច្រើន បានបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ក្នុងកាលដែលទ្រង់បរិនិព្វាន ។ កាលនោះពួកទេវតាទាំងអស់ និងពួកទេពអប្សរ ក៏ត្រេកអរចំពោះខ្ញុំ ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតក្នុងទុគ្គតិ អស់មួយសែនកប្ប ។ ក្នុងកប្បទី ៦០.០០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមមហាមល្លជនៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកហារិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកហារិយត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ តិវណ្ដិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៩០) អភិភុំ ថេរំ បមិជ្ជាន(១) សាខេ សត្ថុ ចេ ធយំ(២)
តេសំ និជ្ឈាយមានានំ បរិឡាហោ អជាយថ ។
សុនន្ទោ នាម នាមេន ពុទ្ធស្ស សាវកោ តទា
ធម្មទស្សិស្ស មុនិនោ អាគញ្ឆិ មម សន្តិកេ ។
យេ មេ បទ្ធគា(៣) អាសុំ តេ មេ បុប្ផំ អទុំ តទា
តាហំ បុប្ផំ គហេត្វាន សាវកេ អភិរោបយិំ ។
សោហំ កាលំ កតោ តត្ថ បុនាបិ ឧបបជ្ជហំ
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ វិនិបាតំ ន គច្ឆហំ ។
តេរសេតោ កប្បសតេ អដ្ឋាសុំ ធូមកេតុនោ
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ម. អភិភូតំ បរិជ្ឈន្តិ ។ ២ ម. ធយំ ។ ៣ ម. គរុឡា ។

តិវណ្ដិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

(៩០) យើងទាំងអស់គ្នា ដើរទៅសំឡឹងមើលនូវព្រះថេរៈ ឈ្មោះអភិភូ កាលយើងទាំងអស់គ្នា កំពុងសំឡឹងមើល សេចក្ដីក្ដៅក្រហាយក៏កើតឡើង ។ កាលនោះ ព្រះថេរៈ ឈ្មោះសុនន្ទៈ ជាសាវ័ករបស់ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមធម្មទស្សី ជាមហាមុនី និមន្តមកកាន់សំណាក់របស់ខ្ញុំ ។ ក្នុងកាលនោះ ពួកជនណាស្និទ្ធស្នាលនឹងខ្ញុំ ពួកជននោះបានឲ្យផ្កាមកខ្ញុំ ។ ក៏យកផ្កានោះ ទៅបូជាដល់សាវ័ក ។ ខ្ញុំនោះធ្វើកាលកិរិយាហើយ ទៅកើតក្នុងទីដដែលនោះទៀត ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតក្នុងវិនិបាត អស់ ១.៨០០ កប្ប ។ ក្នុងកប្បទី ១.៣០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ៤ ជាតិ ព្រះនាមធូមកេតុដូចគ្នា ប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឧទ្ទានំ

វត្ថុ សុចិ ភយសញ្ញា និវណ្ណកុច្ចិយោ(១) ជេហ វិនា

តាជាយោ អកាលិត្តាតិ ។

និវណ្ណកុច្ចិយវគ្គស្ស ឧទ្ទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

តរុជា ឥទ្ធិជីវ ច   គោណាទិភារហារិយោ(២)

វិសិមុត្តោ ច គោធិ ច   ឋានាចិត្តិ និគាណ្ណិកោ(៣)

ឋានាចារី និវណ្ណិ(៤) ច   តាជា សង្ឃ ឋានិត្តិកា ។

កុដជបច្ចិយវគ្គ ឯកូនវីសតិមោ ។

---

១ ម. និវណ្ណកុច្ចិយោ ។ ២ ម. គោធិភារហារិយោ ។ ៣ ម. គណាណិកោ ។
៤ ម. និវណ្ណិ ។

ឧទ្ទាន

ចុនព្វជា ប្រគេនិវណ្ណកុច្ចិយភេទ មានអាយុ ចុនសម្តែងទុក

ភាជាភាជនេ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ និវណ្ណកុច្ចិយវគ្គបរិច្ឆេទ ។

ឧទ្ទាន

កុដជបច្ចិយភេទបាន ១ កន្ធារិកភេទបាន ១ គោណាទិ-យភេទបាន ១ បញ្ញាហារិយភេទបាន ១ វិសិមុត្តាយក-ភេទបាន ១ គោធិបញ្ចាយកភេទបាន ១ ឯកចិត្តិកភេទ-បាន ១ និគណ្ណិបច្ចិយភេទបាន ១ ឯកចារិយភេទបាន ១ និវណ្ណិបច្ចិយភេទបាន ១ មានតាំង ៦០ ដែលលោកសម្តែងទុកហើយ ។

ចប់ កុដជបច្ចិយវគ្គ ទី១៩ ។

វីសតិមោ តមាលបុប្ផិយវគ្គោ

បឋមំ តមាលបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៤១) ចុល្លាសីតិសហស្សានិ ថម្ភា សោវណ្ណយា អហុ

ទេវលដ្ឋិបដិភាគំ វិមានំ មេ សុនិម្មិតំ ។

តមាលបុប្ផំ បគ្គយ្ហ វិប្បសន្នេន ចេតសា

ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ សិខិនោ លោកពន្ធុនោ ។

ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

ឥតោ វីសតិមេ កប្បេ ចន្ទតិត្តោតិ ឯកកោ

សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តមាលបុប្ផិយោ ថេរោ

ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តមាលបុប្ផិយត្ថេរស្ស អាបទានំ សមត្តំ ។

តមាលបុប្ផិយវគ្គ ទី ២០

តមាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១

(៤១) វិមានរបស់ខ្ញុំ មានសសរ ៨៤.០០០ ជាវិការៈនៃមាស ដែលបុគ្គលនិម្មិតល្អហើយ មានចំណែកប្រៀបដូចលដ្ឋិនៃឧទ្យានរបស់ទេវតា ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា យកផ្កាស្លាទៀប បូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមសិខី ជាលោកពន្ធុ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយព្រះអង្គ ព្រះនាមចន្ទតិត្តៈ ប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតមាលបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តមាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ តិណសន្ថារទាយកត្ថេរាបទានំ

(៩២) យទា វនកសិកោ(១) ឥសិ តិណំ លាយាមិ(២)

សត្ថុនោ

សព្វេ បទក្ខិណាវត្តា បតន្តិ និបតិំសុ តេ ។
តមហំ តិណមាទាយ សន្ថរឹ ធរណិមុត្តមេ(៣)
តីណេវ តាលបត្តានិ អាហរិត្វានហំ តទា
តិណេន ឆទនំ កត្វា សិទ្ធត្ថស្ស អទាសហំ
សត្តាហំ ធារយុំ តត្ថ(៤) ទេវមនុស្សា សត្ថុនោ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ តិណំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ តិណទានស្សិទំ ផលំ ។
បញ្ចសដ្ឋិម្ហិតោ កប្បេ ចត្តារេសុំ មហទ្ធនា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិណសន្ថារទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិណសន្ថារទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. វនវសី ។ ២ ម. លាយតិ ។ ៣ ម. ធរណុត្តមេ ។ ៤ ម. តស្ស ។

តិណសន្ថារទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

(៩២) ក្នុងកាលដែលខ្ញុំកើតជាឥសី នៅអាស្រ័យក្នុងព្រៃ តែងច្រូតស្មៅថ្វាយព្រះសាស្តា ស្មៅទាំងអស់នោះធ្លាក់ចុះលើផែនដី វិលទៅខាងស្តាំ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំយកស្មៅនោះក្រាលលើផែនដីដ៏ឧត្តម ហើយខ្ញុំយកស្លឹកត្នោត ៣ ធាងធ្វើជាដំបូល លើកណាត់ឈើ ៣ ដើម ថ្វាយដល់ព្រះសិទ្ធត្ថសម្ពុទ្ធ ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ទ្រទ្រង់ព្រះសាស្តាអស់ ៧ ថ្ងៃ ក្នុងទីនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយស្មៅ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយស្មៅ ។ ក្នុងកប្បទី ៦៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៤ ជាតិ ព្រះនាមមហទ្ធនៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិណសន្ថារទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិណសន្ថារទាយកត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ ខណ្ឌផុល្លិយត្ថេរាបទានំ

(៤៣) ផុស្សស្ស ច កតវនោ ថូបោ អាសិ មហាវនេ
កុញ្ជរេហិ តទា ភិន្នោ សំរុឡ្ហបាទបោ តហិំ ។
វិសមញ្ច សមំ កត្វា សុធាបិណ្ឌំ អទាសហំ
តិលោកគរុនោ តស្ស គុណេហិ បរិតោសិតោ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករី តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សុធាបិណ្ឌស្សិទំ ផលំ ។
សត្តសត្តតិកប្បម្ហិ ជិតសេនាសុំ សោឡស
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ខណ្ឌផុល្លិយោ(១) ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ខណ្ឌផុល្លិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ខណ្ឌពុល្លិយោ ។

ខណ្ឌផុល្លិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៤៣) ព្រះស្តូបរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមផុស្សៈ នៅក្នុងព្រៃធំ ក្នុងកាលនោះ (ព្រះស្តូបនោះ) ត្រូវពួកដំរីកម្ទេចហើយ ដើមឈើដុះទ្រុបទ្រុល ក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំធ្វើកន្លែងដែលរដិបរដុប (ទេរទោ) ឲ្យស្មើ ហើយលាបបាយអរ ខ្ញុំត្រេកអរដោយគុណទាំងឡាយ របស់សត្វដ៏ប្រសើរក្នុងត្រៃលោក ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃបាយអរ ។ ក្នុងកប្បទី ៧៧ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមជិតសេនៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះខណ្ឌផុល្លិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ខណ្ឌផុល្លិយត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ អសោកបូជកត្ថេរាបទានំ

(៩៦) តិបុរាយំ(*) ពុរេ រម្មេ រាជុយ្យានំ អហុ តទា
ឧយ្យានបាលោ តត្ថាសឹ រញ្ញោ ពន្ធុមតោ អហំ ។
បទុមោ នាម នាមេន សយម្ភូ សប្បភោ អហុ
និសិន្នំ បុណ្ឌរីកម្ហិ ឆាយា ន ជហតី មុនឹ ។
អសោកំ បុប្ផិតំ ទិស្វា បិណ្ឌិភារំ សុទស្សនំ
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ ជលជុត្តមនាមិនោ ។
ឆន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផំ អភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
សត្តតិម្ហិ ឥតោ កប្បេ សោឡស អរណញ្ជហា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អសោកបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អសោកបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

* ម. តិវរាយំ ។

អសោកបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៩៦) កាលនោះ មានរាជឧទ្យាន ១ ក្នុងតិបុរបុរី ជាទីរីករាយ ខ្ញុំជាអ្នកយាមឧទ្យាន ជាអ្នកស្និទ្ធស្នាលនឹងស្តេចក្នុងក្រុងនោះ ។ ព្រះសយម្ភូព្រះនាមបទុមៈ ស្តេចមក (ក្នុងឧទ្យាននោះ) ម្លប់មិនលះបង់ព្រះមុនី ទ្រង់គង់នៅក្បែរដើមក្រយស ។ ខ្ញុំឃើញដើមអសោក មានផ្ការីក មានចង្កោមគួររមិលមើល ទើបខ្ញុំបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមៈ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៦ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៧០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមអរណញ្ជហៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអសោកបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អសោកបូជកត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ អង្កោលកត្ថេរាបទានំ

(៨៨) អង្កោលំ បុប្ផិតំ ទិស្វា មាលាវរសមោតតំ
ឱចិនិត្វាន តំ បុប្ផំ អគមំ ពុទ្ធសន្តិកេ ។
សិទ្ធត្ថោ តម្ហិ សមយេ បដិលីនោ មហាមុនិ
មុហុត្តំ បដិមានេត្វា គុហាយំ បុប្ផមោកិរឹ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផំ អភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឆត្តឹសម្ហិ ឥតោ កប្បេ អាសេកោ ទេវគជ្ជិតោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អង្កោលកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អង្កោលកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អង្កោលកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៨៨) ខ្ញុំឃើញដើមអង្កោលមានផ្ការីក សំយុងចុះជារបៀប ដ៏ល្អ ហើយបេះផ្កានោះយកទៅ ក្នុងសំណាក់ព្រះសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងសម័យនោះ ព្រះសិទ្ធត្ថមហាមុនីទ្រង់ពួនសម្ងំ ខ្ញុំរង់ចាំមួយរំពេច ហើយរោយរាយផ្កាក្នុងគុហា ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៣៦ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមអាសេកទេវគជ្ជិតៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអង្កោលកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អង្កោលកត្ថេរាបទាន ។

គាថា កិលេសយប្ដរឹកវេទ្ធាបទាន

(៥៦) ឧតរេ ទ្វារកោដ្ឋិយា　មាលាវត្ថុ ខមំ អហុ
ទុឧតាលោ ច អត្ថេ　ខាឧខាធំ វិហេហោ ។
សាកលេឧ ទុខប្បត្តោ　សំទ្ធតោ អបរាជិតោ
មមាធុកស្សខាលោ សោ　កច្ចេក អធិលញ្ជសេ ។
អញ្ញំ ការិញ៉ ឧ ខស្សាមិ　បូជាយោគំ មហេសិនោ
អសោកបល្លំ និស្វា　អាកាសេ ទុក្ខិចំ អហំ ។
ពុទ្ធស្ស តេ កាសលយោ　កច្ចោ យក្តិ ខច្ចោ
តាហំ និស្វាឧ សំវេឺ　អហោ ពុទ្ធស្សឡាតា ។
ឧត្តរោ កតោ កាយេ　ឧល្លំ អកិលេខយំ
ទុក្ខតិ ជាតិជាតិ　ពុទ្ធបូជាយិធំ ផលំ ។
សត្តតិស ដតោ កាយេ　ឯកោ ឯកាស្សកេ អហុ
សត្តរតនសម្បន្នោ　ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

កិលេសយប្ដរឹកវេទ្ធាបទាន ទី ៦

(៥៦) កូនចៅរបស់ខ្ញុំនៅក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ជាធម្មតាមិនកើតជើង ឈើ គឺជាកន្លែងក្រុងនោះដែរ ព្រះសម្ពុទ្ធសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ឈ្មោះ ទ្រង់ទើបទ្រង់ដោយកញ្ចាំងព្រះអង្គ ព្រះសម្ពុទ្ធសម្ពុទ្ធនោះ ទ្រង់ គន្ធព្រះអង្គការខ្ញុំ និងធ្លាក់ព្រៃអាកាស ។ ខ្ញុំកត់ការរបស់ អ្វីមួយផ្សេងដែលខ្ញុំបូជា ដល់ព្រះមហេសី ស្រាប់តែឃើញ ក្រុមអាសោក (ខ្ញុំកាច់) ហោះឡើងទៅក្នុងអាកាស ។ ក្រុម អាសោកគំនិតនោះ សណ្ដកទៅតាមក្រោយព្រះសម្ពុទ្ធ ដែល កំពុងនិមន្តទៅ ខ្ញុំឃើញហេតុអស្ចារ្យនោះហើយ សង្វេគថា ឱហ្ន៎ គាពនៃព្រះពុទ្ធជាទេវតាកណាស់ ។ ក្នុងកប្បទី ៥៦ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយក្រុមអាសោក ខ្ញុំ មិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៦៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាម ឯកិស្សរៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំង ច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កិសលយបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កិសលយបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ តិន្ទុកទាយកត្ថេរាបទានំ

(៩៧) គិរិទុគ្គចរេ អាសឹ មក្កដោ ថាមវេគិកោ
ផលិនំ តិន្ទុកំ ទិស្វា ពុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សរឹ ។
និក្ខមិត្វា កតិបាហំ វិចិនឹ លោកនាយកំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ សិទ្ធត្ថំ តិភវន្តគុំ ។
មម សង្កប្បមញ្ញាយ សត្ថា លោកេ អនុត្តរោ
ខីណាសវសហស្សេហិ អាគច្ឆិ មម សន្តិកំ ។
បាមុជ្ជំ ជនយិត្វាន ផលហត្ថោ ឧបាគមឹ
បដិគ្គហេសិ ភគវា សព្វញ្ញូ វទតំ វរោ ។

បានឮថា ព្រះកិសលយបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កិសលយបូជកត្ថេរាបទាន ។

តិន្ទុកទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៧

(៩៧) ខ្ញុំកើតជាស្វា ជាសត្វមានកម្លាំងនិងសន្ទុះ ត្រាច់ទៅលើភ្នំ ដែលគេទៅបានដោយកម្រ ឃើញដើមទន្លាប់មានផ្លែ ក៏នឹកព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំចេញទៅបាន ២.៣ ថ្ងៃ ពិនិត្យមើលព្រះលោកនាយក ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ចំពោះព្រះសិទ្ធត្ថសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ដល់ទីបំផុតនៃត្រៃភព ។ ព្រះសាស្តា ព្រះអង្គប្រសើរ ក្នុងលោក ទ្រង់ជ្រាបតម្រិះរបស់ខ្ញុំ ទើបស្តេចមកក្នុងសំណាក់របស់ខ្ញុំ ជាមួយនឹងព្រះខីណាស្រព មួយពាន់អង្គ ។ ខ្ញុំកើតប្រមោទ្យ កាន់យកនូវផ្លែឈើ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ជាសព្វញ្ញូ ទ្រង់ប្រសើរជាងពួកអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់ទទួល (នូវផ្លែឈើនោះ) ។

ឯកត្តិំសេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
សត្តបញ្ញាសកប្បម្ហិ ឧបនន្ទសនាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិន្ទុកទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិន្ទុកទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ គិរិនេលមុដ្ឋិបូជកត្ថេរាបទានំ

(៩៨) សុមេធោ នាម ភគវា លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
បច្ចិមេ អនុកម្បាយ បធានំ បទហី ជិនោ ។
តស្ស ចង្កមមានស្ស និបន្នស្ស តាទិនោ
គិរិនេលស្ស បុប្ផានំ មុដ្ឋិំ ពុទ្ធស្ស រោបយឹ ។

ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែឈើ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយផ្លែឈើ ។ ក្នុងកប្បទី ៥៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមឧបនន្ទ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិន្ទុកទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិន្ទុកទាយកត្ថេរាបទាន ។

គិរិនេលមុដ្ឋិបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៩៨) ព្រះជិនស្រី មានព្រះភាគ ព្រះនាមសុមេធៈជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ទ្រង់តាំងព្យាយាម ដើម្បីអនុគ្រោះពួកសត្វជាន់ក្រោយ ។ ព្រះសុមេធៈអង្គនោះ ជាធំជាងសត្វជើងពីរ ទ្រង់មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ស្តេចកំពុងផ្ទំ ខ្ញុំបូជាផ្កាគិរិនេលមួយក្តាប់ ដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ។

គេហ និក្ខម្បសាទេន   សុភ្ញាតូលេន ចោទិតោ
និសកាក្យសមាសាសិ   ទុក្ខតី ចុមបជ្ជហំ ។
តេរីសភិកាប្បសានេ   សុខេណោ ជាម ទក្ខិយោ
សត្ថាអនសច្ឆប្ផោ   បរោកា អាសី មហាតូណោ ។
បរដិសាទ្ធិធា ចតោសោ   ហិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ជេរ្យកិញ្ញា សច្ចិកាតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពិរិធេលមុជ្ជិច្ចកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពិរិធេលមុជ្ជិច្ចកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

៥៤ ពិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៤៤) សុមន្តលោតិ ជាមេន   សយម្ភូ អបរាជិតោ
បវតា(១) និក្ខមិត្វាន   ចរិ តាវិសិ ជិតោ ។
ពិណ្ណុបារិ ចរិត្វាន   និក្ខមុ ចរក មុចិ
កាតតាប្បោរ សត្តុព្ទា   សោ វសំ វនមន្តរេ ។

១ ឱ. វិបិត ។

ខ្ញុំត្រេកអរពេញលេញចំពោះរឿន ខ្ញុំមិនដែលទៅកាន់ទុគ្គតិ អស់ ៣០.០០០ កប្ប ដោយផលនៃផ្លែឈើនោះ ក្នុងកប្បទី ៦.៣០០ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមសុមេលៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពិរិធេលមុជ្ជិច្ចកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពិរិធេលមុជ្ជិច្ចកត្ថេរាបទាន ។

ពិកណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

(៤៤) ព្រះជិនស្រេសយម្ភូ ទ្រង់ឈ្នះមារ ព្រះនាមសុមង្គលៈ ស្តេចចេញអំពីព្រៃ ហើយចូលទៅកាន់ទីក្រុង ។ ព្រះមុនី ស្តេចទៅបិណ្ឌបាត្រ ហើយចេញអំពីទីក្រុង លុះព្រះសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ធ្វើភត្តកិច្ចរួចហើយ ក៏គង់ក្នុងចន្លោះនៃព្រៃ ។

ឆដ្ឋំ និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

និគ្គុណ្ឌិបុប្ផំ(១) បគ្គយ្ហ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ សយម្ភុស្ស មហេសិនោ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ចតុរាសីតិម្ហិតោ កប្បេ អបសេណសនាមកោ(២)
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តី មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. និគណ្ឌិបុប្ផំ ។ ២ ម. អបិណសសនាមកោ ។

និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានយកផ្កានិគ្គុណ្ឌិក្រៀវ បូជាដល់ព្រះពុទ្ធសយម្ភូ ទ្រង់ស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៨៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ព្រះនាមអបសេនៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនិគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ យូថិកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(១០០) បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
វនា និក្ខមិត្វាន វិហារំ យាតិ ចក្ខុមា ។
ឧភោហត្ថេហិ បគ្គយ្ហ យូថិកំ បុប្ផមុត្តមំ
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសិំ មេត្តចិត្តស្ស តាទិនោ ។
តេន ចិត្តប្បសាទេន អនុភោត្វាន សម្បទា
កប្បានំ សតសហស្សំ ទុគ្គតិំ នុបបជ្ជហំ ។
ឥតោ បញ្ញាសកប្បេសុ ឯកោ អាសិ ជនាធិបោ
សមិតនន្ទនោ នាម ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា យូថិកាបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

យូថិកបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

យូថិកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

(១០០) ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុ ព្រះអង្គជាទទួលគ្រឿងបូជា ទ្រង់ចេញអំពីព្រៃហើយស្តេចទៅកាន់វិហារ ។ ខ្ញុំកាន់ផ្កាយុថិកាដ៏ប្រសើរ ដោយដៃទាំងពីរ យកទៅបូជាដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យប្រកបដោយមេត្តា មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ខ្ញុំបានសម្បត្តិរឿយ ៗ មិនដែលទៅកាន់ទុគ្គតិ អស់មួយសែនកប្ប ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៥០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ជាធំជាងជន ព្រះនាមសមិតនន្ទនៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះយូថិកបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ យូថិកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

តមាលំ តិណសន្ថារោ ខណ្ឌផុល្លិ អសោកិយោ
អង្កោលកោ កិសលយោ(១) តិន្ទុកោ នេឡបុប្ផិយោ
កិង្កណិកោ ច យូថិកោ(២) គាថា បញ្ញាស អដ្ឋ ច ។

តមាលបុប្ផិយវគ្គោ វីសតិមោ ។

អថ វគ្គុទ្ទានំ

ភិក្ខាទាយិ បរិវារោ សេរេយ្យោ(៣) សោភិតោ តថា
ឆត្តា(៤) ច ពន្ធុជីវី ច សុបារិចរិយោបិ ច
កុមុទោ កុដជោ ចេវ តមាលិ ទសមោ កតោ
ឆ សតានិ ច គាថានំ ឆសដ្ឋី ច តតុត្តរិ ។

ភិក្ខាវគ្គទសកំ ទុតិយសតកំ សមត្តំ ។

---

១ ម. បល្លវោ ច ។ ២ ម. កិង្កណិកយូថិកោ ច ។ ៣ ម. សោរេយ្យោ ។ ៤ ម. ឆត្តំ ។

ឧទ្ទាន

តមាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ តិណសន្ថារទាយកត្ថេរាប-ទាន ១ ខណ្ឌផុល្លិយត្ថេរាបទាន ១ អសោកបូជកត្ថេរាបទាន ១ អង្កោលកត្ថេរាបទាន ១ កិសលយបូជកត្ថេរាបទាន ១ តិន្ទុកទាយកត្ថេរាបទាន ១ គិរិនេលបុប្ផបូជកត្ថេរាបទាន ១ កិង្កណិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ យូថិកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ មាន គាថា ៥៨ ។

ចប់ តមាលបុប្ផិយវគ្គ ទី ២០ ។

មួយទៀត ឧទ្ទាននៃវគ្គ

ភិក្ខាទាយិវគ្គ ១ មហាបរិវារវគ្គ ១ សេរេយ្យវគ្គ ១ សោភិតវគ្គ ១ ឆត្តវគ្គ ១ ពន្ធុជីវកវគ្គ ១ សុបារិចរិយវគ្គ ១ កុមុទវគ្គ ១ កុដជវគ្គ ១ តមាលបុប្ផិយវគ្គ ១ ត្រូវជា ១០ វគ្គ មានគាថា ៦៦៦ ។

ចប់ ភិក្ខវគ្គទសកៈ និង ទុតិយសតកៈ ។

ឯកវីសតិមោ កណិការបុប្ផិយវគ្គោ

បឋមំ កណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(១០១) កណិការំ(១) បុប្ផិតំ ទិស្វា ឱចិនិត្វានហំ តទា

តិស្សស្ស អភិរោបេសឹ ឱឃតិណ្ណស្ស តាទិនោ ។

ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

បញ្ចត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ អរុណបាណីតិ វិស្សុតោ

សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កណិការបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កណិការបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. កណិការំ ។

កណិការបុប្ផិយវគ្គ ទី ២១

កណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១

(១០១) គ្រានោះ ខ្ញុំឃើញដើមកណិការមានផ្ការីក ហើយបេះយកទៅបូជាព្រះតិស្សសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ឆ្លងអន្លង់ហើយ មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះតែផ្កាដែលខ្ញុំបានបូជា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៣៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១ ជាតិ ព្រះនាមអរុណបាណល្បីខ្ចរ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកណិការបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ មិលេបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

សុវណ្ណវណ្ណោ ភគវា សតរំសី បតាបវា(១)
ចង្កមំ សមារុឡ្ហោ មេត្តចិត្តោ សិខិ សភោ ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ វន្ទិត្វា ញាណមុត្តមំ
មិលេបុប្ផំ បគ្គយ្ហ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឯកូនតឹសេ កប្បម្ហិ សុមេឃឃននាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មិលេបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មិលេបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ឱ. បតាបវា ។

មិលេបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ២

[១០៦] ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិខី ទ្រង់មានវណ្ណៈ ដូចមាស មានរស្មីច្រើន មានពន្លឺដ៏ប្រសើរ មានមេត្តាចិត្ត មានព្រះស្មារតី ស្តេចទៅកាន់ទីចង្ក្រម ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ សរសើរនូវញាណដ៏ឧត្តម ហើយយកនូវផ្កាមិលេព្រឹក្ស ទៅបូជាដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២៩ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមសុមេឃឃនៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមិលេបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មិលេបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ កឹកណិកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១០៣] កញ្ចនគ្ឃិយសង្កាសោ សព្វញ្ញូ លោកនា-
យកោ

ឱទកំ ទហមោគ្គយ្ហ សិនាយិ លោកនាយកោ ។
បគ្គយ្ហ កឹកណិំ បុប្ផំ វិបស្សិស្សាភិរោបយិំ
ឧទគ្គចិត្តោ សុមនោ ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយិំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
សត្តវីសតិកប្បម្ហិ រាជា ភីមរថោ អហុ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កឹកណិកបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កឹកណិកបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

កឹកណិកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

[១០៣] ព្រះសព្វញ្ញូ លោកនាយក ប្រាកដដូចជាគ្រឿងបូជាដ៏មានតម្លៃដោយមាស ព្រះលោកនាយក ស្តេចចុះកាន់ទឹកស្រះហើយទ្រង់ស្រង់ ។ ខ្ញុំមានចិត្តត្រេកអរ មានចិត្តរីករាយ កាន់យកនូវផ្កាកណ្ដឹង ទៅបូជាដល់ព្រះវិបស្សី ជាធំជាងសត្វជើងពីរ ទ្រង់មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមភីមរថ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកឹកណិកបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កឹកណិកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ តរណិយត្ថេរាបទានំ

(១០៦) អត្ថទស្សី តុ ភគវា ទិបទិន្ទោ នរាសភោ
បុរក្ខតោ សាវកេហិ គង្គាតីរំ ឧបាគមិ ។
សមតិត្តិ កាកបេយ្យា គង្គា អាសិ ទុរុត្តរា
ឧត្តារយឹ ភិក្ខុសង្ឃំ ពុទ្ធញ្ច ទិបទុត្តមំ ។
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ តរណាយ ឥទំ ផលំ ។
តេរសិតោ កប្បសតេ បញ្ច សព្វោភវា អហុំ
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា(១) ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តរណិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តរណិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ឥតោ ចេ បច្ឆិមេ ច ភវេ អស្មិំ ជាតោហំ ព្រាហ្មណេ កុលេ សទ្ធិំ តីហិ សហាយេហិ បព្វជឹ សត្ថុ សាសនេតិ ទិស្សតិ ។

តរណិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

(១០៦) ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមអត្ថទស្សី ជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជានរាសភៈ មានពួកសាវ័កហែហម ស្ដេចចូលទៅកាន់ឆ្នេរទន្លេគង្គា ។ ឯទន្លេគង្គា មានទឹកពេញប្រៀប ល្មមក្អែកផឹកបាន ជាស្ទឹងដែលគេឆ្លងបានដោយកម្រ ខ្ញុំបានចម្លងភិក្ខុសង្ឃផង ព្រះពុទ្ធដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ជាងសត្វជើងពីរផង ។ ក្នុងកប្បទី ១.៨០០ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការចម្លង ។ ក្នុងកប្បទី ១.៣០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ៥ ជាតិ ព្រះនាមសព្វោភវៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតរណិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តរណិយត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១០៥] វិបស្សិស្ស ភគវតោ អាសឹ អារាមិកោ អហំ

និគ្គុណ្ឌិបុប្ផំ បគ្គយ្ហ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

បញ្ចត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ ឯកោ អាសឹ ជនាធិបោ

មហាបតាបោ នាមេន ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

(១០៥) ខ្ញុំជាអារាមិកជនរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី បានយកផ្កាឈើគ្រៀន ទៅបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៣៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ជាធំជាងជន ព្រះនាមមហាបតាបៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនិគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ ឧទកទាយកត្ថេរាបទានំ

[១០៦] ភុញ្ជន្តំ សមណំ ទិស្វា វិប្បសន្នមនាវិលំ
ឃដេនោទកមាទាយ សិទ្ធត្ថស្ស អទាសហំ ។
និម្មលោ ហោមហំ អជ្ជ វិមលោ ខីណសំសយោ
ភវេ និព្វត្តមានម្ហិ(១) ផលំ និព្វត្តតេ មម(២) ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ ឧទកំ អទទឹ តទា(៣)
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឧទកទានស្សិទំ(៤) ផលំ ។
ឯកសដ្ឋិម្ហិតោ កប្បេ ឯកោ វិមលោ អហុ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧទកទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧទកទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ ឆដ្ឋំ ។

---

១ ម. និព្វត្តមានម្ហិ ។ ២ ម. សុភំ ។ ៣ ម. ចតុន្នវុតិតោ កប្បេ ទកំ យមទា-សហំ ។ ៤ ម. ទកទានស្សិទំ ។

ឧទកទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(១០៦) ខ្ញុំឃើញ (នូវព្រះសិទ្ធត្ថសម្ពុទ្ធ) ជាសមណៈ កំពុងឆាន់ បានដងទឹកថ្លាមិនល្អក់មួយក្អម ថ្វាយដល់ព្រះសិទ្ធត្ថៈ ។ ក្នុងថ្ងៃនេះ ខ្ញុំមិនមានមន្ទិល ប្រាសចាកមន្ទិល អស់សេចក្ដីសង្ស័យ ក្នុងកាលដែលខ្ញុំកើតហើយ ផលរមែងកើតដល់ខ្ញុំ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយទឹក ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយទឹក ។ ក្នុងកប្បទី ៦១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមវិមលៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧទកទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧទកទាយកត្ថេរាបទាន ។

សត្តមំ សឡលមាលិយត្ថេរាបទានំ

(១០៧) កណិការំវ ជោតន្តំ និសិន្នំ បព្វតន្តរេ
ឱភាសេន្តំ ទិសា សព្វា សិទ្ធត្ថំ នរាសភំ ។
ធនុំ អទេជ្ឈំ(១) កត្វាន ឧសុំ សន្នយ្ហហំ តទា(២)
បុប្ផំ សវណ្ដំ ឆេត្វាន ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឯកបញ្ញាសិតោ កប្បេ ឯកោ អាសិំ ជុតិន្ធរោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សឡលមាលិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សឡលមាលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សត្តមំ ។

---

១ ម. អទ្វេជ្ឈំ ។ ២ ម. ឧសុំ សន្នយ្ហ ហន្តទា ។

សឡលមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

(១០៧) (ខ្ញុំបានឃើញ) ព្រះសិទ្ធត្ថសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជាសារថី ទូន្មាននូវនរៈ ទ្រង់រុងរឿងដូចផ្កាកណិការ គង់នៅត្រង់ចន្លោះភ្នំ ទ្រង់ញ៉ាំងទិសទាំងពួងឲ្យភ្លឺស្វាង កាលនោះខ្ញុំសៀតព្រួញ ធ្វើធ្នូមិនឲ្យបែកជាពីរ បានកាច់ផ្កាទាំងទង បូជាព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៥១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ព្រះនាមជុតិន្ធរៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសឡលមាលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សឡលមាលិយត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(១០៨) អក្កន្តញ្ច បទំ ទិស្វា ចក្កាលង្ការភូសិតំ
បទេនានុបទំ យន្តោ វិបស្សិស្ស មហេសិនោ ។
កោរណ្ឌំ បុប្ផិតំ ទិស្វា សមូលំ បូជិតំ មយា
ហដ្ឋោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន អវន្ទឹ បទមុត្តមំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បទបូជាយិទំ ផលំ ។
សត្តបញ្ញាសកប្បម្ហិ ឯកោ វីតមលោ អហុ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កោរណ្ឌបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សត្តមំ ។

កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

(១០៨) ខ្ញុំឃើញស្នាមព្រះបាទ ដែលទ្រង់ជាន់ទុក ប្រដាប់ដោយគ្រឿងអលង្ការគឺកង់ចក្រ ហើយដើរទៅតាមលំដាប់ នៃស្នាមព្រះបាទ របស់ព្រះមហាឥសីព្រះនាមវិបស្សី ។ ខ្ញុំបានឃើញផ្កាសៅកន្ទុយក្រពើដែលរីកល្អ ហើយបូជាទាំងឫស ខ្ញុំជាអ្នកមានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយបង្គំ ស្នាមព្រះបាទដ៏ប្រសើរ ដោយចិត្តរីករាយ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃបទបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៥៧ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមវីតមលៈ ប្រកបដោយរតនៈ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

នវមំ អារាមទាយកត្ថេរាបទានំ

[១០៩] អារាមោ មយា ទិន្នោ សិទ្ធត្ថេ លោកពន្ធុនោ

ធារេមិ ចរិមំ សទ្ធំ   កោវិលំ សុចិ ឥទំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា

ធារេមិ អន្តិមំ ទេហំ   សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។

សត្តវីសេ ឥតោ កប្បេ   អហេសុំ ចតុរោ ជនា

សមន្តវរុណា នាម   ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អារាមទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អារាមទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អារាមទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩

(១០៩) ខ្ញុំបានថ្វាយដើមកាការ ដល់ព្រះសិទ្ធត្ថ ជាលោក-ពន្ធុ (ដោយកុសលកម្មនេះ) ខ្ញុំត្រេកត្រអាលដែលដើមជាធំមូលនោះ ។ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញកិលេសទាំងឡាយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំទ្រទ្រង់នូវកាយជាទីបំផុត ក្នុងសាសនា របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ២៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៤ ជាតិ ព្រះនាមសមន្តវរុណដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអារាមទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អារាមទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ បាបនិវារិយត្ថេរាបទានំ

(១១០) តិស្សស្ស ហិ ភគវតោ លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ

ឯកច្ឆត្តំ មយា ទិន្នំ វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
និវុតំ លោកតិ ទេ តាបំ កុសលស្សូបសម្បទា
អាកាសេ ឆត្តំ ធារេន្តិ ពុទ្ធកម្មស្សិទំ ផលំ ។
ចរិមំ វត្តតេ មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
ធារេមិ អន្តិមំ ទេហំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ឆត្តមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឆត្តទានស្សិទំ ផលំ ។
ទ្វេសត្តតិ ឥតោ កប្បេ អដ្ឋាសីសុ ជនាធិបា
មហានិទាននាមេន រាជានោ ចក្កវត្តិនោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បាបនិវារិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បាបនិវារិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បាបនិវារិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

(១១០) ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លាបានថ្វាយឆត្រមួយ ដល់ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមតិស្សៈ ជាទេវតា របស់ទេវតា ជាតាទិ-បុគ្គល ។ ខ្ញុំបានឃាត់អំពើបាប ហើយបំពេញនូវអំពើកុសល ទេវតាតែងកាន់ឆត្រ (ឲ្យខ្ញុំ) ឲ្យបីអាកាស នេះជាផលនៃពុទ្ធកម្ម ។ ភពជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ភពទាំងអស់ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំទ្រទ្រង់នូវកាយជាទីបំផុត ក្នុងសាសនា នៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយឆត្រ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយឆត្រ ។ ក្នុងកប្បទី ៧២ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៨ ជាតិ ជាធំជាងជន ព្រះនាមមហានិទាន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបាបនិវារិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បាបនិវារិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

កណិការោ មិនេលញ្ច កិំកណិ តរណេន ច
និគ្គុណ្ឌិបុប្ផំ ឧទកោ សលលោ ច កុរណ្ឌកោ
អាធារទានំ បាបញ្ច អដ្ឋតាឡីស គាថកា ។

កណិការបុប្ផិយវគ្គោ ឯកវីសតិមោ ។

ឧទ្ទាន

កណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ មិនេលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១
កិង្កណិកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ តរណិយត្ថេរាបទាន ១
និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ឧទកទាយកត្ថេរាបទាន ១
សលលមាលិយត្ថេរាបទាន ១ កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១
អាធារទាយកត្ថេរាបទាន ១ បាបនិវារិយត្ថេរាបទាន ១
មានគាថា ៤៨ ។

ចប់ កណិការបុប្ផិយវគ្គ ទី ២១ ។

បឋមំ ហត្ថិទាយកត្ថេរាបទានំ

(១១១) សិទ្ធត្ថស្ស ភគវតោ ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ
នាគសេដ្ឋោ មយា ទិន្នោ ឦសាទន្តោ ឧរូឡ្ហវា ។
ឧត្តមត្ថំ អនុភោមិ សន្តិបទមនុត្តរំ
នាគទានំ(១) មយា ទិន្នំ សព្វលោកហិតេសិនោ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ នាគមទទិំ តទា(២)
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ នាគទានស្សិទំ ផលំ ។
អដ្ឋសត្តតិកប្បម្ហិ សោឡសាសិំសុ ខត្តិយា
សមន្តបាសាទិកា នាម ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ហត្ថិទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ហត្ថិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ និដ្ឋិតំ ។

១ ម. នាគទានំ ។ ២ ម. ហត្ថិមទទិំ ។

ហត្ថិវគ្គ ទី ២២

ហត្ថិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១

(១១១) ខ្ញុំបានថ្វាយដំរីដ៏ប្រសើរ មានភ្លុកង មានកម្ពស់ ក្បាលយាមក្លាហាន ដល់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាតាទិបុគ្គល ។ ខ្ញុំបានខ្ពស់ប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តម គឺសន្តិបទដ៏ប្រសើរនេះឯង ព្រោះខ្ញុំបានថ្វាយដំរី ដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ស្វែងរកនូវប្រយោជន៍ ដល់សត្វលោកទាំងពួង ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយដំរី ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយដំរី ។ ក្នុងកប្បទី ៧៨ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមសមន្តបាសាទិកៈ ជួបគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះហត្ថិទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ហត្ថិទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ បាទបិឋិយត្ថេរាបទានំ

[១១៦] អញ្ញាតស្ស ឈាយិនោ[១] មេត្តចិត្តតបស្សិនោ[២]

ឧទ្ទស្ស ការិតត្តស្ស អទាសិ ពាទបី អហំ ។
តេន កម្មេន ទិបទិន្ទ លោកជេដ្ឋ នរាសភ
និព្វាយនំ អនុភោមិ ពុទ្ធកម្មស្សិទំ ផលំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករិំ តទា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ពាទបិស្ស ឥទំ ផលំ ។
សត្តសត្តតិតោ កប្បេ អដ្ឋ ការិសុ ខត្តិយា
សុយានា នាម នាមេន ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពាទបីឋិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពាទបិឋិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ឈាយិនោ ។ ២ ម. មេត្តចិត្តតបស្សិនោ ។

បាទបីឋិយត្ថេរាបទាន ទី ២

(១១៦) ខ្ញុំបានថ្វាយកៅអីពាក់ជើងដល់ឥសី អ្នកមានមេត្តាចិត្ត មានតបធម៌ នៅក្នុងព្រៃ ចាប់ផ្ដើមឈាន ចាប់ផ្ដើមធម៌ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាច្បងក្នុងលោក ជាឧសភៈ ខ្ញុំតែងបានទទួលនូវឈានជាទីរម្ងាប់ដោយកម្មនោះ នេះជាផលនៃពុទ្ធកម្ម ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើនូវអំពើនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃកៅអីពាក់ជើង ។ ក្នុងកប្បទី ៧៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៨ ជាតិ ព្រះនាមសុយានៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបាទបីឋិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បាទបីឋិយត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ សព្វសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

(១១៣) វេស្សភូ នាម នាមេន កិត្តិសទ្ទមុបាគតោ

ទេសេតិ អរិយសច្ចានិ និព្វាបេន្តោ មហាជនំ ។

បរមការុញ្ញបត្តោម្ហិ សមិតឹ អកមាសហំ

សោហំ និសិន្នកោ សន្តោ ធម្មំ អស្សោសឹ សត្ថុនោ ។

តស្សាហំ ធម្មំ សុត្វាន ទេវលោកំ អគច្ឆហំ

តឹស កប្បានិ ទេវេសុ អវសឹ តត្ថហំ បុរេ ។

ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សព្វសញ្ញាយិទំ ផលំ ។

ចតុវីសម្ហិ ឥតោ កប្បេ ឯកោ អាសឹ ជនាធិបោ

មហាផុស្សិតនាមោ សោ ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សព្វសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សព្វសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សព្វសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(១១៣) ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមវេស្សភូ មានកិត្តិសព្ទ ដោយនាមទ្រង់សម្តែងអរិយសច្ច ញុំាងមហាជនឲ្យរលត់ទុក្ខ ។ ខ្ញុំដល់នូវសេចក្តីករុណា បាននៅកាន់ទីប្រជុំ ខ្ញុំនោះអង្គុយស្តាប់ធម៌របស់ព្រះសាស្តា ។ លុះខ្ញុំស្តាប់ធម៌របស់ព្រះសាស្តានោះហើយ ក៏បានទៅកាន់ទេវលោក ខ្ញុំនៅក្នុងទីបរិក្ខទេវលោកនោះ អស់ ៣០ កប្ប ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាននូវសញ្ញា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសព្វសញ្ញា ។ ក្នុងកប្បទី ២៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ជាធំជាងជន ព្រះនាមមហាផុស្សិតៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសព្វសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សព្វសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

ចតុត្ថំ ឯកសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

(១១៦) ទុមគ្គេ បំសុកូលិកំ លគ្គំ ទិស្វាន សត្ថុនោ
អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន បំសុកូលំ អវន្ទហំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បញ្ចវីសេ ឥតោ កប្បេ ឯកោ អាសី ជនាធិបោ
អមិតាភោតិ នាមេន ចក្កវត្តី មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ រំសិសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

(១១៧) ឧទេន្តំ សតរំសីវ បីតរំសីវ ភាណុមំ
ព្យគ្ឃូសភំវ បវរំ សុជាតំ បព្វតន្តរេ ។

ឯកសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៤

(១១៦) ខ្ញុំឃើញសំពត់បង្សុកូល ដែលទើរលើចុងឈើ ក៏ផ្គងអញ្ជលីថ្វាយសំពត់បង្សុកូលរបស់ព្រះសាស្ដា ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាននូវសញ្ញា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ជាធំជាងជន ព្រះនាមអមិតាភៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

រំសិសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(១១៧) (ខ្ញុំបានឃើញ) ព្រះសុគតសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានរស្មីច្រើន ដូចព្រះអាទិត្យដែលទើបនឹងរះ ឬដូចព្រះចន្ទ្រមានរស្មីលឿង ព្រះអង្គប្រសើរ ដូចខ្លាធំនិងគោឧសភ ត្រង់ចន្លោះភ្នំ ។

បញ្ចមំ វិសេសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

ពុទ្ធស្ស អានុភាវេ សោ ជលតេ បត្តមណ្ឌលេ
វិសេសំ ចិត្តំ បសាទេត្វា កប្បំ សគ្គម្ហិ មោទហំ ។
អវសេសេសុ កប្បេសុ កុសលំ ចរិតំ មយា
តេន ចិត្តប្បសាទេន ពុទ្ធានុស្សតិយាបិ ច ។
តិំសកប្បសហស្សម្ហិ យំ សញ្ញមលភឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធសញ្ញាយិទំ ផលំ ។
សត្តបញ្ញាសកប្បម្ហិ ឯកោ អាសឹ ជនាធិបោ
សុជាតោ នាម នាមេន ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វិសេសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វិសេសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

វិសេសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៥

តាមអានុភាពរបស់ព្រះពុទ្ធនោះ រួចហើយក៏កើតមានកង់ ខ្ញុំធ្វើចិត្ត ឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងសេចក្ដីហើយ ក៏បានទៅកើតយកក្នុងឋានសួគ៌ អស់មួយកប្ប ។ ក្នុងកប្បទាំងឡាយដ៏សេស ខ្ញុំបានធ្វើកុសល ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះផង ដោយការរលឹកក្នុងព្រះពុទ្ធគុណផង ។ ក្នុងកប្បទី ៣០.០០០ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ ដែលខ្ញុំ បាននូវសញ្ញា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃសេចក្ដីសំគាល់ក្នុងព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៥៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ជាធំជាងជន ព្រះនាមសុជាត ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវិសេសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វិសេសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ សន្ធិតត្ថេរាបទានំ

(១១៦) អស្សត្ថេ ហរិតោភាសេ សំវិរុឡ្ហម្ហិ បាទបេ

ឯកំ ពុទ្ធគតំ សញ្ញំ អលភិត្ថំ បតិស្សតោ ។

ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា

តស្សា សញ្ញាយ វាហសា បត្តោ មេ អាសវក្ខយោ ។

ឥតោ តេរសកប្បម្ហិ ធនិដ្ឋោ នាម ខត្តិយោ

សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សន្ធិតោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សន្ធិតត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សន្ធិតត្ថេរាបទាន ទី ៦

(១១៦) ខ្ញុំមានស្មារតី បាននូវសញ្ញាមួយ ដែលតាំងនៅក្នុងព្រះពុទ្ធ ត្រង់ដើមអស្សត្ថព្រឹក្ស ដែលមានស្លឹកខៀវ ដុះឡើងច្រើនច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បាននូវសញ្ញា ខ្ញុំដល់នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ ដោយអំណាចនៃសញ្ញានោះ ។ ក្នុងកប្បទី ១៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមធនិដ្ឋៈ ប្រកបដោយរតនៈ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសន្ធិតត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សន្ធិតត្ថេរាបទាន ។

សត្តមំ តាលវណ្ដទាយកត្ថេរាបទានំ

(១០៧) តាលវណ្ដំ មយា ទិន្នំ តិស្សស្ស តុ មហេសិនោ

គិម្ហំ និព្វាបនត្ថាយ បរិឡាហោបសន្តិយា ។

សន្និព្វាបេមិ រាគគ្គិ ទោសគ្គិញ្ច តទុត្តរី

និព្វាបេមិ ច មោហគ្គិ តាលវណ្ដស្សិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

ធារេមិ អន្តិមំ ទេហំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។

ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ តាលវណ្ដស្សិទំ ផលំ ។

តេសដ្ឋិម្ហិ ឥតោ កប្បេ មហានាមសនាមកោ

សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តាលវណ្ដទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តាលវណ្ដទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តាលវណ្ដទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៧

(១០៧) ខ្ញុំបានថ្វាយផ្លិតស្លឹកត្នោត ដល់ព្រះមហេសី ព្រះនាមតិស្សៈ ទ្រង់មានចិត្តពុក ដើម្បីរំលត់ក្ដៅ និងរម្ងាប់សេចក្ដីក្រវល់ក្រវាយ ។ ខ្ញុំបានរំលត់ភ្លើងគឺរាគៈផង ភ្លើងគឺទោសៈផង រំលត់ភ្លើងគឺមោហៈផង ដែលជាភ្លើងក្ដៅក្រៃលែងជាងនោះ នេះជាផល នៃផ្លិតស្លឹកត្នោត ។ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញកិលេសទាំងឡាយ គាស់រំលើងភពទាំងអស់ ខ្ញុំទ្រទ្រង់នូវកាយជាទីបំផុត ក្នុងសាសនា របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផ្លិតស្លឹកត្នោត ។ ក្នុងកប្បទី ៦៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ព្រះនាមមហានាមៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតាលវណ្ដទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តាលវណ្ដទាយកត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ អក្កុសេញ្ញកត្ថេរាបទានំ

[១១៨] កុសាដកំ គហេត្វាន ឧបជ្ឈាយស្ស ទាសហំ(១)

មន្តញ្ច អនុសិក្ខាមិ   គន្ថទោសស្ស(២) បត្តិយា ។

អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ   អាហុតីនំ បដិគ្គហំ

ឧសភំ បវរំ អគ្គំ   តិស្សំ ពុទ្ធំ គណុត្តមំ(៣) ។

កុសាដកំ ទត្វាន   អញ្ញាមត្តំ ឧត្តមំ

សម្ពុទ្ធំ មហាវីរំ   លោកជេដ្ឋំ នរាសភំ ។

ទិស្វា តំ លោកបជ្ជោតំ វិមលំ ចន្ទសន្និភំ

អវន្ទិំ សព្ពេន ភាវេន   វិប្បសន្នេន ចេតសា ។

ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ អទាសិំ កុសាដកំ

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ   កុសាដកស្សិទំ ផលំ ។

សត្តាសីតេ ឥតោ កប្បេ ឯកោ អាសិំ ជនាធិបោ

សុចេឡោ នាម នាមេន   ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។

---

១ ម. ឧបជ្ឈាយស្សហំ បុរេ ។ ២ ឱ. គន្ថទោសស្ស ។ ៣ ម. គណុត្តមំ ។

អក្កុសេញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៨

[១១៨] ខ្ញុំយកសាដកកាក្រក់ (សាដកសាច់ក្រាស់) ហើយសិក្សាមន្ត ក្នុងសំណាក់នៃព្រះឧបជ្ឈាយ៍ ដើម្បីដល់នូវការចម្លាយនូវទោស ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធព្រះនាមតិស្សៈ ទ្រង់ប្រាសចាកធូលីគឺកិលេស គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ព្រះអង្គខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រសើរលើសលុប ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ឧត្តមជាធំគណៈ ។ លុះខ្ញុំបានឃើញព្រះមហាវីរៈ ជានរៈដ៏ឧត្តម ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ទ្រង់ជាន់សំពត់សាដកកាក្រក់ ដែលខ្ញុំក្រាលហើយ ព្រះអង្គបំភ្លឺលោក ដូចព្រះចន្ទ ទ្រង់ប្រាសចាកមន្ទិល ខ្ញុំបានថ្វាយបង្គំព្រះបាទារបស់ព្រះសាស្តាដោយចិត្តជ្រះថ្លា ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយសាដកកាក្រក់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយសាដកកាក្រក់ ។ ក្នុងកប្បទី ៨៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ជាធំជាងជន ព្រះនាមសុចេឡៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អក្កន្តសញ្ញកោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អក្កន្តសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ សព្យាទាយកត្ថេរាបទានំ

(១១៩) និសិន្នោ បាសាទវរេ នារីគណបុរក្ខតោ
ព្យាធិតំ សមណំ ទិស្វា អភិនាមេសហំ ឃរំ
ឧបវិដ្ឋំ មហាវីរំ ទេវទេវំ នរាសភំ
សប្បិតេលំ មយា ទិន្នំ សិទ្ធត្ថស្ស មហេសិនោ ។
បស្សទ្ធទរថំ ទិស្វា វិប្បសន្នមុខិន្ទ្រិយំ
វន្ទិត្វា សត្ថុនោ បាទេ អនុសំសាវយិំ បុរំ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអក្កន្តសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អក្កន្តសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

សព្យាទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩

(១១៩) ខ្ញុំអង្គុយក្នុងប្រាសាទដ៏ប្រសើរ មានពួកនារីចោមរោម បានឃើញព្រះសមណៈជាមហាវីរៈ ជាទេវតាដ៏ក្រៃលែង ជានរាសភៈ ទ្រង់មានអាពាធ ស្ដេចចូលមកដល់ ខ្ញុំក៏នាំមកកាន់ផ្ទះ ខ្ញុំបានថ្វាយសប្បិនិងប្រេង ដល់ព្រះសិទ្ធត្ថមហេសី ។ ខ្ញុំឃើញ (ព្រះអង្គ) មានក្រវល់ក្រវាយរម្ងាប់ហើយ មានមុខិន្ទ្រិយស្រស់បស់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះបាទារបស់ព្រះសាស្ដា ហើយដើរទៅកាន់បុរ ។

និស្សាយ មំ សុបសន្នំ ឥទ្ធិយា ចារមី តទា
ចតំ អត្តក្កមិ វីរោ ហំសរាជាវ អម្ពរេ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សង្ឃទានស្សិទំ ផលំ ។
ឥតោ សត្តរសេ កប្បេ ធុតិទេវសនាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សព្វទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សព្វទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ព្រះភិក្ខុសមណៈ ទ្រង់ដល់នូវត្រើយនៃបុណ្យ ទ្រង់ឃើញខ្ញុំនោះ មានសេចក្តីជ្រះថ្លាស្មោះ ក៏ហោះទៅកាន់អាកាស ដូចស្តេចហង្សហើរទៅក្នុងអាកាស ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយសង្ឃទានដ៏ប្រសើរ ។ ក្នុងកប្បទី ១៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមធុតិទេវៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសព្វទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សព្វទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ បាបនិវារិយត្ថេរាបទានំ

(១៦០) បិយទស្សិស្ស ភគវតោ ចង្កមំ សោធិតំ មយា
នឡកេហិ បដិច្ឆន្នំ វាតាតបនិវារណំ ។
បាបស្ស វជ្ជនត្ថាយ កុសលស្សូបសម្បទា
កិលេសានំ បហានាយ បទហឹ សត្ថុសាសនេ ។
ឥតោ ឯកាទសេ កប្បេ អគ្គិទេវោតិ វិស្សុតោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បាបនិវារិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បាបនិវារិយត្ថេរស្ស អបទានំ ទសមំ ។

បាបនិវារិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

(១៦០) ខ្ញុំជម្រះទីចង្ក្រម បិទបាំងដោយដើមបបុស ជាគ្រឿងការពារខ្យល់និងកំដៅថ្ងៃ ដើម្បីព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមបិយទស្សី ។ ខ្ញុំតម្កល់ទុកនូវការបំពេញកុសល ដើម្បីប្រយោជន៍វៀរចាកនូវបាប ដើម្បីលះបង់នូវកិលេសទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានៃព្រះសាស្ដា ។ ក្នុងកប្បទី ១១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមអគ្គិទេវៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបាបនិវារិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បាបនិវារិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

ហត្ថិ ទាឋិ សត្តុ បាកសញ្ញី ច វិសយោ(១)

សន្ធិភេទោ កាលវណ្ណិ(២) ច អថ ឯកក្កសញ្ញកោ(៣)

សង្ឃិ ទាបតិកី ច កណ្ហបញ្ញាស តាជកោតិ ។

ហត្ថិវគ្គោ ឆដ្ឋោ ។

១ ម. វំសកោ ។ ២ ម. កាលវណ្ណិ ។ ៣ ម. អក្កសញ្ញកោ ។

ឧទ្ទាន

ហត្ថិទាយកភេក្ខកបតាន ១ ឧបនិទាយកភេក្ខកបតាន ១ សត្តុ-សញ្ញាកភេក្ខកបតាន ១ ឯកសញ្ញាកភេក្ខកបតាន ១ វិសសញ្ញ-កភេក្ខកបតាន ១ សន្ធិភេក្ខកបតាន ១ កាលវណ្ណទាយកភេក្ខ-កបតាន ១ អក្កសញ្ញាកភេក្ខកបតាន ១ សង្ឃិទាយកភេក្ខក-បតាន ១ ឧបនិកាយភេក្ខកបតាន ១ ទានភាព ៩៦ ។

ចប់ ហត្ថិវគ្គ ទី ៦ ។

ទេវីសតិមោ អាលម្ពនទាយកវគ្គោ

បឋមំ អាលម្ពនទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៦១) អត្ថទស្សិស្ស ភគវតោ លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ

អាលម្ពនំ មយា ទិន្នំ ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ ។
ធរណឹ បដិបជ្ជាមិ វិបុលំ សាគរប្បរំ
បាណេសុ ច ឥស្សរិយំ វត្តេមិ វសុធាយ ច ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
ឥតោ ទ្វេសដ្ឋិកប្បម្ហិ ចតុរោ អាសឹសុ ខត្តិយា
ឯកាបស្សិតនាមា តេ ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អាលម្ពនទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អាលម្ពនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អាលម្ពនទាយកវគ្គ ទី ២៣

អាលម្ពនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១

(១៦១) ខ្ញុំបានថ្វាយបង្អែកដៃ ដល់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមអត្ថទស្សី ជាច្បងក្នុងលោក ទ្រង់នឹងនឹង ជាធំជាងពួកសត្វជើងពីរ ជាតាទិបុគ្គល ។ ខ្ញុំគ្រប់គ្រងនូវផែនដីដ៏ទល់នឹងសាគរ ញុំាងឥស្សរិយយសឲ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងពួកសត្វផង លើផែនដីផង ។ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញកិលេសទាំងឡាយហើយ គាស់រំលើងភពទាំងពួងចោលហើយ បានដល់វិជ្ជា ៣ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ព្រោះកុសលកម្មនេះ ។ ក្នុងកប្បទី ៦២ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៤ អង្គ ព្រះនាមឯកាបស្សិតៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអាលម្ពនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អាលម្ពនទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ អជិនទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៦៦] ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ គណសត្ថារកោ អហំ

អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ អាហុតីនំ បដិគ្គហំ ។
ចម្មខណ្ឌំ មយា ទិន្នំ សិខិនោ លោកពន្ធុនោ
តេន កម្មេន ទិបទិន្ទ លោកជេដ្ឋ នរាសភ ។
សម្បត្តី អនុភោត្វាន កិលេសេ ឈាបយឹ អហំ
ធារេមិ អន្តិមំ ទេហំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ អជិនំ យំ អទាសហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ អជិនស្ស ឥទំ ផលំ ។
ឥតោ បញ្ចាសកេ កប្បេ រាជា អាសឹ សុទាយកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

អជិនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

[១៦៦] ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាបុរសអ្នកក្រាលកម្រាលសម្រាប់គណៈ បានឃើញព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាសចាកធូលីគឺកិលេស គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ។ ខ្ញុំបានថ្វាយកំណាត់ស្បែកខ្លា ដល់ព្រះសិខីជាលោកពន្ធុ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាច្បងក្នុងលោក ជានរាសភៈ ខ្ញុំបានទទួលនូវសម្បត្តិ ហើយដុតបំផ្លាញ នូវពួកកិលេស ដោយកម្មនោះ ខ្ញុំទ្រទ្រង់នូវកាយជាទីបំផុត ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយស្បែកខ្លា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយស្បែកខ្លា ។ ក្នុងកប្បទី ៥០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសុទាយកៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ទុតិយំ ទេវធនិយត្ថេរាបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អធិឆាយតោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អធិឆាយតត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ ទេវធនិយត្ថេរាបទានំ

(១៦៣) ចិតលុត្តោ ធុវេ អាសិំ អរញ្ញេ កាននេ អហំ
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ អាហុតីនំ បដិគ្គហំ ។
មំសបេសិ មយា ទិន្នា វិបស្សិស្ស មហេសិនោ
សទេវកស្មិំ លោកស្មិំ ឥស្សរំ ការយាមហំ ។
ឥមិនា មំសទានេន រតនំ និព្វត្តេ មម
ទុវេ មេ រតនា លោកេ និជ្ជមស្ស ខត្តិយា ។
តេហំ សព្វេ អធិគោមិ(១) មំសទានស្ស បត្តិយា
គត្តញ្ច មុទុកំ មយ្ហំ បញ្ញា និបុណវេទិនី ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ មំសមទទិំ តទា(២)
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ មំសទានស្សិទំ ផលំ ។

---
១ ម. អធិគោមិ ។ ២ ម. សហំ ។

ទេវធនិយត្ថេរាបទាន ទី ២

បានឮថា ព្រះអធិឆាយតត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អធិឆាយតត្ថេរាបទាន ។

ទេវធនិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

(១៦៣) ក្នុងកាលមុន ខ្ញុំកើតជាព្រានព្រៃនៅក្នុងព្រៃធំ បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាសចាកធូលីគឺកិលេស គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ។ ខ្ញុំបានថ្វាយដុំសាច់ដល់ព្រះវិបស្សីមហេសី ខ្ញុំបាននូវឥស្សរភាព ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក ។ នេះឯងកើតឡើងសម្រាប់ខ្ញុំ ដោយការថ្វាយនូវសាច់នេះ នេះកែវទាំងពីរក្នុងលោក កើតឡើងដល់ខ្ញុំ ដោយចំណែក នៃផលបុណ្យ ។ ខ្ញុំត្រេកសប្បាយក្នុងលោកទាំងអស់នោះ ដោយចំណែកនៃការថ្វាយសាច់ ខ្លួនរបស់ខ្ញុំទន់ភ្លន់ ទាំងបញ្ញា (របស់ខ្ញុំ) ក៏ជាប្រាជ្ញាឈ្លាសវៃ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយសាច់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ៌តិ នេះជាផលនៃមំសទាន ។

ឥតោ ចតុត្ថកេ កប្បេ ឯកោ អាសឹ ជនាធិបោ
មហារោហិតនាមោ សោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ទ្វេរតនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ទ្វេរតនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។
ទសមំ ភាណវារំ ។

ចតុត្ថំ អារក្ខទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៦៦) សិទ្ធត្ថស្ស ភគវតោ វេទិកា ការិតា[១] មយា
អារក្ខោ ច មយា ទិន្នោ សុគតស្ស មហេសិនោ ។
តេន កម្មវិសេសេន ន បស្សេ[២] ភយភេរវំ
កុហិញ្ចិ ឧបបន្នស្ស តាសោ មយ្ហំ ន វិជ្ជតិ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ វេទឹ ការយឹ បុរេ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ វេទិកាយ ឥទំ ផលំ ។

---

១ ម. បរ[illegible]បិតា ។ ២ ម. ន បស្សឹ ។

ក្នុងកប្បទី ៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំនោះបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ជាធំជាងជន ព្រះនាមមហារោហិត ទ្រង់មាន កម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះទ្វេរតនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ទ្វេរតនិយត្ថេរាបទាន ។
ចប់ ភាណវារៈ ទី ១០ ។

អារក្ខទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤

(១៦៦) ខ្ញុំឲ្យគេធ្វើបង្កាន់ដៃ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ មួយទៀត ខ្ញុំថ្វាយការរក្សាចំពោះព្រះសុគត មហេសី ។ ដោយផលនៃកម្មពិសេសនោះ ខ្ញុំមិនដែលឃើញភ័យ ដែលគួរខ្លាចទេ ខ្ញុំដែលកើតក្នុងទីណា ៗ មិនដែលមាន សេចក្តីតក់ស្លុតឡើយ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានឲ្យគេធ្វើបង្កាន់ដៃ ថ្វាយព្រះពុទ្ធក្នុង កាលមុន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃបង្កាន់ដៃ ។

ឥតោ ឆដ្ឋិ កប្បម្ហិ អចលេស្សនសនាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អព្ភញ្ជនទាយកោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អព្ភញ្ជនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ ចតុត្ថំ ។

បញ្ចមំ អព្យាធិកត្ថេរាបទានំ

(១៤៨) វិបស្សិស្ស ភគវតោ អគ្គិសាលំ អទាសហំ
ព្យាធិតានញ្ច អាវសំ ឧណ្ហោទកបដិគ្គហំ ។
តេន កម្មេន យំ មយ្ហំ អត្តភាវោ សុនិម្មិតោ
ព្យាធាហំ នាភិជានាមិ បុញ្ញកម្មស្សិទំ ផលំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សាលមទទិំ តទា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ អគ្គិសាលាយិទំ ផលំ ។

ក្នុងកប្បទី ៦ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមអចលេស្សនៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអព្ភញ្ជនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អព្ភញ្ជនទាយកត្ថេរាបទាន ។

អព្យាធិកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(១៤៨) ខ្ញុំបានថ្វាយរោងភ្លើង ដល់ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមវិបស្សីផង បានប្រគេនរោងសម្រាប់ទទួលទឹកក្តៅដល់ភិក្ខុដែលមានជម្ងឺផង ។ អត្តភាពរបស់ខ្ញុំដែលបុញ្ញកម្មនិម្មិតល្អហើយ ដោយកម្មណា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ជម្ងឺដោយកម្មនោះ នេះជាផលនៃបុញ្ញកម្ម ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយរោងភ្លើង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃរោងភ្លើង ។

ឥតោ ច សត្តមេ កប្បេ ឯកោ អាសឹ ជនាធិបោ(១)

សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អព្យាធិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អព្យាធិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ វកុលបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(១៦៦)នារទោ(២) ឥតិ មេ នាមំ កស្សបោ ឥតិ មំ វិទូ

អទ្ទសំ សមណានគ្គំ វិបស្សឹ ទេវសក្កតំ

អនុព្យញ្ជនធរឹ(៣) ពុទ្ធំ អាហុតីនំ បដិគ្គហំ

វកុលបុប្ផំ(៤) បគ្គយ្ហ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

១ឱ. ឯកោសឹ មនុជាធិបោ ។ ២ឱ. នារទោ ។ ៣ ម. អនុព្យញ្ជនធរំ ។ ៤ ម. ពកុលបុប្ផំ

កាលពីកប្បទី ៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ជាធំជាងជនទាំងពួង ប្រកបដោយរតនៈ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអព្យាធិកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អព្យាធិកត្ថេរាបទាន ។

វកុលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

(១៦៦) ខ្ញុំឈ្មោះនារទៈ តែគេស្គាល់ខ្ញុំថាកស្សបៈ ខ្ញុំបានឃើញព្រះវិបស្សីសម្ពុទ្ធ ជាកំពូលនៃពួកសមណៈ ដែលទេវតានិងមនុស្សសក្ការៈហើយ ជាព្រះពុទ្ធ ទ្រទ្រង់នូវអនុព្យញ្ជនៈ ទ្រង់ទទួលនូវគ្រឿងបូជា ខ្ញុំយកផ្កាពិកុលបូជាដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ។ កាលពីកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

ចតុសត្តតិតោ កប្បេ ភេមសោ នាម ខត្តិយោ
អាមុក្កមាលាភរណោ សយោគ្គពលវាហនោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កិង្កណិបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កិង្កណិបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ សោវណ្ណកិង្កណិយត្ថេរាបទានំ

(១៦៧) ឧយ្យានភូមឹ និយ្យន្តោ អទ្ទសំ លោកនាយកំ
វដំសកំ គហេត្វាន សោវណ្ណំ សាធុនិម្មិតំ ។
សីឃំ ករោ សមារុយ្ហ ហត្ថិក្ខន្ធគតោ អហំ
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ សិខិនោ លោកពន្ធុនោ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ(១) ផលំ ។
សត្តវីសេ ឥតោ កប្បេ ឯកោ អាសឹ ជនាធិបោ
មហាបតាបោ នាមេន ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។

---
១ ឱ. ពុទ្ធបូជាយិទំ ។

ក្នុងកប្បទី ៧៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាក្សត្រព្រះនាម ភេមសៈ ពាក់គ្រឿងប្រដាប់និងគ្រឿងកម្រង ប្រកបដោយយាននិងពលពាហនៈ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកិង្កណិបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កិង្កណិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

សោវណ្ណកិង្កណិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

(១៦៧) ខ្ញុំដើរទៅកាន់ទីឧទ្យាន បានឃើញព្រះលោកនាយក គឺកាន់ផ្កាប្រដាប់ក្បាលធ្វើដោយមាស ដែលគេធ្វើយ៉ាងល្អហើយ ។ ខ្ញុំដើរទៅដោយស្រួល ឡើងជិះលើកដំរី ហើយបូជាផលព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមសិខី ជាលោកពន្ធុ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ជាធំជាងជន ព្រះនាមមហាបតាបៈ ប្រកបដោយកម្លាំងច្រើន ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សោវណ្ណវដំសកិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សោវណ្ណវដំសកិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ មិញ្ជវដំសកិយត្ថេរាបទានំ

(១៦៨) និព្វុតេ លោកនាថម្ហិ   សិខិម្ហិ វទតំ វរេ
វដំសកេហិ អាកិណ្ណំ   ពោធិមណ្ឌំ អការយិំ ។
ឯកត្តិំសេ ឥតោ កប្បេ   យំ បូជមករិំ តទា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ   ពោធិបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ ចត្តឹសតិកប្បេ   អហុ មេឃព្ភនាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសោវណ្ណវដំសកិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សោវណ្ណវដំសកិយត្ថេរាបទាន ។

មិញ្ជវដំសកិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

(១៦៨) កាលព្រះលោកនាថព្រះនាមសិខី ប្រសើរជាងពួកអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំបានធ្វើការបូជាដើមពោធិព្រឹក្ស ដែលដាសដោយផ្កា ប្រដាប់ក្បាល ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើបូជាដោយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៦៦ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមមេឃព្ភៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មិញ្ជវដំសកិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មិញ្ជវដំសកិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ សុកតាវេឡិយត្ថេរាបទានំ

(១៤៨) អសិតោ នាម នាមេន មាលាការោ អហំ តទា
អាវេឡំ បគ្គហេត្វាន រញ្ញោ ទាតុំ វជាមហំ ។
អសម្បត្តោម្ហិ រាជានំ អទ្ទសំ សិខិនាយកំ
ហដ្ឋោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន ពុទ្ធស្ស អភិរោបយិំ ។
ឯកត្តិំសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយិំ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បញ្ចវីសេ ឥតោ កប្បេ រាជា ហោមិ មហព្វលោ
វេភារោ នាម នាមេន ចក្កវត្តី មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សុកតាវេឡិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុកតាវេឡិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បានឮថា ព្រះមិញ្ជវដំសកិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មិញ្ជវដំសកិយត្ថេរាបទាន ។

សុកតាវេឡិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

(១៤៨) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាអ្នកក្រងផ្កា ឈ្មោះអសិតៈ កាន់ក្រងផ្កាប្រដាប់ក្បាលដើរទៅ ដើម្បីនឹងថ្វាយស្ដេច ។ ខ្ញុំមិនទាន់ដល់ស្ដេច ក៏បានឃើញព្រះសិខីនាយក ខ្ញុំមានចិត្តត្រេកអរ ក៏បូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ដោយចិត្តរីករាយ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមវេភារៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុកតាវេឡិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុកតាវេឡិយត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ ឯកវន្ទិយត្ថេរាបទានំ

(១៣០) ឥសភំ បវរំ វីរំ   វេស្សភុំ វិជិតាវិនំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ   ពុទ្ធសេដ្ឋំ អវន្ទហំ ។
ឯកត្តិំសេ ឥតោ កប្បេ   យំ កម្មមករិំ តទា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ   វន្ទនាយ ឥទំ ផលំ ។
ចតុទ្ទសិតោ កប្បម្ហិ   វិកតោ នាម ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកវន្ទិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកវន្ទិយត្ថេរស្ស អបទានំ ទសមំ ។

ឯកវន្ទិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

(១៣០) ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយបង្គំព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ព្រះនាមវេស្សភូ ជាឥសភៈដ៏ប្រសើរ ទ្រង់មានព្យាយាម ទ្រង់ឈ្នះមារ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយបង្គំ ។ ក្នុងកប្បទី ១៤ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមវិកតៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកវន្ទិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកវន្ទិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

អាលម្ពនញ្ច អជិនំ ធំសនារញ្ច ធាយតោ
អក្បាធិវញ្ចុលសោណ្ណំ មិញ្ចំ អាវេឡវត្ថុំ
បញ្ចបញ្ញាស គាថាយោ គណិកា អត្ថទស្សិហិតិ ។

អាលម្ពនតាយកវគ្គោ តេវីសតិមោ ។

ឧទ្ទាន

ការលម្ពនតាយកន្ទុកបតាន ១ អជិនតាយកន្ទុកបតាន ១ ខ្សែកន្ទិយកន្ទុកបតាន ១ កាណ្ឌុតាយកន្ទុកបតាន ១ អក្បា- ធិកន្ទុកបតាន ១ វិក្រុលបត្តិយកន្ទុកបតាន ១ សោណ្ណៃ- ជំសកិយកន្ទុកបតាន ១ មិញ្ចខ្សែជំសកិយកន្ទុកបតាន ១ សុក- តាវេឡ្យិយកន្ទុកបតាន ១ ឯកវត្ថុតិយកន្ទុកបតាន ១ ជាន គាថា ៥៥ ដែលពួកអ្នកប្រាជ្ញ ឃើញនូវប្រយោជន៍បានកប់ ហើយ ។

ចប់ អាលម្ពនតាយកវគ្គ ទី ២៣ ។

បញ្ចវីសោ ឧទកាសនទាយិវគ្គោ

បឋមំ ឧទកាសនទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៣១) អារាមទ្វារា និក្ខម្ម ផលកំ សន្ថរឹ អហំ
ឧទកញ្ច ឧបដ្ឋាសឹ ឧត្តមត្ថស្ស បត្តិយា ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ អាសនេ ឧទកេ ផលំ ។
ឥតោ បណ្ណរសេ កប្បេ អភិសាមសមវ្ហយា
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧទកាសនទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧទកាសនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទកាសនទាយិវគ្គ ទី ២៥

ឧទកាសនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១

(១៣១) ខ្ញុំចេញទៅអំពីទ្វារអារាម បានក្រាលបន្ទះក្តារផង តម្កល់ទឹកទុកផង ដើម្បីសម្រេចប្រយោជន៍ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃអាសនៈនិងទឹក ។ ក្នុងកប្បទី ១៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមអភិសាមៈ ប្រកបបរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧទកាសនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧទកាសនទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ ភាជនទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៣៦) នគរេ ពន្ធុមតិយា កុម្ភការោ អហំ តទា
ភាជនំ អនុបាទាសឹ ភិក្ខុសង្ឃស្ស តាវទេ ។
ឯកនវុតិតោ កប្បេ ភាជនំ អនុបាទយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ភាជនស្ស ឥទំ ផលំ ។
តេបញ្ញាសេ ឥតោ កប្បេ អនន្តជាលិនាមកោ(១)
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ភាជនទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ភាជនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ ទុតិយំ ។

តតិយំ សាលបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(១៣៧) អរុណវតិយា នគរេ អហោសឹ បូវិកោ តទា
មម ទ្វារេន គច្ឆន្តំ សិខិនំ អទ្ទសំ ជិនំ ។

---
១ ម. អនន្តជាលិនាមកោ ។

ភាជនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

(១៣៦) កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាជាងស្មូនឆ្នាំង នៅក្នុងក្រុងពន្ធុមតី បានប្រគេនភាជន៍ដល់ភិក្ខុសង្ឃ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានប្រគេនភាជន៍ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃភាជន៍ ។ ក្នុងកប្បទី ៥៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមអនន្តជាលិ ប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះភាជនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ភាជនទាយកត្ថេរាបទាន ។

សាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

(១៣៧) កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាអ្នកធ្វើនំ នៅក្នុងក្រុងអរុណវតី បានឃើញព្រះជិនស្រី ព្រះនាមសិខី ស្តេចនិមន្តតាមទ្វាររបស់ខ្ញុំ ។

ពុទ្ធស្ស ឆត្តំ បគ្គយ្ហ សាលបុប្ផំ អធារយិំ
សន្តគតស្ស ពុទ្ធស្ស វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយិំ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ សាលបុប្ផស្សិទំ ផលំ ។
ឥតោ ចុទ្ទសកប្បម្ហិ អហោសិ អមិតញ្ញាណោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សាលបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សាលបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ តតិយំ ។

ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានទទួលបាត្ររបស់ព្រះពុទ្ធ ហើយថ្វាយ ផ្កាសាលព្រឹក្ស ដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ដែលកំពុងស្ដេចទៅតាម ផ្លូវនៃព្រះសាស្ដា ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃផ្កាសាលព្រឹក្ស ។ ក្នុងកប្បទី ១៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមអមិតញ្ញាណ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសាលបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ចតុត្ថំ កិលញ្ជទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៣៤) តិវរាយំ បុរេ រម្មេ នឡការោ អហំ តទា ។
សិទ្ធត្ថេ លោកបជ្ជោតេ បសន្នា ជនតា តហិំ ។

កិលញ្ជទាយកត្ថេរាបទានទី ៤

(១៣៤) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាអ្នកធ្វើស្មុកផែង នៅក្នុងនគរតិវរា ជាទីរមណីយដ្ឋាន ពួកជនបានជ្រះថ្លាចំពោះព្រះសិទ្ធត្ថសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គប្រទីបនៃលោក ក្នុងនគរនោះ ។

បូជត្ថំ លោកនាថស្ស កិលញ្ជំ បរិយេសតិ
កុដ្ដុជ្ជំ ការេន្តានំ កិលញ្ជំ អទទឹ អហំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ កិលញ្ជស្ស ឥទំ ផលំ ។
សត្តសត្តតិកប្បម្ហិ ឯកោ អាសិ ជលទ្ធរោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡាភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កិលញ្ជទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កិលញ្ជទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ វេទិការកត្ថេរាបទានំ

(១៣៨) វិបស្សិនោ ភគវតោ ពោធិយា បាទឧត្តមេ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ ការេសិំ វេទិកំ អហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ ការេសិំ វេទិកំ អហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ វេទិកាយ ឥទំ ផលំ ។

ប្រជុំជនស្វែងរកកន្ទេល ដើម្បីបូជាព្រះលោកនាថ ខ្ញុំបានឲ្យកន្ទេលដល់ពួកជនអ្នកធ្វើកុដិបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃកន្ទេល ។ ក្នុងកប្បទី ៧៧ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមជលទ្ធរៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកិលញ្ជទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កិលញ្ជទាយកត្ថេរាបទាន ។

វេទិការកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(១៣៨) ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានឲ្យគេធ្វើរងៀង ត្រង់ដើមពោធិព្រឹក្ស ដ៏ប្រសើរ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានឲ្យគេកសាងរងៀង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃរងៀង ។

ឥតោ ឯកាទសេ កប្បេ អហោសិំ សុរិយស្សមោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វេទិការកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វេទិការកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ វណ្ណការកត្ថេរាបទានំ

(១៣៦) នគរេ អរុណវតិយា វណ្ណការោ អហំ តទា
ចេតិយេ ទុស្សភណ្ឌានិ នានាវណ្ណំ រជេសហំ(១) ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ វណ្ណំ រជយឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ វណ្ណទានស្សិទំ ផលំ ។
ឥតោ តេវីសតិកប្បេ វណ្ណសមសមាហ្វយោ(២)
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។

១ ម. រជិំ អហំ ។ ២ ម. វណ្ណសមនាមកោ ។

ក្នុងកប្បទី ១១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសុរិយស្សមៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវេទិការកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វេទិការកត្ថេរាបទាន ។

វណ្ណការកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(១៣៦) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាជាងជ្រលក់ ក្នុងក្រុងអរុណវតី ខ្ញុំបានជ្រលក់គ្រឿងប្រដាប់ដាក់សំពត់ ក្នុងចេតិយ ឲ្យមានពណ៌ផ្សេងៗ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានជ្រលក់ពណ៌ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃវណ្ណទាន ។ ក្នុងកប្បទី ២៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមវណ្ណ-សមៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វណ្ណការកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វណ្ណការកត្ថេរស្ស អបទានំ ឆដ្ឋំ ។

សត្តមំ បិយាលបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(១៣៧) មិគលុទ្ទោ បុរេ អាសឹ អរញ្ញេ កាននេ អហំ
បិយាលំ បុប្ផិតំ ទិស្វា   គតមគ្គេ ខិបឹ អហំ ។
ពុទ្ធស្ស ចត្តំ ចក្កុយ្ហ   បិយាលបុប្ផមាសហំ
មគ្គេ គតស្ស ពុទ្ធស្ស   វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវណ្ណការកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វណ្ណការកត្ថេរាបទាន ។

បិយាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

(១៣៧) ក្នុងកាលមុន ខ្ញុំបានកើតជាព្រានម្រឹគ នៅក្នុងព្រៃធំ បានឃើញដើមព្រយីងដែលមានផ្ការីក កំពុងខសាច ទៅព្រងើផ្សើរ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានកាន់យកផ្លូវ របស់ព្រះពុទ្ធ ហើយបាចផ្កាព្រយីងដល់ព្រះពុទ្ធ ដែលទ្រង់គង់ដំណើរក្នុងផ្លូវ (នោះ) ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពិឡាលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពិឡាលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ អម្ពយាគុទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៣៤] សកោ សិប្បេ អបក្កន្តោ អគមំ កាននំ អហំ
សម្ពុទ្ធំ យន្តំ ទិស្វាន អម្ពយាគុំ អទាសហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ អម្ពយាគុស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អម្ពយាគុទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អម្ពយាគុទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បានឮថា ព្រះពិឡាលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពិឡាលទាយកត្ថេរាបទាន ។

អម្ពយាគុទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

[១៣៤] ខ្ញុំមានសេចក្តីរឹងត្អឹង ក្នុងសិល្បៈរបស់ខ្លួន បានដើរទៅក្នុងព្រៃធំ ខ្ញុំឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ កំពុងធ្វើដំណើរទៅ ក៏ថ្វាយនូវការបូជាដោយផ្លែស្វាយ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាដោយផ្លែស្វាយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអម្ពយាគុទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អម្ពយាគុទាយកត្ថេរាបទាន ។

នវមំ ជគតិការកត្ថេរាបទានំ

(១៥៩) និព្វុតេ លោកនាថម្ហិ អត្ថទស្សីនរុត្តមេ
ជគតី ការិតា មយ្ហំ ពុទ្ធស្ស ថូបមុត្តមេ[១] ។
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ យំ កម្មមការី តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ជគតិយា ឥទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ជគតិការកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ជគតិការកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ ភិសិទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៦០) កម្មារោហំ បុរេ អាសឹ តិវរាយំ បុរុត្តមេ
ឯកា ភិសិ មយា ទិន្នា សយម្ភុំ អបរាជិតំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ភិសិមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ភិសិទានស្សិទំ ផលំ ។

---

១ ឱ. បសន្នចិត្តោ សុមនោ ជគតិ ការិតា មយា [illegible] ។

ជគតិការកត្ថេរាបទាន ទី ៩

(១៥៩) កាលព្រះអត្ថទស្សីជាលោកនាថ ទ្រង់ប្រសើរជាងពួកនរៈ ព្រះអង្គបរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំបានឲ្យគេជម្រះផែនដី ត្រង់កន្លែងព្រះស្តូបដ៏ប្រសើរ របស់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ១,៨០០ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផែនដី ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះជគតិការកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ជគតិការកត្ថេរាបទាន ។

ភិសិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០

(១៦០) ក្នុងកាលមុន ខ្ញុំកើតជាជាងដែក ក្នុងក្រុងតិវរា ជាបុរីដ៏ប្រសើរ ខ្ញុំបានថ្វាយកាំបិតព្រាមួយ ដល់ព្រះសយម្ភូ ទ្រង់ឈ្នះកិលេស ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយកាំបិតព្រា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយកាំបិតព្រា ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វាសិទាយកោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វាសិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ ទសមំ ។

ឧទ្ទានំ

ឧទកាសនំ ភាជនំយោ សាលបុប្ផី កិលញ្ជកោ(១)

វេទិកា វណ្ណការោ ច បិយាលអម្ពយាគតោ

ជគតី វាសិទាយី(២) ច គាថា តឹស ច អដ្ឋ ចាតិ ។

ឧទកាសនវគ្គោ ឆព្វីសោ ។

---

១ ម. ឧទកាសនភាជនំ សាលបុប្ផំ កិលញ្ជកោតិ សព្វត្ថបោត្ថកេ ទិស្សតិ ។ ២ ម. វាសិកោ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវាសិទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វាសិទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

ឧទកាសនទាយកត្ថេរាបទាន ១ ភាជនទាយកត្ថេរាបទាន ១ សាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ កិលញ្ជទាយកត្ថេរាបទាន ១ វេទិការកត្ថេរាបទាន ១ វណ្ណការកត្ថេរាបទាន ១ បិយាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ អម្ពយាគទាយកត្ថេរាបទាន ១ ជគតិការកត្ថេរាបទាន ១ វាសិទាយកត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៣៨ ។

ចប់ ឧទកាសនវគ្គ ទី ២៦ ។

បញ្ចវីសោ តុវរទាយវគ្គោ

បឋមំ តុវរដ្ឋិទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៦១) មិគលុទ្ទោ បុរេ អាសឹ អរញ្ញេ កាននេ អហំ(១)
តំ ទិស្វា តុវរដ្ឋិមាទាយ(២) សង្ឃស្ស អទទឹ អហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ តុវរដ្ឋិស្សិទំ ផលំ(៣) ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តុវរដ្ឋិទាយកោ(៤) ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តុវរដ្ឋិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ នាគកេសរិយត្ថេរាបទានំ

(១៦២) ធនុំ អទ្វេជ្ឈំ(៥) កត្វាន វនមជ្ឈោគហឹ អហំ
កេសរំ ឱគតំ ទិស្វា បតបត្តំ(៦) សមុដ្ឋិតំ ។
ឧភោ ហត្ថេហិ បគ្គយ្ហ សិរេ កត្វាន អញ្ជលឹ
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ តិស្សស្ស លោកពន្ធុនោ ។

---

១ ម. កាននេ ហំ ។ ២ ម. ភិត្វា តុវរមាលាយ ។ ៣ ម. តុវរស្ស ឥទំ ផលំ ។ ៤ ម. តុវរទាយកោ ។ ៥ ម. អទ្វេជ្ឈំ ។ ៦ ម. បតបត្តំ ។

តុវរទាយវគ្គ ទី ២៥

តុវរដ្ឋិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១

(១៦១) កាលពីមុន ខ្ញុំកើតជាព្រានម្រឹគ នៅក្នុងព្រៃធំ ខ្ញុំបានឃើញផ្លែក្ដាន់ញានោះ មានសម្បុរក្រហម ហើយនាំយកទៅប្រគេនដល់ព្រះសង្ឃ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃគ្រាប់ក្ដាន់ញាណ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតុវរដ្ឋិទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តុវរដ្ឋិទាយកត្ថេរាបទាន ។

នាគកេសរិយត្ថេរាបទាន ទី ២

(១៦២) ខ្ញុំធ្វើធ្នូមិនឲ្យមានគូហើយ ដើរចូលទៅក្នុងព្រៃ បានឃើញដើមខ្ទឹង មានផ្កាកេតុ ដែលតាំងឡើងទាន ពុនតាំង ខ្ញុំកាន់យកដោយដៃទាំងពីរ ធ្វើអញ្ជលីលើត្បូង បានបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមតិស្សៈ ជាលោកពន្ធុ ។

ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ(១)
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
សត្តសត្តតិតេ កប្បេ សរោត្ថរណនាមកោ(២)
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា នាគកេសរិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

នាគកេសរិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ នឡិនកេសរិយត្ថេរាបទានំ

(១៦៣) ជាតស្សរស្ស វេមជ្ឈេ វសាមិ ជលកុក្កុដោ
អទ្ទសំ ទេវទេវំ គច្ឆន្តំ អនិលញ្ជសេ ។
តុណ្ឌេន កេសរឹ(៣) គយ្ហ វិប្បសន្នេន ចេតសា
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ តិស្សស្ស លោកពន្ធុនោ ។

---

១ ឧ. ពុទ្ធមភិបូជយឹ ។ ២ ឧ. តេសត្តតិម្ហិ កប្បម្ហិ សត្តកេសរនាមកា ឯកេ ឆេហ ចក្កវត្តិនោ ។ ៣ ឧ. កេសរំ ។

ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៧៧ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសរោត្ថរណៈ ប្រកបដោយរតនៈ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនាគកេសរិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ នាគកេសរិយត្ថេរាបទាន ។

នឡិនកេសរិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

(១៦៣) ក្នុងកាលមុន ខ្ញុំកើតជាសត្វមាន់ទឹក នៅក្នុងកណ្តាលជាតស្រះ កាលនោះខ្ញុំបានឃើញ (ព្រះសម្ពុទ្ធ) ជាទេវតាដ៏ប្រសើរ កំពុងស្តេចយាងទៅតាមផ្លូវអាកាស ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានពាំយកកេសរ (ផ្កាឈូក) ដោយចំពុះ ហើយបូជាចំពោះព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមតិស្សៈ ជាលោកពន្ធុ ។

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
តេសត្តតិម្ហិ កប្បម្ហិ សត្តបត្តសនាមកោ(១)
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា នឡិនកេសរិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

នឡិនកេសរិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ចតុត្ថំ វិធូបនិយត្ថេរាបទានំ

(១៤៤) ខីណាសវសហស្សេហិ និយ្យាតិ លោកនាយកោ

វិធូបនំ ទត្វាន ពុទ្ធស្ស អភិវាទយឹ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

១ ឱ. សត្តកេសរនាមកោ ។

ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៧៣ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសត្តបត្តៈ ប្រកបព្រមដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនឡិនកេសរិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ នឡិនកេសរិយត្ថេរាបទាន ។

វិធូបនិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

(១៤៦) ព្រះលោកនាយក ទ្រង់ធ្វើពុទ្ធដំណើរ ជាមួយនឹងព្រះខីណាស្រពមួយពាន់អង្គ ខ្ញុំកាន់យកផ្លិតវីព្រឹក្សទៅបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពិម្ពិជាលិយោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពិម្ពិជាលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ កុដិធូបកត្ថេរាបទានំ

(១៦៩) សិទ្ធត្ថស្ស ភគវតោ អហោសិំ កុដិគោបកោ

កាលេន កាលំ ធូបេសិំ(១) បសន្នោ សេហិ បាណិភិ ។

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករិំ តទា

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ធូបទានស្សិទំ(២) ផលំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កុដិធូបកោ(៣) ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កុដិធូបកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ធូបេសិំ ។ ២ ម. ធូបទានស្សិទំ ។ ៣ ឧ. កុដិធូបកោ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពិម្ពិជាលិយត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពិម្ពិជាលិយត្ថេរាបទាន ។

កុដិធូបកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(១៦៩) ខ្ញុំជាអ្នករក្សាកុដិ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ខ្ញុំជាអ្នកមានចិត្តជ្រះថ្លា បានដុតធូបដោយដៃរបស់ខ្លួន តាមកាលដ៏គួរ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃធូបទាន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកុដិធូបកត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កុដិធូបកត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ បត្តទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៦៦) បរមេន ទមថេន សិទ្ធត្ថស្ស មហេសិនោ

បត្តាធារំ មយា ទិន្នំ ឧជុភូតស្ស តាទិនោ ។

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បត្តាធារស្សិទំ ផលំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បត្តទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បត្តទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ ធាតុបូជកត្ថេរាបទានំ

(១៦៧) និព្វុតេ លោកនាថម្ហិ សិទ្ធត្ថេ ទិបទុត្តមេ

ឯកធាតុ មយា លទ្ធា ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ ។

បត្តទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(១៦៦) ខ្ញុំមានចិត្តត្រេកអរ ជើងក្រលែង បានប្រគេនបាត្រ ដល់ព្រះមហេសី ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ មានព្រះទ័យត្រង់ មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានឲ្យទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយបាត្រ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបត្តទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បត្តទាយកត្ថេរាបទាន ។

ធាតុបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៧

(១៦៧) កាលព្រះលោកនាថ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ឧត្តមជាងពួកនរៈ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំបានព្រះធាតុមួយអង្គ របស់ព្រះសិទ្ធត្ថៈ ព្រះអង្គប្រសើរជាងសត្វជើងពីរ ជាតាទិបុគ្គល ។

តាហំ វាចំ កថេត្វាន ពុទ្ធស្ស ទិបទុត្តមោ
បញ្ចវស្សេ បរិចរឹ ភិដ្ឋត្តំ នរុត្តមំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ធាតុមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ធាតុបដ្ឋហនេ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ធាតុបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ធាតុបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ សត្តសត្តលិបុប្ផបូជកត្ថេរាបទានំ

[១៦៨] សត្ត សត្តលិបុប្ផានិ សីសេ កត្វានហំ តទា
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ វេស្សភុម្ហិ នរុត្តមេ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បុប្ផបូជាយិទំ ផលំ ។

ខ្ញុំកាន់យកព្រះធាតុនោះ របស់ព្រះពុទ្ធជាផៅពង្ស នៃព្រះអាទិត្យ ហើយបម្រើ អស់ ៥ ឆ្នាំ ដូចកាលបម្រើព្រះអង្គជាបុគ្គលឧត្តម ជាពីដើមនោះ កាលទ្រង់គង់ព្រះជន្មនៅឡើយដែរ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាព្រះធាតុ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបម្រើព្រះធាតុ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះធាតុបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ធាតុបូជកត្ថេរាបទាន ។

សត្តសត្តលិបុប្ផបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៨

[១៦៨] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានក្រងផ្កាម្លិះរួតទាំងឡាយ ៧ កម្រង ដាក់លើក្បាល ហើយបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវេស្សភូ ព្រះអង្គប្រសើរជាងនរៈ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាផ្កា ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សត្តសត្តលិបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សត្តសត្តលិបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ ពិម្ពិជាលបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(១៨៤) បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សយម្ភូ អគ្គបុគ្គលោ

ចតុសច្ចំ បកាសេន្តោ ទីបេសិ(១) អមតំ បទំ ។

ពិម្ពិជាលកបុប្ផានិ បុថុ គណ្ហិត្វានហំ

ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ ទ្វិបទិន្ទស្ស តាទិនោ ។

អដ្ឋសដ្ឋិតោ កប្បេ ចតុរោ កិញ្ជកេសរា

សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ម. ទីបេតិ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសត្តសត្តលិបុប្ផិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សត្តសត្តលិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ពិម្ពិជាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

(១៨៤) ព្រះជិនស្រីសយម្ភូ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាអគ្គបុគ្គល ទ្រង់ប្រកាសនូវសច្ចៈ ៤ សម្តែងនូវអមតបទ គឺព្រះនិព្វាន ។ គ្រានោះ ខ្ញុំកាន់ផ្កាពិម្ពិជាលក្រញូមានប្រមាណច្រើន បូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាតាទិបុគ្គល ។ ក្នុងកប្បទី ៦៨ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៤ ជាតិ ព្រះនាមកិញ្ជកេសរៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិម្ពិជាលបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិម្ពិជាលបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ ទុកូលទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៨០) កកុសន្ធោ នាម នាមេន សយម្ភូ អបរាជិតោ
វនា(១) និក្ខមិត្វាន អនុប្បត្តោ មហានទឹ ។
ទុកូលកំ គហេត្វាន សយម្ភុស្ស អទាសហំ
សំយតស្សុជុភូតស្ស បសន្នមនសោ អហំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ ទុស្សមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ទុស្សទានស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ទុកូលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ទុកូលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---
១ ម. វិចិតា ។

បានឮថា ព្រះតិម្ពិជាលបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិម្ពិជាលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ទុកូលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០

(១៨០) ព្រះសយម្ភូ ទ្រង់ឈ្នះកិលេស មាននាមថា កកុសន្ធៈ ស្តេចចេញអំពីព្រៃធំ បានដល់នូវស្ទឹងធំ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា កាន់យកសំពត់ទុកូល ថ្វាយដល់ព្រះសយម្ភូ ទ្រង់ជាអ្នកសង្រួម មានព្រះហឫទ័យត្រង់ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយសំពត់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃទុស្សទាន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះទុកូលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ទុកូលទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

សុជាតា ច វិសាខា ច ខុជ្ជុត្តរា សាមាវតី

ឧត្តរា សុប្បវាសា ច សុប្បិយា កាតិយានី ច

នកុលមាតា កាឡី ច ឧបាសិកាយោ ទស ។

ឧបាសិកាវគ្គោ ចុទ្ទសមោ ។

ឧទ្ទាន

សុជាតាឯកក្នុងឧបាសិកា ១ វិសាខាឯកក្នុងឧបាសិកា ១ ខុជ្ជុត្តរាឯកក្នុងឧបាសិកា ១ សាមាវតីឯកក្នុងឧបាសិកា ១ ឧត្តរាឯកក្នុងឧបាសិកា ១ សុប្បវាសាឯកក្នុងឧបាសិកា ១ សុប្បិយាឯកក្នុងឧបាសិកា ១ កាតិយានីឯកក្នុងឧបាសិកា ១ នកុលមាតាឯកក្នុងឧបាសិកា ១ កាឡីឯកក្នុងឧបាសិកា ១ មានតែ ១០ ដែលទ្រង់ត្រាស់សរសើរ ជាអគ្គហើយ ។

ចប់ ឧបាសិកាវគ្គ ទី ១៤ ។

ឆព្វីសតិមោ ថោមកវគ្គោ

បឋមំ ថោមកត្ថេរាបទានំ

(១៩១) ទេវលោកេ ឋិតោ សន្តោ វិបស្សិស្ស មហេ-
សិនោ

ធម្មំ សុត្វាន មុទិតោ[១] ឥមំ វាចំ អភាសហំ

នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ នមោ តេ បុរិសុត្តម

ពហុជ្ជនំ តារយសិ ទេសេន្តោ អមតំ បទំ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ វាចំ អភណឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ថោមនាយ ឥទំ ផលំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ថោមកោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ថោមកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. សុណិត្វា មុទិតោ ។

ថោមកវគ្គ ទី ២៦

ថោមកត្ថេរាបទាន ទី ១

(១៩១) ខ្ញុំជាទេវតាឋិតនៅក្នុងទេវលោក បានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះពុទ្ធ ជាមហាឥសី ព្រះនាមវិបស្សី មានចិត្តរីករាយហើយបានពោល នូវពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសអាជានេយ្យ ខ្ញុំសូមនមស្ការ ចំពោះព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសខ្ពង់ខ្ពស់ ខ្ញុំសូមនមស្ការ ចំពោះព្រះអង្គ ព្រះអង្គសំដែងនូវអមតបទ គឺព្រះនិព្វាន រមែងចម្លងជនច្រើន (ឲ្យដល់នូវត្រើយគឺព្រះនិព្វាន) ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានពោលពាក្យ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការសរសើរ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះថោមកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ថោមកត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ ឯកាសនទាយកត្ថេរាបទានំ (*)

(១៩២) វិជហិត្វា ទេវវណ្ណំ សភរិយោ ឥធាគមិ
អធិការំ កត្តុកាមោ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សាសនេ ។
ទេវលោ នាម នាមេន បទុមុត្តរសាវកោ
តស្ស ភិក្ខា មយា ទិន្នា វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមការឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បិណ្ឌបាតស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកាសនទាយកោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកាសនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ ចិតកបូជកត្ថេរាបទានំ

(១៩៣) អានន្ទោ នាម សម្ពុទ្ធោ សយម្ភូ អបរាជិតោ
អរញ្ញេ បរិនិព្វាយិ អមនុស្សម្ហិ កាននេ ។

---

* ភិក្ខទាយកត្ថេរាបទានក្តី ឈ្មោះហៅ ។

ឯកាសនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

(១៩២) ខ្ញុំព្រមទាំងភរិយា បានលះបង់ភេទជាទេវតា ហើយមកកើតក្នុងមនុស្សលោកនេះ ព្រោះប្រាថ្នានឹងធ្វើនូវការកសាងកុសលក្នុងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ មានសាវករបស់ព្រះបទុមុត្តរៈ ឈ្មោះទេវលៈ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយភិក្ខាដល់ព្រះទេវលៈនោះ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃបិណ្ឌបាត ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកាសនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកាសនទាយកត្ថេរាបទាន ។

ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(១៩៣) ព្រះសយម្ភូសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ឈ្នះកិលេស ព្រះនាមអានន្ទ ទ្រង់បរិនិព្វានក្នុងព្រៃធំ ដែលមិនមានមនុស្ស ។

ទេវលោកា ចវិត្វាន   ចិតំ កត្វាន តំ តទា
សរីរំ តត្ថ ឈាបេសិ   សក្ការញ្ច អកាសហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចិតកបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចិតកបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ចតុត្ថំ ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(១៩៤) ហិមវន្តស្សាវិទូរេ   វិកតោ នាម(១) បព្វតោ
តស្ស វេមជ្ឈេ វសតិ   សមណោ ភាវិតិន្ទ្រិយោ ។
ទិស្វាន ឧបសមំ   វិប្បសន្នេន ចេតសា
តីណិ ចម្បកបុប្ផានិ   គហេត្វាន សមោកិរឹ ។

---
១ ម. វិកតោ នាម ។

ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំចុះអំពីទេវលោកមកកើតទីនេះ ធ្វើជើងថ្ករបូជាសរីរៈនៃ ធ្វើសក្ការៈនៃ ក្នុងគ្រានោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចិតកបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ។

ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

(១៩៤) មានភ្នំមួយឈ្មោះវិកតៈ នៅជិតព្រៃហិមពាន្ត មានសមណៈមួយអង្គ មានឥន្ទ្រិយស្រគត់ស្រគំ គង់នៅកណ្តាលភ្នំនោះ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានឃើញសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ របស់សមណៈនោះ ទើបកាន់យកផ្កាចម្បា ៣ ទង ចូលទៅរោយរាយ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចម្បកបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ សត្តបាដលិយត្ថេរាបទានំ

(១៩៩) កណិការំវ ជោតន្តំ និសិន្នំ បព្វតន្តរេ
សត្តបាដលិបុប្ផានិ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

កប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចម្បកបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

សត្តបាដលិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

(១៩៩) ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ មានរស្មីរុងរឿង ដូចផ្កាកណិការ ទ្រង់គង់ត្រង់ចន្លោះភ្នំ ខ្ញុំបានថ្វាយផ្កាប្រទៀល ៧ ទងដល់ព្រះពុទ្ធ ។ កប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សត្តបាដលិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សត្តបាដលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ ឧបាហនទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៨៦) អហោសិំ ចន្ទនោ នាម សម្ពុទ្ធស្សត្រជោ តទា
ឯកោបាហនោ មយា ទិន្នោ ពោធិ សម្បជ្ជ មេ តុវំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បានំ អទទឹ តទា(១)
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឧបាហនស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧបាហនទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧបាហនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. យានំ ទទិន្ត ។

បានឮថា ព្រះសត្តបាដលិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សត្តបាដលិយត្ថេរាបទាន ។

ឧបាហនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(១៨៦) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំឈ្មោះចន្ទនៈ ជាបុត្ររបស់ព្រះសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំបានថ្វាយស្បែកជើងមួយសម្រាប់ (ដោយបំណងថា) សូមព្រះអង្គញ៉ាំងពោធិញ្ញាណឲ្យសម្រេចដល់ខ្ញុំ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយស្បែកជើង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃស្បែកជើង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧបាហនទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧបាហនទាយកត្ថេរាបទាន ។

សត្តមំ មញ្ជរិបូជកត្ថេរាបទានំ

(១៨៧) មញ្ជរិកំ ករិត្វាន រថិយំ បដិបជ្ជហំ
អទ្ទសំ សមណានគ្គំ ភិក្ខុសង្ឃបុរក្ខតំ ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ បរមាយ ច បីតិយា
ឧភោហត្ថេហិ បគ្គយ្ហ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយិំ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយិំ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ បុប្ផបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ តេសត្តតិកប្បេ ឯកោ អាសិំ មហីបតិ
ជោតិយោ នាម នាមេន ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មញ្ជរិបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មញ្ជរិបូជកត្ថេរស្សាបទានំ សមត្តំ ។

មញ្ជរិបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៧

(១៨៧) ខ្ញុំធ្វើផ្កាកម្រងមញ្ជរី (ភើកផ្កា) ហើយដើរ ទៅកាន់ច្រក បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរលើសជាងពួក សមណៈ មានពួកភិក្ខុសង្ឃហែហមហើយ ។ ខ្ញុំមានចិត្ត ជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ដោយបីតិយ៉ាងក្រៃលែង ហើយ កាន់យកដោយដៃទាំងពីរ បូជាចំពោះព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាផ្កា ខ្ញុំ មិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាផ្កា ។ ក្នុងកប្ប ទី ៧៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ជាធំលើផែនដី ព្រះនាមជោតិយៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបាន ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំ បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមញ្ជរិបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មញ្ជរិបូជកត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ បណ្ណទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៩៨) បព្វតេ ហិមវន្តម្ហិ វាកចីរធរោ អហំ
អលោណបណ្ណភក្ខោម្ហិ និយមេសុ ច សំវុតោ ។
បាតរាសេ អនុប្បត្តេ សិទ្ធត្ថោ ឧបគច្ឆិ មំ
តាហំ ពុទ្ធស្ស បាទាសឹ បសន្នោ សេហិ បាណិភិ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បណ្ណមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បណ្ណទានស្សិទំ ផលំ ។
សត្តវីសតិ កប្បម្ហិ រាជា អាសឹ យទត្ថិយោ[១]
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បណ្ណទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បណ្ណទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. សទត្ថិយោ ។

បណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

(១៩៨) ខ្ញុំស្លៀកសំពត់សំបកឈើ នៅជិតភ្នំហិមពាន្ត ជាអ្នកចាំអាហារស្លឹកឈើ មិនមានរសប្រៃផង សង្រួមក្នុងការប្រព្រឹត្តទាំងឡាយផង ។ ក្នុងវេលាបាយព្រឹក ព្រះសិទ្ធត្ថសម្ពុទ្ធស្តេចចូលមកកាន់ខ្ញុំ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយចង្ហាន់ស្លឹកឈើនោះ ដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយស្លឹកឈើ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយស្លឹកឈើ ។ ក្នុងកប្បទី ២៧ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមយទត្ថិយៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបណ្ណទាយកត្ថេរមានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន ។

នវមំ កុដិទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៩៤) វិបិនំ ចារី សម្ពុទ្ធោ រុក្ខមូលេ វសី តទា
បណ្ណសាលំ ករិត្វាន អទាសឹ អបរាជិតេ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បណ្ណកុដិកំ ទទា(១)
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ កុដិទានស្សិទំ ផលំ ។
អដ្ឋត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ សោឡសាសឹសុ រាជានោ
សព្វត្ថ អភិសម្មិតិ វិទូរេ ឧត្តរត្តិនោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កុដិទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កុដិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---
១ ម. អទំ ។

កុដិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩

(១៩៤) កាលនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាច់ទៅក្នុងព្រៃ គង់នៅទៀបគល់ឈើ ខ្ញុំក៏បានធ្វើបណ្ណសាលាថ្វាយដល់ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ឈ្នះកិលេស ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយបណ្ណកុដិ (ខ្ទមស្លឹក) ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយកុដិ ។ ក្នុងកប្បទី ៣៨ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមអភិសម្មិតៈ ក្នុងលោកតាំងមួយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាក្យសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកុដិទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កុដិទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ អឌ្ឍចេឡិយត្ថេរាបទានំ

[១៦០] សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ និសិន្នំ បព្វតន្តរេ
ឱភាសយន្តំ រំសិយា សិខិនំ សិខិនំ យថា ។
អឌ្ឍំ ចុច្ចតាណាយ ទុស្សកញ្ចិ វរុត្តមំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ ចុច្ចមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បញ្ចវីសតិកប្បម្ហិ អហោសិ មិត្តឃាតកោ(១)
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តី មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អឌ្ឍចេឡិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អឌ្ឍចេឡិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---
១ ឱ. តបិតោ ឥតោ ។

អឌ្ឍចេឡិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

(១៦០) ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណៈដូចមាស គង់នៅចន្លោះភ្នំ ទ្រង់ភ្លឺស្វាងដោយរស្មី ដូចអណ្តាតភ្លើង ។ ខ្ញុំកាន់យកសំពត់កន្លះដែលរកបានមុនគេ ហើយបូជាទៅកាន់ព្រះសម្ពុទ្ធ ដ៏ប្រសើរជាងពួកនរៈ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាសំពត់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ២៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមមិត្តឃាតកៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអឌ្ឍចេឡិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អឌ្ឍចេឡិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

ថោមកោ ភិក្ខាចិតកំ   ឧម្មាកោ សត្តបាដលិ
ឧបាហនមញ្ជរី បណ្ណកោ   កុដិទោ អគ្គបុប្ផិយោ
គាថាយោ គណិតា ចេត្ថ   ឯកត្តាឡីសមេវ ច ។

ថោមកវគ្គោ ឆព្វីសតិមោ ។

ឧទ្ទាន

ថោមកត្ថេរាបទាន ១ ភិក្ខាទាយកត្ថេរាបទាន ១ ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ១ ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ សត្តបាដលិយត្ថេរាបទាន ១ ឧបាហនទាយកត្ថេរាបទាន ១ មញ្ជរីបូជកត្ថេរាបទាន ១ បណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន ១ កុដិទាយកត្ថេរាបទាន ១ អគ្គបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៤១ ដែលអ្នកប្រាជ្ញលើកទុកហើយក្នុងឧទ្ទាននេះ ។

ចប់ ថោមកវគ្គ ទី ២៦ ។

សត្តវីសោ បទុមកេសរវគ្គោ

បឋមំ អាកាសុក្ខិបិយត្ថេរាបទានំ

(១៦១) សុវណ្ណវណ្ណំ សិទ្ធត្ថំ គច្ឆន្តំ អន្តរាបណេ

ជលជគ្គេ ទុវេ គយ្ហ ឧបគច្ឆិំ នរាសភំ ។

ឯកញ្ច បុប្ផំ បាទេសុ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស និក្ខិបឹ

ឯកញ្ច បុប្ផំ បគ្គយ្ហ អាកាសេ ឧក្ខិបឹ អហំ ។

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយិំ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

ឥតោ ឆត្តឹសកប្បម្ហិ(១) ឯកោ អាសឹ មហីបតិ

អន្តលិក្ខករោ នាម ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អាកាសុក្ខិបិយោ ថេរោ

ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អាកាសុក្ខិបិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ឆត្តឹសកប្បម្ហិ ។

បទុមកេសរវគ្គ ទី ២៧

អាកាសុក្ខិបិយត្ថេរាបទាន ទី ១

(១៦១) ខ្ញុំ (បានឃើញ) ព្រះសិទ្ធត្ថសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណៈដូចមាស កំពុងនិមន្តទៅក្នុងចន្លោះផ្សារ ក៏កាន់យកផ្កាឈូក ២ ទង ចូលទៅរកព្រះពុទ្ធជានរាសភៈ ។ ខ្ញុំដាក់ចុះនូវផ្កាមួយទង ទៀបព្រះបាទនៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ហើយកាន់យកនូវផ្កាមួយទងចោលឡើងទៅនាអាកាស ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាផ្កា ។ ក្នុងកប្បទី ៣៦ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ជាម្ចាស់ផែនដី ព្រះនាមអន្តលិក្ខករៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអាកាសុក្ខិបិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អាកាសុក្ខិបិយត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ តេលមក្ខិយត្ថេរាបទានំ

(១៦៦) សិទ្ធត្ថិ ភគវតិ   ចិត្តគុត្តិ បកាសកេ
ពោធិយា វេទិកាយាហំ   តេលំ មក្ខេសិ តាវទេ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ តេលំ មក្ខយឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   មក្ខនាយ ឥទំ ផលំ ។
ចតុវីសេ ឥតោ កប្បេ   សុច្ចិ នាម ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តេលមក្ខិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តេលមក្ខិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តេលមក្ខិយត្ថេរាបទាន ទី ២

(១៦៦) កាលព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ជាសក-សកៈ បរិនិព្វានហើយ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានលាបប្រេងត្រង់ខឿនពោធិព្រឹក្ស ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានលាបប្រេង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការលាបប្រេង ។ ក្នុងកប្បទី ២៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសុច្ចិ ប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាក្យប្រដៅ របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតេលមក្ខិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តេលមក្ខិយត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរាបទានំ

[១៦៣] តិស្សស្ស ខោ(១) ភគវតោ ពោធិយា បាទបុត្តមេ

អម្ពបិណ្ឌិ មយា ទិន្នំ ធរណីរុហបាទបេ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលមភិរោបយឹ(២)

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ពោធិបូជាយិទំ ផលំ ។

បញ្ចវីសេ ឥតោ កប្បេ ធនេលោ នាម ខត្តិយោ

សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អម្ពបិណ្ឌិយោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. តិស្សស្សាហំ ។ ២ ម. ពុទ្ធមភិរោបយឹ ។

អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

[១៦៣] ខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែស្វាយទុំ ចំពោះពោធិព្រឹក្ស ដ៏ឧត្តម របស់ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមតិស្សៈ ដែលជាឈើដុះលើផែនដី ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែស្វាយទុំ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាពោធិព្រឹក្ស ។ ក្នុងកប្បទី ២៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមធនេលៈ ប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរាបទាន ។

ចតុត្ថំ ទីបទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៦៤] ទេវបុត្តោ អហំ សន្តោ ឱរុយ្ហ បថវឹ គតោ

បទីបេ បញ្ច បាទាសឹ បសន្នោ សេហិ បាណិហិ ។

ចតុន្នវុតិតោ កប្បេ យំ ទីបមទទឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ទីបទានស្សិទំ ផលំ ។

ចតុបញ្ញាសតោ កប្បេ ឯកោ អាសឹ មហីបតិ

សមន្តចក្ខុ នាមេន ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ទីបទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ទីបទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទីបទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤

(១៦៤) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាទេវតា ចុះមកកាន់ផែនដី មានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយប្រទីប ៥ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ ដែលខ្ញុំបានថ្វាយប្រទីប ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃការថ្វាយប្រទីប ។ ក្នុងកប្បទី ៥៤ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ជាម្ចាស់ផែនដី ព្រះនាមសមន្តចក្ខុ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះទីបទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ទីបទាយកត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ វិឡាលិទាយកត្ថេរាបទានំ

(១២៨) ហិមវន្តស្ស អវិទូរេ រោម``ៗ នាម បព្វតោ

តម្ហិ បព្វតបាទម្ហិ សមណោ ភាវិតិន្ទ្រិយោ ។

វិឡាលិយោ(១) គហេត្វាន សមណស្ស អទាសហំ

អនុមោទិ មហាវីរោ សយម្ភូ អបរាជិតោ

វិឡាលិំ តេ មយា ទិន្នំ វិប្បសន្នេន ចេតសា

ភវេ និព្វត្តមានម្ហិ ផលំ និព្វត្តតុ តវ ។

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ វិឡាលិមទាសហំ

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ វិឡាលិយា ឥទំ ផលំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វិឡាលិទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វិឡាលិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. ពិឡាលិយោ ។

វិឡាលិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(១២៨) មានភ្នំមួយឈ្មោះរោមសៈ នៅជិតព្រៃហិមពាន្ត ព្រះពុទ្ធជាសមណៈមួយអង្គ មានឥន្ទ្រិយអប់រំហើយ (គង់នៅ) ក្បែរជើងភ្នំនោះ ។ ខ្ញុំយកដំឡូងវិឡាលិ ទៅប្រគេនព្រះសមណៈ ឯព្រះសយម្ភូ ជាមហាវីរៈ ទ្រង់ឈ្នះពិសេស បានអនុមោទនាថា អ្នកមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយដំឡូងវិឡាលិ ផលនោះគង់ សូមផលកើតឡើងដល់អ្នក ក្នុងភពដែលអ្នកកើត ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយដំឡូង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃដំឡូងវិឡាលិ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាក្យប្រៀនប្រដៅ (សាសនា) របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវិឡាលិទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វិឡាលិទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ មច្ឆទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៦៦) ចន្ទភាគានទីតីរេ អហោសឹ ឧក្កុសោ តទា
មហន្តំ មច្ឆំ បគ្គយ្ហ សិទ្ធត្ថស្ស មុនិនោ អទំ ។
ឯកនវុតិតោ កប្បេ យំ មច្ឆមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ មច្ឆទានស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មច្ឆទាយកោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មច្ឆទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

មច្ឆទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(១៦៦) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាសត្វអក នៅលើច្រាំងស្ទឹងចន្ទភាគា ខ្ញុំបានយកត្រីធំ ថ្វាយដល់ព្រះមុនីព្រះនាមសិទ្ធត្ថ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយត្រី ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយត្រី ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមច្ឆទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មច្ឆទាយកត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ ជវហង្សកត្ថេរាបទានំ

(១៦៧) ចន្ទភាគានទីតីរេ អាសឹ វានរោ តទា
សិទ្ធត្ថំ អទ្ទសំ ពុទ្ធំ គច្ឆន្តំ អនិលញ្ជសេ ។
អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន ឱលោកេត្វា មហាមុនឹ
សកំ ចិត្តំ បសាទេត្វា អភិវន្ទឹ លោកនាយកំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ អវន្ទឹ នរាសភំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ វន្ទនាយ ឥទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ជវហង្សកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ជវហង្សកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ជវហង្សកត្ថេរាបទាន ទី ៨

(១៦៧) កាលនោះ ខ្ញុំជាស្វាក្នុងព្រៃ ក្បែរឆ្នេរស្ទឹងចន្ទភាគា បានឃើញព្រះពុទ្ធព្រះនាមសិទ្ធត្ថ កំពុងទៅឰដ៏អាកាស ។ ខ្ញុំផ្គងអញ្ជលី ហើយក្រឡេកមើលព្រះមហាមុនី ហើយញុំាងចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា បានថ្វាយបង្គំព្រះលោក-នាយក ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយបង្គំព្រះនរាសភៈ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយបង្គំ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះជវហង្សកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ជវហង្សកត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ សលលបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(១៦៨) ចន្ទភាគានទីតីរេ អហោសឹ កិន្នរោ តទា
វិបស្សឹ អទ្ទសំ ពុទ្ធំ រំសិជាលសមាកុលំ ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ បរមាយ ច បីតិយា
បគ្គយ្ហ សលលំ បុប្ផំ វិបស្សិស្ស ឱកិរឹ អហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សលលបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សលលបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សលលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

(១៦៨) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាកិន្នរ នៅក្បែរស្ទឹងចន្ទភាគា បានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ទ្រង់បរិបូណ៌ ដោយបណ្តាញនៃរស្មី ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ដោយបីតិយ៉ាងក្រៃលែង បានកាន់យកផ្កាស្រល់ រោយរាយ ថ្វាយចំពោះព្រះវិបស្សី ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសលលបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សលលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

នវមំ ឧបាគតហាសនិយត្ថេរាបទានំ

(១៦៨) ហិមវន្តស្សាវិទូរេ   សរោ អាសិ សុនិម្មិតោ
តត្ថាហំ រក្ខសោ អាសឹ   ហេឋសីលោ ភយានកោ ។
អនុកម្បកោ ការុណិកោ វិបស្សី លោកនាយកោ
មមុទ្ធរិតុកាមោ សោ   អាគញ្ឆិ មម សន្តិកេ ។
ឧបាគតំ មហាវីរំ   ទេវទេវំ នរាសភំ
អាសយា អភិនិក្ខម្ម   អវន្ទឹ សត្ថុនោ អហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ វន្ទឹ បុរិសុត្តមំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   វន្ទនាយ ឥទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧបាគតហាសនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧបាគតហាសនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧបាគតហាសនិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

(១៦៨) មានស្រះដែលគេនិម្មិតល្អហើយ នៅកណ្តាលព្រៃហិមពាន្ត ឯខ្ញុំកើតជារាក្ខសក្នុងស្រះនោះ ជាអ្នកមានក្បាលសំយុងគួរខ្លាច ។ ព្រះលោកនាយក ព្រះនាមវិបស្សី ទ្រង់មានសេចក្តីអនុគ្រោះ មានសេចក្តីករុណា ប្រាថ្នានឹងស្រង់ខ្ញុំ ព្រះអង្គស្តេចនិមន្តមក ក្នុងសំណាក់របស់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំ (ឃើញ) ព្រះមហាវីរៈ ជាទេវតាលើទេវតា ទ្រង់ជានរាសភៈ ស្តេចចូលមកហើយ ទើបខ្ញុំចេញអំពីលំនៅ បានថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះសាស្តា ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធជាបុរសប្រសើរ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃការថ្វាយបង្គំ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧបាគតហាសនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧបាគតហាសនិយត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ ធរណីយត្ថេរាបទានំ

[១៧០] សុវណ្ណវណ្ណោ សម្ពុទ្ធោ វិបស្សី នាម
នាយកោ(១)

ធនីតីរេ ឋិតោ សន្តោ ភិក្ខុសង្ឃបុរក្ខតោ ។
នាវំ ច វិជ្ជតេ អត្ថ សន្តារណី មហណ្ណវេ
ធនិយា អភិនិក្ខម្ម នាវេសិ លោកនាយកំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ នាវេសិ ទុត្តមំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ នាវាណាយ ឥទំ ផលំ ។
ចតុសត្តតោ ឥតោ កប្បេ វិហតក្ខាចិត មជ្ឈមេ
ឧត្តរិក្ខា សង្ឃាកា ...ភុមុស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ធរណីយោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ធរណីយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. វិបស្សី ទក្ខិណារហោ ។

ធរណីយត្ថេរាបទាន ទី ១០

[១៧០] ព្រះសម្ពុទ្ធលោកនាយកជាសាស្តា ព្រះនាមវិបស្សី មានវណ្ណៈដូចមាស មានភិក្ខុសង្ឃចោមរោម ទ្រង់ឋិតនៅ ជាមួយស្ទឹង ។ ឯកាព់សម្រាប់ចម្លងកន្លងស្ទឹង ដែលមាន សម្ផង់ជាតោះក៏មិនមាន ទើបខ្ញុំចេញអំពីស្ទឹង មកចម្លងព្រះ លោកនាយក ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុ ដែលខ្ញុំ បានចម្លងព្រះនរុត្តមសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការចម្លង ។ បពិត្រកប្ប ៤ ពាក់ ៤ និងវិតក្កា ៤ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះធរណីយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ធរណីយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

ឧក្កាសតិ មនសញ្ញី ច ទីបទោ ច ពិឡាលិទោ
មច្ឆោ ជវហំសសឡលោ ឧបាគោ តរណោ ធម្ម
គាថាយោ ចេត្ថ សង្ខាតា ឯកសដ្ឋី បកាសិតា ច ។

ឧក្កាសតិវគ្គោ ឆចត្តាលីសមោ ។

២០៨

ឧទ្ទាន

ឧក្កាសតិកត្ថេរាបទាន ១ មនសញ្ញិកត្ថេរាបទាន ១ ទីបទាយកត្ថេរាបទាន ១ ពិឡាលិទាយកត្ថេរាបទាន ១ មច្ឆទាយកត្ថេរាបទាន ១ ជវហំសកត្ថេរាបទាន ១ សឡលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ឧបាគតាសយត្ថេរាបទាន ១ តរណិយត្ថេរាបទាន ១ ត្រូវជា ១០ និងគាថា ៦១ លោកអ្នកប្រាជ្ញរាប់ហើយ ក្នុងវគ្គនេះ ។

ចប់ ឧក្កាសតិវគ្គ ទី ៤៦ ។

អដ្ឋវីសតិមោ សុវណ្ណពិព្វោហនវគ្គោ

បឋមំ សុវណ្ណពិព្វោហនិយត្ថេរាបទានំ

(១៩១) ឯកាសនំ អទាសឹ   បសន្នោ សេហិ បាណិហិ
ពិព្វោហនញ្ច បាទាសឹ   ឧត្តមត្ថស្ស បត្តិយា ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   ពិព្វោហនមទាសហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពិព្វោហនស្សិទំ ផលំ ។
ឥតោ តេសដ្ឋិមេ កប្បេ   អសមោ នាម ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សុវណ្ណពិព្វោហនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុវណ្ណពិព្វោហនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សុវណ្ណពិព្វោហនវគ្គ ទី ២៨

សុវណ្ណពិព្វោហនិយត្ថេរាបទាន ទី ១

(១៧១) ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយអាសនៈមួយ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ទាំងថ្វាយខ្នើយ ដើម្បីសម្រេចប្រយោជន៍ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយខ្នើយ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃខ្នើយ ។ ក្នុងកប្បទី ៦៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាក្សត្រចក្រពត្តិ ព្រះនាមអសមៈ ប្រកបដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុវណ្ណពិព្វោហនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុវណ្ណពិព្វោហនិយត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ តិលមុដ្ឋិយត្ថេរាបទានំ

(១៧៤) មម សង្កប្បមញ្ញាយ សត្ថា លោកគ្គនាយកោ

មនោមយេន កាយេន ឥទ្ធិយា ឧបសង្កមិ ។

សង្ការំ ឧបសង្កន្តំ វន្ទិត្វា បុរិសុត្តមំ

បសន្នចិត្តោ សុមនោ តិលមុដ្ឋិមទាសហំ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ តិលមុដ្ឋិយិទំ ផលំ ។

ឥតោ សោឡសកប្បម្ហិ នន្ទិយោ នាម(១) ខត្តិយោ

សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិលមុដ្ឋិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិលមុដ្ឋិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ឆន្ទិសោ នាម ។

តិលមុដ្ឋិយត្ថេរាបទាន ទី ២

(១៧៤) ព្រះសាស្តាជាអគ្គនាយកក្នុងលោក ទ្រង់ជ្រាបនូវតម្រិះរបស់ខ្ញុំ បានស្តេចមកដោយកាយឫទ្ធិ សម្រេចដោយចិត្ត ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តា ជាបុរសប្រសើរបំផុត ដែលកំពុងស្តេចចូលមក ហើយថ្វាយល្ង មួយក្តាប់ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយល្ង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃល្ងមួយក្តាប់ ។ ក្នុងកប្បទី ១៦ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមនន្ទិយៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិលមុដ្ឋិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិលមុដ្ឋិយត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ ចង្កោដកិយត្ថេរាបទានំ

(១៧៣) មហាសមុទ្ទំ និស្សាយ វសតិ បព្ពតន្តរេ

បច្ចុគ្គន្ត្វាន តាមហំ ចង្កោដកមទាសហំ ។

សិទ្ធត្ថស្ស មហេសិនោ សយម្ភុស្សានុកម្បិនោ(១)

បុប្ផចង្កោដកំ ធត្វា កាយំ សក្កត្វា មោទហំ ។

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ ចង្កោដកមទំ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ចង្កោដកស្សិទំ ផលំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចង្កោដកិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចង្កោដកិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

(១) ម. សព្វសត្តានុកម្បិនោ ។

ចង្កោដកិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

(១៧៣) ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់គង់នៅត្រង់ចន្លោះភ្នំ ជាស្រ័យមហាសមុទ្រ ខ្ញុំបានដើរឆ្ពោះមុខព្រះ ក្រោកទៅទទួល ហើយបានប្រគេនប្រអប់ផ្កា លុះខ្ញុំបានប្រគេនប្រអប់ផ្កា ដល់ព្រះសយម្ភូ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ព្រះអង្គស្វែងរកគុណធំ ទ្រង់មានសេចក្តីអនុគ្រោះហើយ បានទទួលយកនូវផ្កានោះស្ងួត រស់មួយកប្ប ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយប្រអប់ផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃប្រអប់ផ្កា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចង្កោដកិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចង្កោដកិយត្ថេរាបទាន ។

ចតុត្ថំ អក្កន្តសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

(១៧៤) កោណ្ឌញ្ញស្ស ភគវតោ វិជិតាវិស្ស តាទិនោ

អកក្កសស្ស ចិត្តស្ស(១) និប្បបញ្ចស្ស ឈាយិនោ ។

សព្វមោហាតិវត្តស្ស សព្វលោកហិតេសិនោ

អក្កន្តំ មយា ទិដ្ឋំ និបចិទ្ធស្ស តាទិនោ ។

អបរិមេយ្យេ ឥតោ កប្បេ អក្កន្តមភាសហំ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ អក្កន្តស្សិទំ ផលំ ។

ឥតោ បណ្ណរសេ កប្បេ វិមេលា នាម(២) ខត្តិយោ

សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តី មហព្វលោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អក្កន្តសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អក្កន្តសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. អកក្កសចិត្តស្ស ។ ២ ម. វិមេឃោ នាម ។

អក្កន្តសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៤

(១៧៤) ខ្ញុំបានឃើញជាំបាទក្នុងភក់ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមកោណ្ឌញ្ញៈ ព្រះអង្គមានពលៈទៅស្រឡះហើយ ជាតាទិបុគ្គល មានព្រះទ័យមិនគគ្រក់ មិនមានដំណើរយើន យូរពីកិលេស ព្រះអង្គមានឈាន ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវមោហៈទាំងពួង ទ្រង់ស្វែងរកប្រយោជន៍ ដល់សត្វលោកទាំងពួង ព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ទ្រង់មិនញាប់ញ័រ ។ ក្នុងកប្បប្រមាណមិនបាន អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុតែខ្ញុំ បានឃើញជាំបាទក្នុងភក់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃជាំបាទក្នុងភក់ ។ ក្នុងកប្បទី ១៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមវិមលៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអក្កន្តសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អក្កន្តសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ ឯកញ្ជលិយត្ថេរាបទានំ

(១៧៨) ឧទុម្ពរេ វសន្តស្ស និយកេ បណ្ណសន្ថរេ
វុត្តាការោ មយា និច្ចា សមណស្ស មហេសិនោ ។
តិស្សស្ស និពន្ធស្ស លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ
អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន សន្ថរំ ពុទ្ធសន្ថរំ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ការឹ ពុទ្ធសន្ថរំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សន្ថរស្ស ឥទំ ផលំ ។
ឥតោ ចុទ្ទសកប្បម្ហិ អហោសឹ មនុជាធិបោ
ឯកញ្ជលិកោ នាម ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកញ្ជលិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកញ្ជលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឯកញ្ជលិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

(១៧៨) ខ្ញុំបានប្រោះនូវកាសផ្កាទាំងនៅ លើកម្រាលស្លឹកឈើដែលខ្ញុំតាំងទុក ដល់ព្រះសមណៈ (ព្រះនាមតិស្សៈ) ទ្រង់ស្វែងរកគុណធំ កាលទ្រង់នៅជិតដើមល្វា ។ ខ្ញុំផ្គងអញ្ជលី ហើយក្រាលកម្រាលផ្កា ថ្វាយព្រះតិស្សសម្ពុទ្ធជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាទីពឹងនៃសត្វលោក ជាតាទិបុគ្គល ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានធ្វើកម្រាលផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃកម្រាល ។ ក្នុងកប្បទី ១៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ជាធំជាងពួកមនុស្ស ព្រះនាមឯកអញ្ជលិកៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកញ្ជលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកញ្ជលិយត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ ហេត្វាយកត្ថេរាបទានំ

(១៧៦) សត្ថារំ ធម្មរាវត្ត សឡ្យញ្ញាធិ មហេសិនោ
តោត្តុណាធំ មយា ទិន្នំ ឧក្កោណេយ្យ អនុត្តរេ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ តោត្តុណាធស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ហេត្វាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ហេត្វាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ បិតកបូជិកត្ថេរាបទានំ

(១៧៧) ចន្ទភាគានទីតីរេ អនុសោតំ វជាមហំ
សត្ត មាលុវបុប្ផានិ ចិតកាពេបយឹ អហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ ចិតកំ យំ អបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ចិតកបូជាយិទំ ផលំ ។

ហេត្វាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(១៧៦) ខ្ញុំបានឲ្យនូវព្រះសាស្តាជាធំ ព្រះធម៌ជាធំ ព្រះសង្ឃជាធំ បានប្រគេនហេត្វាយន (សម្ពត់ស្លឹកឈើ) ដល់ព្រះសម្ពុទ្ធមហេសី ជាទក្ខិណេយ្យបុគ្គល ដ៏ប្រសើរ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃហេត្វាយន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះហេត្វាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ហេត្វាយកត្ថេរាបទាន ។

បិតកបូជិកត្ថេរាបទាន ទី ៧

(១៧៧) ខ្ញុំដើរទៅតាមខ្សែបណ្ដោយទឹក លើឆ្នេរស្ទឹងចន្ទភាគា ខ្ញុំបានយកផ្កាព្រៃ ៧ ដាក់បូជាជើងថ្ករ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាជើងថ្ករ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាជើងថ្ករ ។

សត្តសដ្ឋិម្ហិតោ កប្បេ ឋដិជក្កសនាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ(១) ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចិតកបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចិតកបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ អាលុវទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៧៨) បព្វតេ ហិមវន្តម្ហិ មហាសិន្ធុ សុទស្សនោ
តត្ថទ្ទសំ វីតកកំ សប្បភាសំ(២) សុទស្សនំ ។
ឋារោបសមេ យុត្តំ ទិស្វា វិម្ហិតមានសោ
អាលុវំ តស្ស បាទាសិំ បសន្នោ សេហិ បាណិហិ ។

១ ម. សព្វាសុំ បដ្ឋត្តិយោតិ ទិស្សតិ ។ ២ ម. សុបភាសំ ។

ក្នុងកប្បទី ៦៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមឋដិជត្តៈ ប្រដាប់ប្រដាដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចិតកបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ។

អាលុវទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

(១៧៩) មានស្ទឹងធំមួយ ឈ្មោះសុទស្សនៈ នៅក្បែរភ្នំហិមពាន្ត ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសុទស្សនៈ មានរស្មីល្អ ប្រដាប់ប្រដាដោយលក្ខណៈ គង់នៅក្បែរស្ទឹងនោះ ។ លុះខ្ញុំឃើញព្រះអង្គ ប្រកបដោយសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ យ៉ាងក្រៃលែង ខ្ញុំមានចិត្តសាទរជ្រះថ្លា បានថ្វាយល្ហុង ជាស្បៀង ដល់ព្រះសុទស្សនៈអង្គនោះ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។

ឯកត្តិំសេ ឥតោ កប្បេ យំ អាលុវមទទិំ អហំ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ អាលុវស្ស ឥទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អាលុវទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អាលុវទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ បុណ្ឌរីកត្ថេរាបទានំ

(១៧៨) កោមលោ នាម នាមេន សយម្ភូ សព្ពតោ[១] តទា
បុណ្ឌរីកំ មយា ទិន្នំ វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ បុណ្ឌរីកមទទិំ តទា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ បុណ្ឌរីកស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ម. សុព្ពតោ ។

ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយដំឡូង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃដំឡូង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអាលុវទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អាលុវទាយកត្ថេរាបទាន ។

បុណ្ឌរីកត្ថេរាបទាន ទី ៩

(១៧៨) ក្នុងកាលនោះ ព្រះសយម្ភូ ព្រះនាមកោមលៈ មានរស្មីល្អ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយផ្កាឈូកស ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្កាឈូកស ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយឈូកស ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បុណ្ណរិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បុណ្ណរិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ តរណិយត្ថេរាបទានំ

(១៨០) មហាបថម្ហិ វិសមេ សេតុ ការាបិតំ មយា
តរណត្ថាយ លោកស្ស បសន្នោ សេហិ បាណិភិ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សេតុ ការិតំ មយា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ សេតុទានស្សិទំ ផលំ ។
បញ្ចបញ្ញាសិតោ កប្បេ ឯកោ អាសិ សមោរកោ(១)
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តរណិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តរណិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. សមោគធោ ។

បានឮថា ព្រះបុណ្ណរិកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បុណ្ណរិកត្ថេរាបទាន ។

តរណិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

(១៨០) ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានស្ថាបនាស្ពាន ត្រង់ផ្លូវធំ ដែលមានផង្ហុក ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការឆ្លង នៃសត្វលោក ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានស្ថាបនាស្ពាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការធ្វើស្ពាន ។ ក្នុងកប្បទី ៥៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមសមោរកៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិ-សម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតរណិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តរណិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

សោវណ្ណំ តិលមុដ្ឋិ ច ចង្កោដកព្ភញ្ជនញ្ជលិ
បោត្ថកោ ចិតកាលុវេ បិកាបុណ្ណារិ សេតុជា
ឆចត្តាឡីស គាថាយោ គណិតាយោ វិភាវិភិ ។

សុវណ្ណពិព្វោហនវគ្គោ អដ្ឋារសមោ ។

ឯកាទសមំ ភាណវារំ ។

ឧទ្ទាន

សុវណ្ណពិព្វោហនិយត្ថេរាបទាន ១ តិលមុដ្ឋិយត្ថេរាបទាន ១ ចង្កោដកិយត្ថេរាបទាន ១ អព្ភញ្ជនទាយកត្ថេរាបទាន ១ ឯកញ្ជលិយត្ថេរាបទាន ១ បោត្ថទាយកត្ថេរាបទាន ១ ចិត-កបូជកត្ថេរាបទាន ១ តាលវណ្ដទាយកត្ថេរាបទាន ១ បុណ្ណារិក-ត្ថេរាបទាន ១ សរណីយត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៦៦ ដែលលោកប្រជុំទុកហើយ ។

ចប់ សុវណ្ណពិព្វោហនវគ្គ ទី ១៨ ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ១១ ។

ឯកូនតឹសោ បណ្ណទាយកវគ្គោ

បឋមំ បណ្ណទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៨១) បណ្ណសាលេ និសិន្នោម្ហិ បណ្ណភោជនភោជនោ
ឧបវិដ្ឋញ្ច មំ សន្តំ ឧបាគញ្ឆិ មហាឥសិ ។
សិទ្ធត្ថោ លោកបជ្ជោតោ សព្វលោកតិកិច្ឆកោ
តស្ស បណ្ណំ មយា ទិន្នំ និសិន្នស្ស បណ្ណសន្ថរេ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បណ្ណមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បណ្ណទានស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បណ្ណទាយកោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បណ្ណទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ បឋមំ ។

បណ្ណទាយកវគ្គ ទី ២៩

បណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១

(១៨១) ខ្ញុំអង្គុយនៅក្នុងបណ្ណសាលា កំពុងបរិភោគនូវស្លឹកឈើជាភោជន ព្រះសម្ពុទ្ធជាមហាឥសី ស្តេចចូលមកកាន់ខ្ញុំដែលកំពុងអង្គុយ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ជាប្រទីបក្នុងលោក ព្រះអង្គជាគ្រូពេទ្យ នៃសត្វលោកទាំងអស់ ខ្ញុំបានថ្វាយស្លឹកឈើចំពោះព្រះអង្គ ដែលគង់នៅលើកម្រាលស្លឹកឈើ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយស្លឹកឈើ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយស្លឹកឈើ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបណ្ណទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ ផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៨៦) សិនេរុសមសន្តោសោ ធរណីសមសាទិសោ(១)

វុដ្ឋហិត្វា សមាធិម្ហា ភិក្ខាយ មមុបដ្ឋិតោ ។
ហរីតកំ អាមលកំ អម្ពំ ជម្ពុំ វិភេទកំ
កោលំ ភល្លាតកំ ពេល្លំ ផារុសកផលានិ ច ។
សិទ្ធត្ថស្ស មហេសិស្ស សព្វលោកានុកម្បិនោ
តញ្ច សព្វំ មយា ទិន្នំ វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
សត្តបញ្ញាសិតោ កប្បេ ឯកជ្ឈោ នាម ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តី មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ផលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ធរណីសមសាទិសោ ។

ផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

(១៨៦) ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមសិទ្ធត្ថ មានព្រះទ័យសន្តោស ស្មើដោយភ្នំសិនេរុ ធ្ងន់ប្រៀបដោយផែនដី ស្ដេចចេញចាកសមាធិ ហើយទ្រង់ស្ដេចចូលទៅរកខ្ញុំដើម្បីភិក្ខា ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានប្រគេនផ្លែឈើទាំងអស់នោះគឺ ផ្លែសម៉ កន្ទួតព្រៃ ស្វាយ ព្រីង ផ្លែសម៉ពិភេក ពុទ្រា ពក់ក្ដៅ ស្រង់ ព្នៅ និងផ្លែមាក់ប្រាង ដល់ព្រះមហាសីព្រះនាមសិទ្ធត្ថ ព្រះអង្គមានសេចក្ដីអនុគ្រោះ ដល់សត្វលោកទាំងពួង ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែឈើ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយផ្លែឈើ ។ ក្នុងកប្បទី ៥៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមឯកជ្ឈៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ បច្ចុគ្គមនិយត្ថេរាបទានំ

(១៨៣) សីហំ យថា វនចរំ និសភាជានិយំ យថា
កកុធំ វិលសន្តំវ អាគច្ឆន្តំ នរាសភំ ។
សិទ្ធត្ថំ លោកបជ្ជោតំ សព្វលោកតិកិច្ឆកំ
អកាសឹ បច្ចុគ្គមនំ វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
ចតុទ្ទិសេ នមោ(១) កាត្វា បច្ចុគ្គញ្ឆឹ នរាសភំ
ឧត្តឹ ជាតិជាតាមិ បច្ចុគ្គមនិំ ផលំ ។
សព្វទិសេ នមោ កាត្វា ឃរោ អាសិ ផលាធិបោ
បរិកេតិ ធាមេន ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បច្ចុគ្គមនិយោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បច្ចុគ្គមនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ឯកសុរិតោ ។

បច្ចុគ្គមនិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

(១៨៣) ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានធ្វើនូវការក្រោកទទួលព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថ ព្រះអង្គជាប្រទីបភ្លឺរបស់លោក ជាអ្នកព្យាបាលសត្វលោកទាំងពួង ទ្រង់ជានរាសភៈ ទ្រង់ស្តេចមក ដូចសត្វសីហៈត្រាច់ទៅក្នុងព្រៃ ឬដូចនិសភាជានេយ្យ ឬក៏ដូចលំពង់ជាន់ដីល្អាស់ល្អន់ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានក្រោកទទួលព្រះនរាសភៈ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការក្រោកទទួល ។ ក្នុងកប្បទី ៦៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមបរិក្ខារៈ ជាធំជាងជន ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបច្ចុគ្គមនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បច្ចុគ្គមនិយត្ថេរាបទាន ។

ចតុត្ថំ ឯកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(១៨៦) ទក្ខិណម្ហិ ឧទកម្ហិ បិសាចោ អាសហន្តទា
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ សតរំសិំវ ភាណុមំ ។
វិបស្សិស្ស នរគ្គស្ស សព្វលោកហិតេសិនោ
ឯកបុប្ផំ មយា ទិន្នំ ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឯកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

(១៨៦) កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាបិសាចនៅត្រើយខាងត្បូង បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គមិនមានធូលីគឺកិលេស ដូចជាព្រះអាទិត្យមានរស្មីរុងរឿង ។ ខ្ញុំបានថ្វាយផ្កាមួយ ចំពោះព្រះវិបស្សី ព្រះអង្គប្រសើរជាងនរៈ ទ្រង់ស្វែងរកនូវប្រយោជន៍ដល់សត្វលោកទាំងពួង ព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ប្រកបដោយតាទិគុណ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(១៨៩) ចន្ទភាគនទិយា តីរេ សយម្ភូ អបរាជិតោ
សមាធិំ សោ សមាបន្នោ វិប្បសន្នោ អនាវិលោ ។
ទិស្វា បសន្នោ សុមនោ សម្ពុទ្ធំ អបរាជិតំ
តាហំ ឧម្មាបុប្ផេន សយម្ភុំ បូជយឹ អហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧម្មាបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

(១៨៩) ព្រះសយម្ភូ ដែលពួកមារផ្ចាញ់មិនបាន មានឥន្ទ្រិយដ៏ថ្លាស្អាត មិនមានកករល្អក់ ព្រះអង្គទ្រង់ចូលកាន់សមាធិ ក្បែរឆ្នេរស្ទឹងចន្ទភាគា ។ កាលនោះ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធដែលពួកមារផ្ចាញ់មិនបាន ហើយបូជាព្រះសយម្ភូអង្គនោះ ដោយផ្កាឧម្មា-ព្រឹក្ស ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ ឧបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទានំ

[១៨៦] រថិយំ បដិបជ្ជន្តំ   អាហុតីនំ បដិគ្គហំ
និបធិដ្ឋំ មហានាគំ   លោកជេដ្ឋំ នរាសភំ ។
បគ្គាសាបិយកស្សាហំ(១)   សព្វលោកហិតេសិនោ
ឧបដ្ឋាកោ មយា ទិន្នោ   សិខិនស្ស មហេសិនោ ។
បដិគ្គហេត្វាន សម្ពុទ្ធោ   និយ្យាទេសិ មហាមុនិ(២)
ឧដ្ឋាយ អាសនា តម្ហា   បក្កាមិ បាចិនាមុខោ ។
ឆន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ   ឧបដ្ឋាកមទំ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ឧបដ្ឋានស្សិទំ ផលំ ។
សត្តបញ្ញាសិតោ កប្បេ   ពលសេនសនាមកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---

១ ម. ឧក្កាមិ សតុសស្សាហំ ។ ២ ម. មហាគិសិ ។

ឧបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(១៨៦) ខ្ញុំបានឃើញព្រះមហានាគ ព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាច្បងក្នុងលោក ទ្រង់ជានរាសភៈ កំពុងទទួលនូវគ្រឿងបូជា ស្តេចទៅតាមច្រក ។ ខ្ញុំបានថ្វាយឧបដ្ឋាកម្នាក់ ដល់ព្រះមហេសី ព្រះនាមសិខី ដែលខ្ញុំបានឲ្យគេនិមន្ត ព្រះអង្គស្វែងរកនូវប្រយោជន៍ ដល់សត្វលោកទាំងពួង ។ ព្រះសម្ពុទ្ធជាអ្នកប្រាជ្ញប្រសើរ ទ្រង់ទទួលហើយប្រគល់ឲ្យខ្ញុំវិញ ទ្រង់ក្រោកចាកអាសនៈនោះ មានព្រះភក្ត្របែរចេញទៅកាន់បាចីនទិស ហើយទ្រង់ចៀសចេញទៅ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៦ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយឧបដ្ឋាក ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយឧបដ្ឋាក ។ ក្នុងកប្បទី ៥៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមពលសេនៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧបដ្ឋាយិកោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧបដ្ឋាយិកត្ថេរស្ស អបទានំ ឆដ្ឋំ ។

សត្តមំ អបទានិយត្ថេរាបទានំ

(១៥៧) អបទានំ សុគតានំ កិត្តយឹហំ មហេសិនំ
បាទេ ច សិរសា វន្ទឹ បសន្នោ សេហិ បាណិហិ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ អបទានំ បកិត្តយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ កិត្តនាយ ឥទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អបទានិយោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អបទានិយត្ថេរស្ស អបទានំ សត្តមំ ។

បានឮថា ព្រះឧបដ្ឋាយិកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទាន ។

អបទានិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

(១៥៧) ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា សំដែងនូវអបទាន (រឿង) របស់ព្រះសុគតទាំងឡាយ ព្រះអង្គស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ហើយក៏ថ្វាយបង្គំព្រះបាទាទាំងគូ ដោយត្បូងនិងដៃរបស់ខ្លួន ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានសំដែង នូវអបទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការសំដែង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអបទានិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អបទានិយត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ សត្តាហបព្វជិតត្ថេរាបទានំ

[១៥៨] វិបស្សិស្ស ភគវតោ សង្ឃោ សក្កតមានិតោ
ព្យសនំ មេ អនុប្បត្តំ ញាតិភេទោ(១) ច មេ អហុ
បព្វជ្ជំ ឧបគន្ត្វាន ព្យសនូបសមាយហំ
សត្តាហាភិរតោ តត្ថ សត្ថុសាសនកម្យតា ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មំ បកតំ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បព្វជ្ជាយ ឥទំ ផលំ ។
សត្តសដ្ឋិតោ កប្បេ សត្ត អាសុំ មហិព្យូតី
សុនេក្ខម្មាតិ ញាយន្តិ ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សត្តាហបព្វជិតោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សត្តាហបព្វជិតត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. ញាតិភេទោ ។

សត្តាហបព្វជិតត្ថេរាបទាន ទី ៨

(១៥៨) ក្នុងកាលមុន មានព្រះសង្ឃរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី ដែលទេវតានិងមនុស្សធ្វើសក្ការៈ រាប់អាន ហើយ ខ្ញុំដល់នូវសេចក្ដីវិនាស ចុះបែកចាកញាតិ ខ្ញុំចូលទៅកាន់ផ្នួស ដើម្បីរម្ងាប់ទុក្ខព្រោះសេចក្ដីវិនាស នោះ ខ្ញុំត្រេកអរក្នុងផ្នួសនោះ អស់ ៧ ថ្ងៃ ព្រោះប្រាថ្នា បំពេញកិច្ចក្នុងសាសនារបស់ព្រះសាស្ដា ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបួស ខ្ញុំ មិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃបព្វជ្ជា ។ ក្នុងកប្បទី ៦៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ៧ ជាតិ ជាម្ចាស់ផែនដី នៅតែស្គាល់ថា ព្រះបាទសុនេក្ខម្មៈ ជាបុគ្គល ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអ-ភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសត្តាហបព្វជិតត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវ គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សត្តាហបព្វជិតត្ថេរាបទាន ។

នវមំ ពុទ្ធុបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទានំ

(១៨៩) វេទម្ពិនីតិ(១) មេ នាមំ បិតុ សង្គំ ធមំ តទា

មម ហត្ថំ គហេត្វាន ឧបានយិ មហាមុនឹ

ឥមេ មំ ឧទ្ទិសិយន្តិ ពុទ្ធា លោកគ្គនាយកា

តេហំ ឧបដ្ឋំ សក្កច្ចំ បសន្នោ សេហិ បាណិហិ ។

ឯកត្តិំសេ ឥតោ កប្បេ ពុទ្ធេ បរិចរឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឧបដ្ឋានស្សិទំ ផលំ ។

តេវីសតិ ឥតោ កប្បេ ចតុរោ អាសុំ ខត្តិយា

សមណុបដ្ឋកា នាម ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពុទ្ធុបដ្ឋាយិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពុទ្ធុបដ្ឋាយិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. វេទម្ពិនិ ។

ពុទ្ធុបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទាន ទី ៩

(១៨៩) កាលនោះ ខ្ញុំឈ្មោះវេទម្ពនី បិតារបស់ខ្ញុំក៏ឈ្មោះវេទម្ពនីដែរ បិតានោះដឹកដៃខ្ញុំចូលទៅរកព្រះមហាមុនី ឯព្រះមហាមុនី សម្តែងប្រាប់ខ្ញុំថា ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយនេះ ជាអគ្គនាយកក្នុងលោក ខ្ញុំជ្រះថ្លា បានបម្រើព្រះពុទ្ធទាំងនោះ ដោយគោរព ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបម្រើព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបម្រើ ។ ក្នុងកប្បទី ២៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៤ ជាតិ នាមព្រះនាមសមណុបដ្ឋាកៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពុទ្ធុបដ្ឋាយិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពុទ្ធុបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ បុព្វង្គមនិយត្ថេរាបទានំ

(១៨០) ចុល្លាសីតិសហស្សានិ បព្វជិម្ហ អកិញ្ចនា

តេសំ បុព្វង្គមោ អាសិំ ឧត្តមត្ថស្ស បត្តិយា ។

សរាគា សមោហា(១) ចេតេ វិប្បសន្នមនាវិលំ

ឧបដ្ឋហិំសុ សក្កច្ចំ បសន្នា សេហិ បាណិភិ ។

ខីណាសវា វន្តទោសា កតកិច្ចា អនាសវា

ផរិំសុ មេត្តចិត្តេន សយម្ភូ អបរាជិតា ។

តេសំ ឧបដ្ឋហិត្វាន សម្ពុទ្ធំ បដិស្សតោ

មរណញ្ច អនុប្បត្តា ទេវត្តញ្ច អគម្ហសេ ។

ឆន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សីលមនុបាលយិំ

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ សញ្ញមស្ស ឥទំ ផលំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---

១ ម. សកា ។

បុព្វង្គមនិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

(១៨០) ពួកយើង ៨៤.០០០ នាក់ មិនមានសេចក្តីកង្វល់ បានបួសហើយ ដើម្បីសម្រេចនូវប្រយោជន៍ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ខ្ញុំឯង ជាប្រធាន របស់កុលបុត្រទាំងនោះ ។ ឯកុលបុត្រទាំងនុ៎ះនៅ មានរាគៈនិងមោហៈ តែមានចិត្តជ្រះថ្លា បានបម្រើព្រះសម្ពុទ្ធ ដែលមានឥន្ទ្រិយថ្លាស្អាត មិនមានកករល្អក់ ដោយគោរព ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។ ព្រះសយម្ភូទាំងឡាយដែលពួកមារ ផ្ចាញ់មិនបាន ព្រះអង្គជាព្រះខីណាស្រព មានភារៈដាក់ ចោលហើយ មានសោឡសកិច្ចធ្វើរួចហើយ មិនមានអា-សវៈ តែងផ្សាយមេត្តាចិត្ត ។ ពួកយើងបានបម្រើព្រះសម្ពុទ្ធ ទាំងនោះ ដោយសេចក្តីគោរពក្រៃលែង លុះដល់មរណៈក៏បាន ទៅកាន់អត្តភាពជាទេវតា ។ ក្នុងកប្បទី ៩៦ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានរក្សាសីល ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការសង្រួមក្នុងសីល ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឧទ្ទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បុព្វង្គមិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បុព្វង្គមិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

បណ្ណំ ផលំ ឧគ្គមិយោ ឯកបុប្ផី ច មាឃវោ
ឧបដ្ឋាកោបទានញ្ច បព្វជ្ជា ច ឧបដ្ឋិកោ ។
បុព្វង្គមោ ច គាថាយោ អដ្ឋសដ្ឋិ បកិត្តិតា ។

បណ្ណទាយកវគ្គោ ឯកូនតិំសោ ។

ឧទ្ទាន

បានឮថា ព្រះបុព្វង្គមនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បុព្វង្គមនិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

បណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន ១ ផលទាយកត្ថេរាបទាន ១ បច្ចុគ្គមនិយត្ថេរាបទាន ១ ឯកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ មឃវបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ឧបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទាន ១ អបទានិយត្ថេរាបទាន ១ សត្តាហបព្វជិតត្ថេរាបទាន ១ ពុទ្ធុបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទាន ១ បុព្វង្គមនិយត្ថេរាបទាន ១ មាន គាថា ៦៨ ដែលអ្នកប្រាជ្ញសម្តែងទុកហើយ ។

ចប់ បណ្ណទាយកវគ្គ ទី ២៩ ។

តឹំសោ ចិតកបូជកវគ្គោ

បឋមំ ចិតកបូជកត្ថេរាបទានំ

(១៩១) អជិតោ នាម នាមេន អហោសឹ ព្រាហ្មណោ តទា
អាហុតឹ យិដ្ឋុកាមោហំ នានាបុប្ផំ សមានយឹ ។
ជលន្តំ ចិតកំ ទិស្វា សិខិនោ លោកពន្ធុនោ
តញ្ច បុប្ផំ សមានេត្វា ចិតកេ ឱកិរឹ អហំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
សត្តតឹសេ ឥតោ កប្បេ សត្តាសុំ មនុជាធិបា
សុប្បជ្ជលិតនាមា តេ ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចិតកបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចិតកបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ចិតកបូជកវគ្គ ទី ៣០

ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ទី ១

(១៩១) កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាព្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះអជិតៈ ខ្ញុំប្រាថ្នានឹងបូជានូវគ្រឿងបូជា បានប្រមូលផ្កាផ្សេងៗ ។ ខ្ញុំឃើញជើងថ្ករ ដែលកំពុងឆេះរុងរឿង របស់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមសិខី ព្រះអង្គជាផៅពង្សនៃសត្វលោក ហើយយកផ្កានោះមក រាយកាយចុះត្រង់លើជើងថ្ករ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៣៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ៧ ជាតិ ជាធំជាងពួកមនុស្ស ព្រះនាមសុប្បជ្ជលិតៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចិតកបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ បុប្ផឆាទកត្ថេរាបទានំ

(១៩៦) វាកចីរធរោ អាសឹ អជិនុត្តរវាសនោ

អភិញ្ញា បញ្ច និព្វត្តា ចន្ទស្ស បរិមជ្ជកោ ។

វិបស្សឹ លោកបជ្ជោតំ ទិស្វា អភិគតំ មមំ

បារិច្ឆត្តកបុប្ផានិ ឆាទេសិ សត្ថុនោ អហំ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឆាទនាយ ឥទំ ផលំ ។

សត្តាសីតិម្ហិតោ កប្បេ ឯកោ អាសឹ មហីបតិ

សមន្តចរណោ នាម ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បុប្ផឆាទកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បុប្ផឆាទកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បុប្ផឆាទកត្ថេរាបទាន ទី ២

(១៩៦) ខ្ញុំស្លៀកសម្ពត់សម្បកឈើ ដណ្តប់សម្ពត់ស្បែកខ្លា ញុំាងអភិញ្ញា ៥ ឲ្យកើត ជាអ្នកស្ទាបអង្អែលព្រះចន្ទបាន ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះវិបស្សី ព្រះអង្គបំភ្លឺលោក ដែលកំពុងស្តេចមកកាន់សំណាក់របស់ខ្ញុំ ទើបខ្ញុំបាំងផ្កាបារិច្ឆត្តកក្រៀសថ្វាយព្រះសាស្តា ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបាំងផ្កាថ្វាយ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបាំងផ្កា ។ ក្នុងកប្បទី ៨៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ជាម្ចាស់ផែនដី ព្រះនាមសមន្តចរណៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបុប្ផឆាទកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បុប្ផឆាទកត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ ឆត្តទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៨៣) បុត្តោ មម បព្វជិតោ កាសាយវសនោ តទា
សោ ច ពុទ្ធត្តសម្បត្តោ និព្វុតោ លោកបូជិតោ ។
វិចិនន្តោ សកំ បុត្តំ អាគមិំ(១) បច្ឆតោ មមំ(២)
និព្វុតស្ស មហន្តស្ស ចិតកំ អគមាសហំ ។
បគ្គយ្ហ អញ្ជលឹ តត្ថ វន្ទិត្វា ចិតកំ អហំ
សេតច្ឆត្តញ្ច បគ្គយ្ហ អារោបេសឹ អហំ តទា ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ឆត្តមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឆត្តទានស្សិទំ ផលំ ។
បញ្ចវីសេ ឥតោ កប្បេ សត្ត អាសុំ ជនាធិបា
មហារហសនាមា តេ ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឆត្តទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឆត្តទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. អគមិំ ។ ២ ម. អហំ ។

ឆត្តទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(១៨៣) ក្នុងកាលនោះ កូនរបស់ខ្ញុំបួស ស្លៀកសំពត់កាសាយៈ កូនខ្ញុំនោះបានដល់នូវភាពជាព្រះពុទ្ធ ដែលសត្វលោកបូជា បានបរិនិព្វានហើយ ។ ខ្ញុំស្វែងរកកូនរបស់ខ្លួន ក៏ទៅកាន់ជើងថ្ករ របស់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ជាកូនរបស់ខ្ញុំ ដែលបរិនិព្វានហើយ នៅខាងក្រោយគេ ។ កាលនោះ ខ្ញុំផ្គងអញ្ជលី ថ្វាយបង្គំជើងថ្ករត្រង់កន្លែងនោះ ហើយខ្ញុំកាន់ស្វេតច្ឆត្រថ្វាយ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាឆត្រ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយឆត្រ ។ ក្នុងកប្បទី ២៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៧ ជាតិ ជាធំជាងជន ព្រះនាមមហារហៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឆត្តទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឆត្តទាយកត្ថេរាបទាន ។

ចតុត្ថំ សព្វសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

(១៩៦) អនុគ្គតម្ហិ អាទិច្ចេ បសាទោ វិបុលោ អហុ
ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស លោកម្ហិ ធាតុកាលេ មហេសិនោ ។
សទ្ធម្មស្សោសហំ(១) តត្ថ ន ច បស្សាមិ តំ ជិនំ
មរណញ្ច អនុប្បត្តោ ពុទ្ធសញ្ញមនុស្សរិំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សព្វសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សព្វសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ឃោសមស្សោសហន្តិ ទិស្សតិ ។

២៧៧

សព្វសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៤

(១៩៦) កាលព្រះអាទិត្យមិនទាន់រះឡើង សេចក្តីជ្រះថ្លា យ៉ាងខ្លាំង ចំពោះព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ព្រះអង្គស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ក៏កើតមានព្រោះផង ក្នុងលោក ។ ខ្ញុំបានឮសំឡេង ប្រកាសថា ព្រះពុទ្ធត្រាស់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែខ្ញុំមិនបាន ឃើញព្រះជិនស្រីនោះឡើយ លុះដល់ខ្ញុំជិតនឹងមរណកាល ខ្ញុំបានរលឹកនឹកដល់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបាននូវពុទ្ធសញ្ញា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសព្វសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សព្វសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ គោសីសនិក្ខេបកត្ថេរាបទានំ

(១៩៨) អារាមទ្វារា និក្ខម្ម គោសីសំ សន្ថតំ មយា
អនុភោមិ សកំ កម្មំ បុព្វកម្មស្សិទំ ផលំ ។
អាជានិយា វាតជវា សិន្ធវា សីឃវាហនា
អនុភោមិ សព្វមេតំ គោសីសស្ស ឥទំ ផលំ ។
អហោ ការំ បរមការំ សុខេត្តេ សុកតំ មយា
សព្វេ ការស្ស ការស្ស ន អញ្ញំ កលមគ្ឃតិ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សីសំ សន្ថរិំ អហំ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ សន្ថរស្ស ឥទំ ផលំ ។
បញ្ចសត្តតិកប្បម្ហិ សុប្បតិដ្ឋិតនាមកោ
ឯកោ អាសិំ មហាតេជោ ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡាភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

គោសីសនិក្ខេបកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(១៩៨) ខ្ញុំបានក្រាលកម្រាលប្រតាប់ជើង ចេញអំពីទ្វារអារាម (ក្នុងចំពោះសង្ឃ) ខ្ញុំបានសោយផលកុសលកម្មរបស់ខ្លួន នេះ នេះជាផលនៃបុព្វកម្ម ។ ខ្ញុំបាននូវពាហនៈគឺសេះ ទាំងពីរ គឺសេះអាជានេយ្យ មានសន្ទុះដូចខ្យល់ គឺសេះសិន្ធព ជាពាហនៈដ៏លឿន នេះជាផលនៃកម្រាលប្រតាប់ជើង ។ ឱ! គ្រឿងសក្ការៈជាសក្ការៈដ៏ថ្លៃថ្លា ដែលខ្ញុំបានធ្វើហើយដោយប្រពៃ ចំពោះបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ល្អ គ្រឿងសក្ការៈដទៃមិនដល់មួយចំណិតនៃសក្ការៈ ដែលខ្ញុំធ្វើចំពោះសង្ឃឡើយ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានក្រាលកម្រាលប្រតាប់ជើង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃកម្រាល ។ ក្នុងកប្បទី ៧៥ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយអង្គ ព្រះនាមសុប្បតិដ្ឋិតៈ ប្រកបដោយតេជៈច្រើន មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កោសិសនិក្ខេបកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កោសិសនិក្ខេបកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ បទុមបូជកត្ថេរាបទានំ

(១៩៦) បព្វតេ ហិមវន្តម្ហិ   អហោសិ កិន្នរោ តទា
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ   បីតរំសឹវ ភាណុមំ ។
ឧបេតោមិ តទា ពុទ្ធំ   វិបស្សឹ លោកនាយកំ
បទុមំ តតោ ភិត្វា   ធារេ ទុស្សិញ្ចហំ តទា ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផំ អភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   បទុមបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បទុមបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បទុមបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បានឮថា ព្រះកោសិសនិក្ខេបកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កោសិសនិក្ខេបកត្ថេរាបទាន ។

បទុមបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(១៩៦) កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាកិន្នរ នៅភ្នំហិមពាន្ត បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គប្រាសចាកធូលីគឺកិលេស ដូចជាព្រះអាទិត្យមានរស្មីលឿង ។ កាលនោះ ខ្ញុំចូលទៅគាល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ព្រះអង្គជានាយកនៃសត្វលោក ហើយក្រោចផ្កាឈូកនិងក្រស្នា លើព្រះពុទ្ធក្នុងកាលនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាព្រះពុទ្ធ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបទុមបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បទុមបូជកត្ថេរាបទាន ។

សត្តមំ ទេសកិត្តិកត្ថេរាបទានំ

(១៤៨) ឧបសាឡ្ហកនាមោហំ អហោសិំ ព្រាហ្មណោ តទា

កាននំ វនមោគយ្ហ លោកនាថំ អទ្ទសិំ
ទិស្វាន វត្ថិ តាវេសុ លោកាហុតិបដិគ្គហំ
បសន្នចិត្តំ មំ ញត្វា ពុទ្ធោ អន្តរធាយថ ។
កាននា អភិនិក្ខម្ម ពុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សរំ
ទេសំ កិត្តយិត្វាន កប្បំ សគ្គម្ហិ មោទហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទេសមភិកិត្តយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ កិត្តនាយ ឥទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ទេសកិត្តិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ទេសកិត្តិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទេសកិត្តិកត្ថេរាបទាន ទី ៧

(១៤៨) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាព្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះឧបសាឡ្ហកៈ ខ្ញុំចូលទៅកាន់ព្រៃធំ បានឃើញព្រះលោកនាថ ជាអ្នកទទួលនូវគ្រឿងបូជារបស់សត្វលោក ហើយខ្ញុំថ្វាយបង្គំទៀបព្រះបាទ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ជ្រាបថាខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លាហើយ ក៏ស្តេចបាត់ទៅ ។ ខ្ញុំចេញចាកព្រៃនោះ ក៏បានរលឹកនឹកដល់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ខ្ញុំបានសរសើរនូវប្រទេសនោះ ហើយរីករាយក្នុងឋានសួគ៌ អស់មួយកប្ប ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុតែខ្ញុំ បានពោលសរសើរនូវប្រទេស ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការសរសើរ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះទេសកិត្តិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ទេសកិត្តិកត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ សរណគមនិយត្ថេរាបទានំ

(១៩៨) ចន្ទភាគានទីតីរេ អហោសឹ លុទ្ទកោ តទា
វិបស្សឹ អទ្ទសឹ ពុទ្ធំ លោកជេដ្ឋំ នរាសភំ ។
ឧបាសិត្វាន សម្ពុទ្ធំ វេយ្យាវច្ចមកាសហំ
សរណញ្ច ឧបាគញ្ឆឹ ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សរណំ អគច្ឆហំ(១)
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សរណាយ ឥទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សរណគមនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សរណគមនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. សរណំ ឧបគច្ឆហំ ។

សរណគមនិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

(១៩៨) កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាព្រានព្រៃ នៅតាមត្រើយចន្ទភាគា បានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ព្រះអង្គជាច្បងក្នុងលោក ជាឧសភៈ ។ ខ្ញុំចូលទៅជិតព្រះសម្ពុទ្ធ ធ្វើនូវការបម្រើ ហើយបានថ្វាយខ្លួនជាឧបាសក ដល់សរណៈ (ក្នុងសំណាក់) នៃព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ប្រកបដោយតា-ទិគុណ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានដល់សរណៈ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសរណៈ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសរណគមនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សរណគមនិយត្ថេរាបទាន ។

នវមំ អដ្ឋបិណ្ឌិយត្ថេរាបទានំ

(៥៩៩) កោសិយោ នាម នាមេន តាបសោ អាសិ វិស្សុតោ

អដ្ឋបិណ្ឌោ មយា ទិន្នោ វេស្សភុស្ស មហេសិនោ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ អដ្ឋមទទិំ តទា

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ អដ្ឋទានស្សិទំ ផលំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អដ្ឋបិណ្ឌិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អដ្ឋបិណ្ឌិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ អនុសំសាវកត្ថេរាបទានំ

(៦០០) បិណ្ឌាយ ចរមានាហំ វិបស្សឹ អទ្ទសំ ជិនំ

ឧឡុង្គភិក្ខំ អទាសឹ ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ ។

អដ្ឋបិណ្ឌិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

(៥៩៩) ខ្ញុំឈ្មោះកោសិយៈ តែគេស្គាល់គ្នាថាជាតាបសៈ ខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែស្វាយមួយដុំ ដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវេស្សភូ ព្រះអង្គស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្លែស្វាយ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយផ្លែស្វាយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអដ្ឋបិណ្ឌិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អដ្ឋបិណ្ឌិយត្ថេរាបទាន ។

អនុសំសាវកត្ថេរាបទាន ទី ១០

(៦០០) ខ្ញុំបានឃើញព្រះជិនស្រី ព្រះនាមវិបស្សី កំពុងត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត បានថ្វាយចង្ហាន់មួយវែក ដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ទ្រង់ប្រកបដោយតាទិគុណ ។

១២៩

បសន្នចិត្តោ សុមនោ អភិវាទេសហំ តទា

អនុសំសាវយឹ ពុទ្ធំ ឧត្តមត្ថស្ស បត្តិយា ។

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ អនុសំសាវយឹ អហំ

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ អនុសំសាវនាផលំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អនុសំសាវកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អនុសំសាវកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

ចិតកំ ធារឆត្តញ្ច សទ្ទំ គោសីសសន្ថរំ

បទំ បទេសំ សរណំ អម្ពសំសាវកោបិ ច

សត្តតាឡីសគាថាយោ(១) គណិតាយោ វិភាវិហិ ។

ចិតកបូជកវគ្គោ តិំសោ ។

---

១ ម. អដ្ឋតាឡីសគាថាយោតិ ទិស្សតិ ។

១២៩

កាលនោះ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយបង្គំ ពោលសរសើរព្រះសម្ពុទ្ធ ដើម្បីសម្រេចនូវប្រយោជន៍ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានសរសើរព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការសរសើរ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអនុសំសាវកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អនុសំសាវកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ១ បុប្ផធារកត្ថេរាបទាន ១ ឆត្តទាយកត្ថេរាបទាន ១ សទ្ទសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ គោសីសនិក្ខេបកត្ថេរាបទាន ១ បទបូជកត្ថេរាបទាន ១ ទេសកិត្តិកត្ថេរាបទាន ១ សរណគមនិយត្ថេរាបទាន ១ អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរាបទាន ១ អនុសំសាវកត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៤៧ ដែលពួកអ្នកប្រាជ្ញរាប់ហើយ ។

ចប់ ចិតកបូជកវគ្គ ទី ៣០ ។

អថ វគ្គុទ្ទានំ

ករណិកាកេ ហត្ថិនោ អាលម្ពុនកាសរំ
កុរុំ ជោមកោ ចេវ ខុរប្បំ សីសុបតានិ ។
បណ្ណកោ ចិត្តកប្ផំ ច កាជាយោ ចេវ សព្វសោ
ចត្តារិ ច សតានីច ឯកបញ្ញាសមេវ ច ។
ពញ្ចសេ សត សព្វា ភាសន្តិ គណុត្តរិ
តីស សតានិ បទានិ ករណីកា អត្ថទស្សិកា ។

នដិយំ សតកំ សមត្តំ ។

មួយទៀត ឧទ្ទានវគ្គ

គណិកាបុប្ផិយវគ្គ ១ ហត្ថិវគ្គ ១ តាលម្ពនតាយកវគ្គ ១ ខុទ្ទ-
កាសនតាយវគ្គ ១ កុរេកាយវគ្គ ១ ជោមកវគ្គ ១ ខុរប្ប-
វគ្គ ១ សីសុបតានវគ្គ ១ បណ្ណកាយវគ្គ ១ ចិត្តកប្ផកវគ្គ
១ គឺវគ្គនេះ មានគាថា ៦៥១ ដោយសព្វគ្រប់ ។ គាថា
ចាំនែកស់ ១៦៨ ដង លើសពីនោះ ៥៦ ទៀតផង នៃបទ
១៣០ ដែលអ្នកប្រាជ្ញ ជាអ្នកឃើញនូវប្រយោជន៍ បាន
កប់ឃើញហើយ ។

ចប់ សត្តកៈ ទី ៣០ ។